

INFORMACJA

O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO

MIASTA KATOWICE

2023r.

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Katowicach

Spis treści:

I.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	4
1.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie wybranych chorób zakaźnych	4
2.	Ogniska epidemiczne	11
3.	Szczepienia ochronne	13
4.	Zatrucia środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi	19
II.	Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	21
1.	Ocena stanu sanitarnego podmiotów wykonujących działalność	22
2.	Ocena warunków pracy w podmiotach wykonujących działalność leczniczą	27
3.	Ocena warunków żywienia pacjentów w podmiotach wykonujących działalność leczniczą	28
III.	Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności	28
1.	Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz suplementów diety	29
2.	Powiadomienia typu RASFF	33
3.	Zakłady produkcyjne	34
4.	Obiekty obrotu żywnością	35
5.	Zakłady żywienia zbiorowego	38
6.	Import, eksport	40
7.	Środki transportu żywności	40
IV.	Jakość wody	41
1.	Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	41
2.	Badania jakości wody ciepłej w kierunku bakterii Legionella sp.	42
3.	Pływalnie	44
4.	Kąpieliska	46
V.	Stan sanitarny obiektów i miejsc użyteczności publicznej	48
1.	Obiekty użyteczności publicznej	49
2.	Gospodarka odpadami komunalnymi	60
3.	Akcje deratyzacyjne	61

VI.	Stan sanitarny placówek oświatowo – wychowawczych	61
VII.	Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	71
	1. Stan sanitarno - higieniczny zakładów pracy	71
	2. Choroby zawodowe	75
VIII.	Interwencje mieszkańców miasta	78
IX.	Środki zastępcze	83
X.	Zapobiegawczy nadzór sanitarny	84
XI.	Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia	92

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie wybranych chorób zakaźnych

W roku 2023 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach realizował zadania statutowe wynikające m.in. z ustawy z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2023 poz.1284 z późn. zm.). Kontynuowano podobnie jak w latach poprzednich nadzór epidemiologiczny prowadząc bieżącą rejestrację, monitoring i systematyczną analizę zgłoszeń chorób zakaźnych i zakażeń wpływających z placówek opieki medycznej i laboratoriów diagnostycznych. Sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych na terenie miasta można uznać jako stabilną.

W dniu 1 lipca 2023 r. na terenie Polski został zniesiony stan zagrożenia epidemicznego spowodowany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

Na terenie miasta Katowice w roku 2023 zarejestrowano 3342 przypadki zakażeń SARS - CoV-2 oraz 14 zgonów z ich powodu. (w roku 2022 – 22360 zakażeń, 258 zgonów).



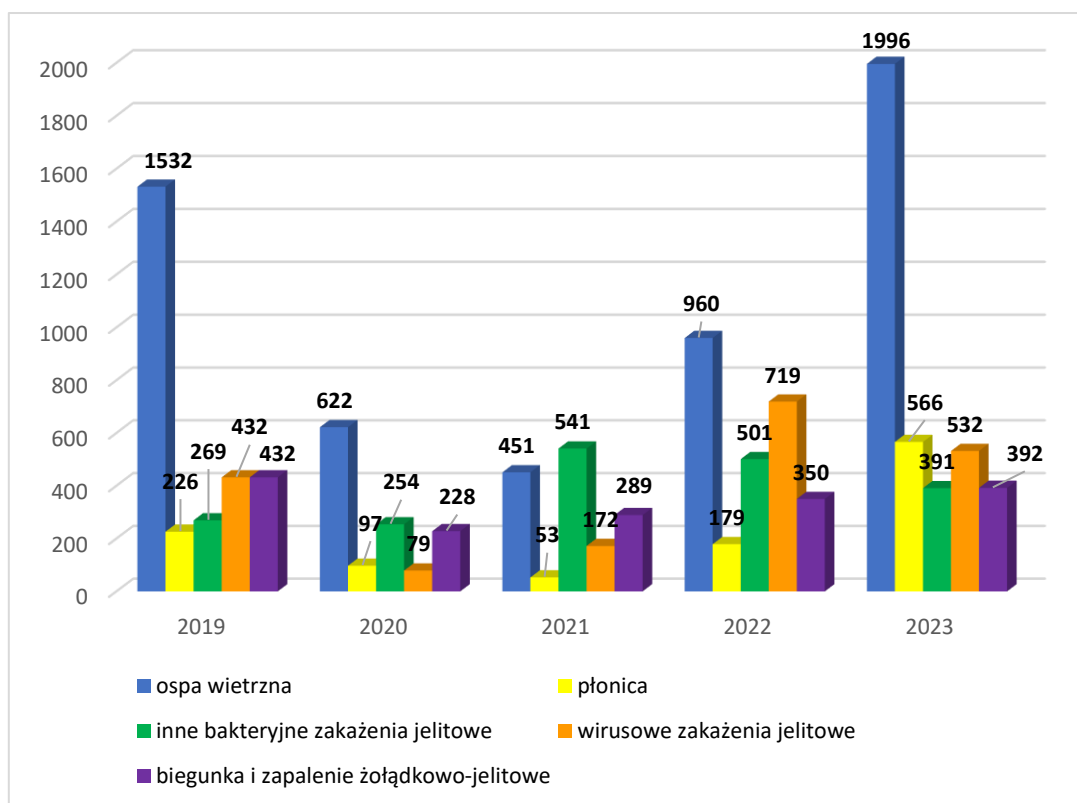
Poza przypadkami zakażeń SARS-CoV-2 ogółem w roku 2023 zarejestrowano w Katowicach **5409 przypadków zakażeń i zachorowań na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia pokarmowe** (roku 2022 – 3874 przypadki). Odnotowano także nieznacznie większą liczbę zgonów – **19 przypadków** (w roku 2022 - 13 zgonów), które dotyczyły **10 osób** zakażonych **Clostridioides difficile**, **7 osób** zakażonych prątkami **gruźlicy**, **1 osoby** zakażonej wirusem **grypy** oraz **1 osoby z zapaleniem opon innym i nieokreślonym**.

W roku 2023 w przypadku niektórych zachorowań na choroby zakaźne m.in.. ospy wietrznej , płonicy i boreliozy odnotowano **tendencje wzrostowe**.

Jednostka chorobowa		Liczba zachorowań				
		2019	2020	2021	2022	2023
Ospa wietrzna		1532	622	451	960	1996
Płonica (szkarlatyna)		226	97	53	179	566
Wirusowe zakażenia jelitowe		432	79	172	719	532
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe		432	228	289	350	392
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe		269	254	541	501	391
Borelioza z Lyme		69	26	18	51	182
Gruźlica		54	0	10	39	58
Salmoneloza		17	5	17	5	49
Nowo wykryte zakażenia HIV		37	10	0	9	32
Inwazyjne choroby wywołane przez bakterie	<i>Streptococcus pneumoniae</i>	18	7	4	27	30
	<i>Haemophilus influenzae</i>	2	1	0	1	3
	<i>Neisseria meningitidis</i>	0	0	0	3	1
Choroby weneryczne	Kiła	13	10	1	1	14
	Rzeżączka	2	1	0	0	3
AIDS zespół nabytego upośledzenia odporności		3	4	0	0	4

Zgłoszone przypadki zachorowań na wybrane choroby zakaźne w latach 2019-2023 na terenie miasta Katowice

W roku 2023 **dominujące** przypadki chorób zakaźnych to choroby zakaźne wieku dziecięcego tj. **ospa wietrzna i płonica** oraz **zakażenia jelitowe**: bakteryjne i wirusowe, biegunki i zapalenia żołądkowo jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.



Zgłoszone przypadki zachorowań na ospę wietrzną i płonice oraz zakażenia jelitowe w latach 2019-2023 na terenie miasta Katowice

Ospa wietrzna i płonica

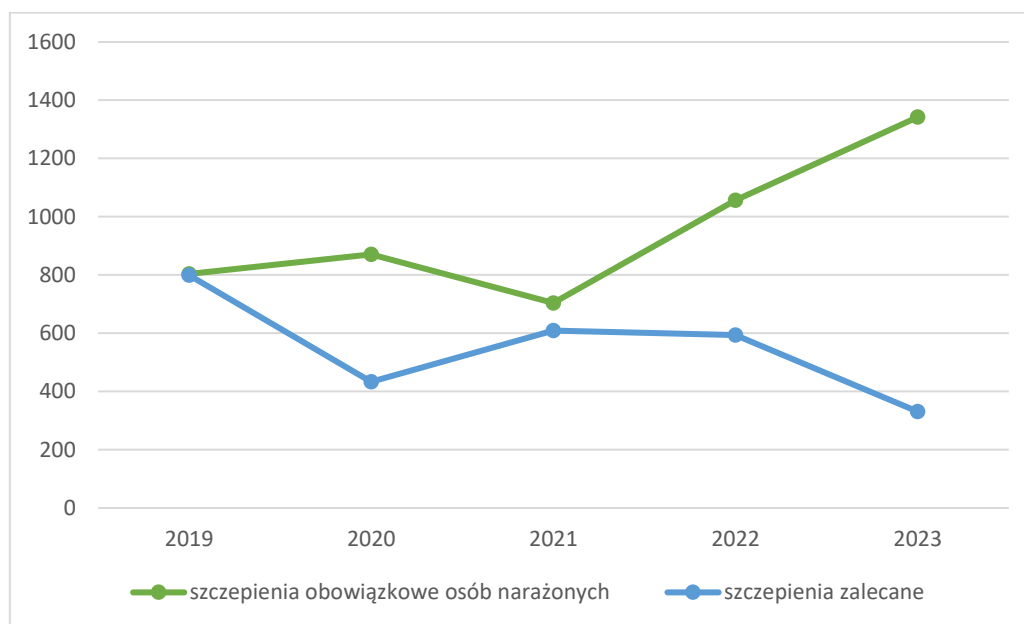
W roku 2023 zarejestrowano **znaczne wzrosty zachorowań na ospę wietrzną - 1996 przypadków** (w roku 2022 - 960 przypadków), a także **zachorowań na płonice - 566 przypadków** (w roku 2022 - 179 przypadków).

Zachorowania, podobnie jak w latach poprzednich, dotyczyły w większości dzieci uczęszczających do placówek wychowania i nauczania, w wieku od 2 do 14 lat.

Szczepienie przeciwko ospie wietrznej jest jedynym skutecznym sposobem profilaktyki. Nie ma skutecznej szczepionki przeciwko płonicy.

W Polsce zgodnie z aktualnie obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych **szczepienie przeciwko ospie wietrznej jest obowiązkowe dla osób narażonych** w sposób szczególny na zakażenie (dzieci do ukończenia 19 roku życia: z upośledzeniem odporności, o wysokim ryzyku ciężkiego przebiegu choroby, z ostrą białaczką limfoblastyczną w okresie remisji, zakażone HIV, przed leczeniem immunosupresyjnym lub chemioterapią, oraz dzieci do ukończenia 19 roku życia z otoczenia tych osób). **Od 2012 roku przeciwko ospie wietrznej szczepione są dzieci uczęszczające do żłobków, klubów malucha, domów dziecka.**

W 2023 roku zaszczepiono 1673 osoby p/ospie wietrznej, w tym 1342 dzieci w ramach szczepień obowiązkowych, 331 osób w ramach szczepień zalecanych.



Liczba osób zaszczepionych p/ospie wietrznej w latach 2019 – 2023

Na przestrzeni lat 2021 - 2023 obserwuje się wzrost liczby zaszczepionych osób według obowiązkowego programu szczepień przy jednoczesnym spadku szczepień zalecanych.

Zakażenia jelitowe: bakteryjne i wirusowe, biegunki i zapalenia żołądkowo jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu

W 2023 roku zarejestrowano **nieznaczny wzrost zachorowań na biegunkę – 392 przypadki**, w tym **76 u dzieci do lat 2**. W roku 2022 odnotowano 350 przypadków biegunek, w tym 70 przypadków u dzieci do lat 2.

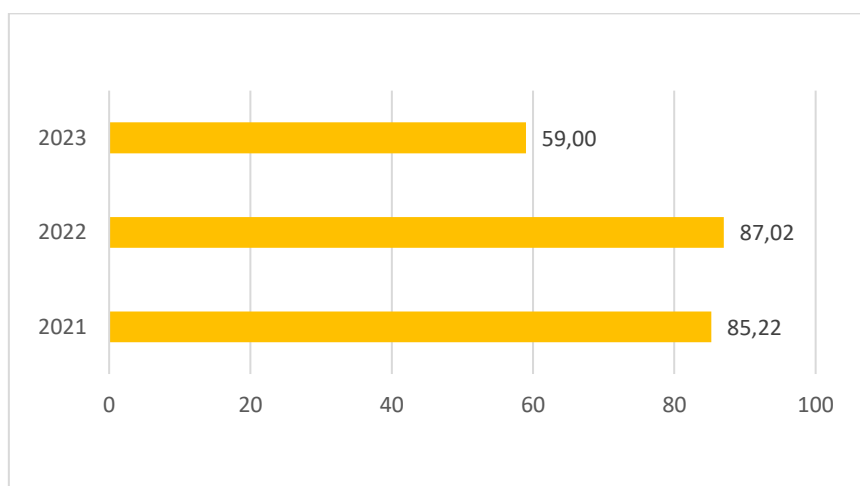
Ponadto w 2023 roku zanotowano **znaczny wzrost Salmoneloz – 49 przypadków** (w roku 2022- 5 przypadków), w tym **45 zatruc pokarmowych oraz 4 posocznice**.

Nieznaczną tendencję spadkową odnotowano w odniesieniu do zgłoszonych w 2023 roku **bakteryjnych zakażeń jelitowych - 436 przypadków** (w roku 2022 - 501 przypadków), gdzie podobnie jak w roku poprzednim bakterie **Clostridioides difficile** były przyczyną największej liczby zakażeń – **381 przypadków** (w roku 2022 - 497 przypadków).

W tej grupie chorób w 2023 roku zarejestrowano **spadek liczby wirusowych zakażeń jelitowych** – 532 przypadki (w roku 2022 - 719 przypadków). W większości zakażenia dotyczyły **dzieci do lat 2 - 404 przypadki**. W 235 przypadkach przyczyną zakażeń był **rotawirus**.

Szczepienie przeciwko rotawirusom, jest od 2021 roku obowiązkowe, składa się z trzech dawek, które należy podać między 6 a 32 tygodniem życia. Z powodu tak krótkiego przedziału czasowego, w którym możliwa jest realizacja tego szczepienia, procent wyszczepienia dzieci jest niższy niż w przypadku innych szczepień i w roczniku 2022 wynosi 87,02 %.

Dzieci urodzone w roku 2023 są w trakcie realizacji szczepień (59%), które będą kontynuowane w roku 2024.



Procent dzieci z roczników 2021-2023 zaszczepionych p/rotawirusom

Porównując dane z 2021 roku do 2022 roku obserwujemy **wzrost** liczby dzieci zaszczepionych p/rotawirusom.

Syncytialny wirus oddechowy (RSV)

W lutym 2023 roku zmieniono rozporządzenie w sprawie zgłaszania podejrzeń i rozpoznań zakażeń, chorób zakaźnych oraz zgonu z ich powodu wprowadzając **obowiązek zgłaszania** do organów Państwowej Inspekcji



Sanitarnej **zakażeń wirusem RSV** potwierdzonych badaniem laboratoryjnym, a także dodatnim wynikiem szybkiego testu antygenowego.

Syncytialny wirus oddechowy (RSV) jest typowym wirusem atakującym górne i dolne drogi oddechowe, głównie u dzieci w wieku do 5 lat. Zakażenia RSV zwykle pojawiają się sezonowo każdego roku i uaktywniają się w okresie od jesieni do wczesnej wiosny.

W 2023 roku zarejestrowano **49 potwierdzonych zakażeń RSV**, w tym **33 u dzieci do lat 2**.

Inwazyjne choroby wywołane przez bakterie *Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae* typu b.

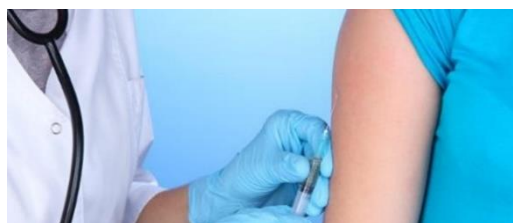
W 2023 roku zarejestrowano **1 przypadek** posocznicy w przebiegu **inwazyjnej choroby meningokokowej** u 9 miesięcznego dziecka.

Zanotowano również 3 **przypadki** choroby wywołanej przez ***Haemophilus influenzae* typu b**, postać kliniczna zakażenia to w **2 przypadkach** - **zapalenie opon mózgowych** u osób dorosłych w wieku 27 i 47 lat, a w **1 przypadku** – **posocznica** u dziecka w wieku 3 lat.

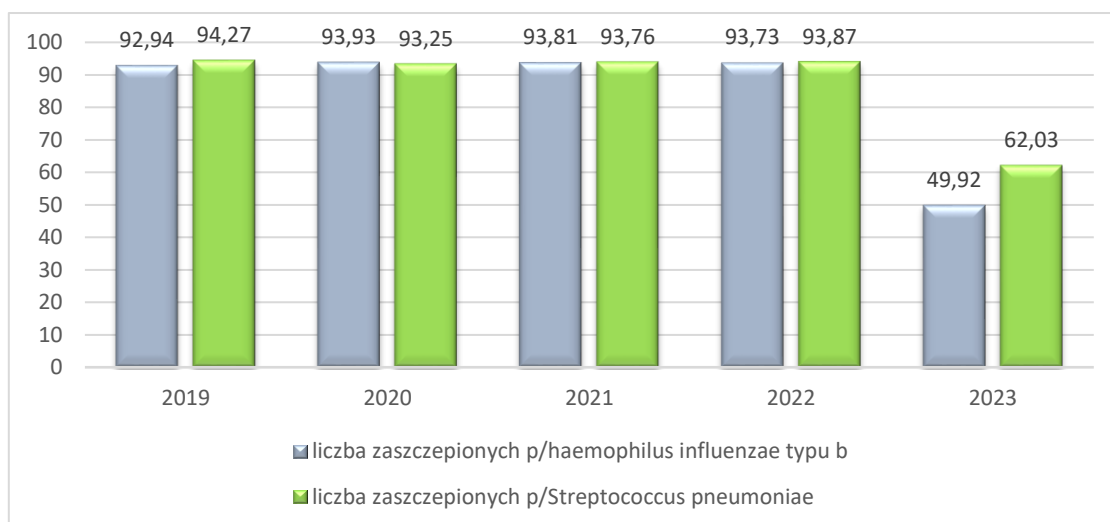
Dla porównania w 2022 roku w Katowicach zarejestrowano u 3 pacjentów inwazyjną chorobę meningokokową i u 1 pacjenta przypadek choroby wywołanej równocześnie przez *Haemophilus influenzae* typu b (oraz *Streptococcus pneumoniae*).

Rok 2023 był kolejnym rokiem, w którym zarejestrowano **wzrost zakażeń – 30 przypadków** inwazyjnej choroby wywołanej przez ***Streptococcus pneumoniae*** (w roku 2022 27 przypadków), w tym 23 zakażenia w przebiegu posocznicy. Zachorowania dotyczyły w większości osób powyżej 40 roku życia.

Najlepszą metodą profilaktyki w zakresie omawianych zakażeń inwazyjnych jest szczepienie.



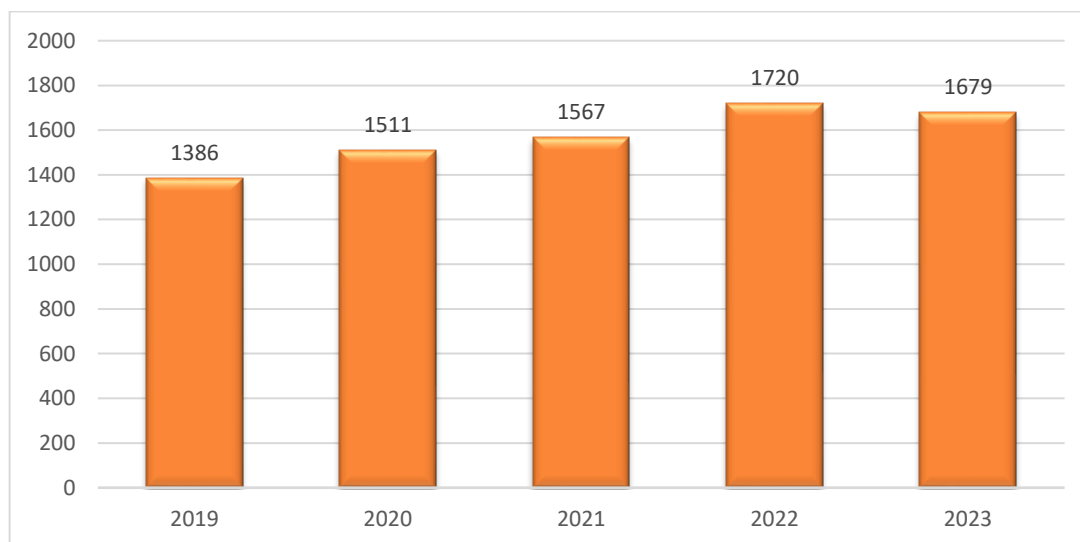
Na przestrzeni lat poziom zaszczepienia przeciw ***Haemophilus influenzae* typu b** i ***Streptococcus pneumoniae*** utrzymuje się na bardzo podobnym poziomie. Szczepienia rozpoczęte w 2023 roku są w trakcie realizacji.



Procent dzieci zaszczepionych przeciw Haemophilus influenzae typu b i Streptococcus pneumoniae

Ponadto przeciw pneumokokom są realizowane szczepienia zalecane. Dla osób z grup ryzyka w wieku powyżej 65 roku życia **szczepionka Prevenar-13 jest refundowana**. W 2023 roku zalecane szczepienie p/pneumokokom **zrealizowało 369 osób**.

Szczepienia przeciw meningokokom należą do szczepień zalecanych w Programie Szczepień Ochronnych. **Ilość osób zaszczepionych** w roku 2023 -**1679**, (z czego 1609 to osoby do 19 roku życia) utrzymuje się na podobnym poziomie jak w roku 2022 – 1720 osób.

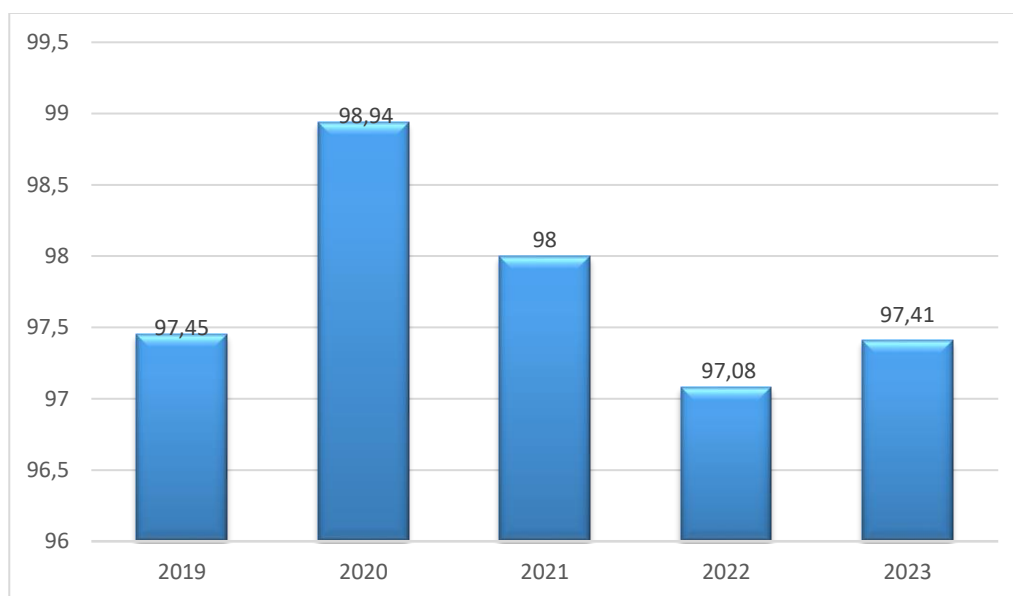


Liczba osób zaszczepionych w latach od 2019 -2023 p/zakażeniami Neisseria meningitidis

Gruźlica

W roku 2023 zanotowano wzrost zachorowań na **gruźlicę – 58 przypadków** (w roku 2022 - 39 przypadków), w tym 41 mężczyzn oraz 17 kobiet w wieku powyżej 30 roku życia.

Szczepienie przeciw gruźlicy jest szczepieniem obowiązkowym do ukończenia 15 roku życia. W roku 2023 procentowy udział dzieci w pierwszym roku życia zaszczepionych przeciwko gruźlicy wyniósł 97,41 %. Poziom zaszczepienia utrzymuje się na poziomie z ubiegłego roku.



Procentowy udział dzieci w pierwszym roku życia zaszczepionych przeciwko gruźlicy

2. Ogniska epidemiczne

Zachorowania powiązane epidemiologicznie dotyczące dwóch i więcej osób, zarówno w środowisku domowym, szpitalnym jak i zakładach pracy rejestrowano jako **ogniska epidemiczne**.

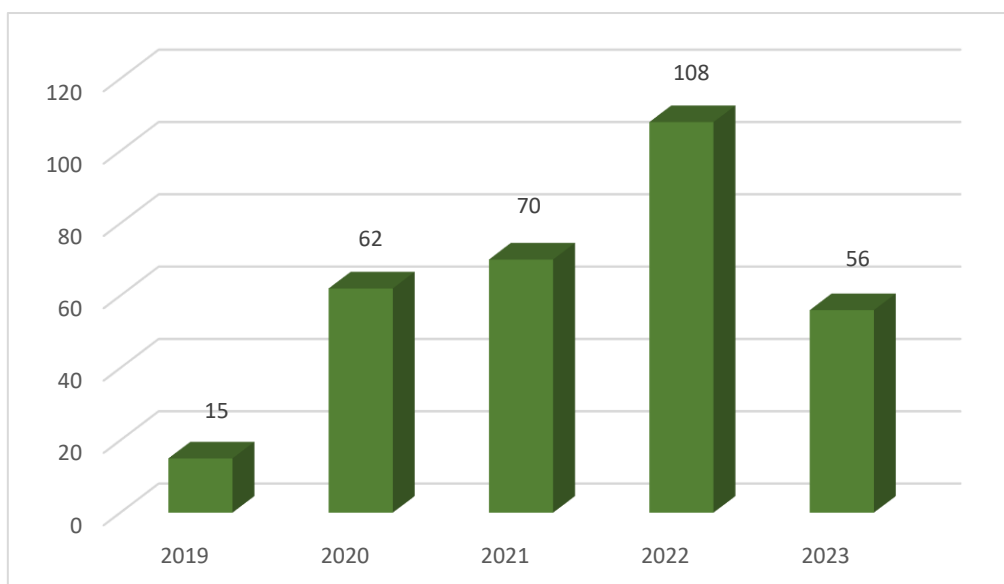
W roku 2023 odnotowano ogółem **58 ognisk epidemicznych**, w tym:

- **1 w środowisku domowym** – 2 osoby;
- **1 u osób spożywających posiłki w stołówce pracowniczej** – 2 osoby;

W ww. ogniskach **przyczyną zakażenia były bakterie z rodzaju *Salmonella***.

- **56 ognisk w 11 szpitalach.**

W roku 2023 odnotowano **tendencję spadkową ilości ognisk epidemicznych w szpitalach.**



Liczba zarejestrowanych szpitalnych ognisk epidemicznych w mieście Katowice w latach 2019-2023

Dominującym czynnikiem etiologicznym ognisk epidemicznych w szpitalach analogicznie do lat 2021-2022, był **wirus SARS-CoV-2 - 37 ognisk** (66,1% wszystkich ognisk).

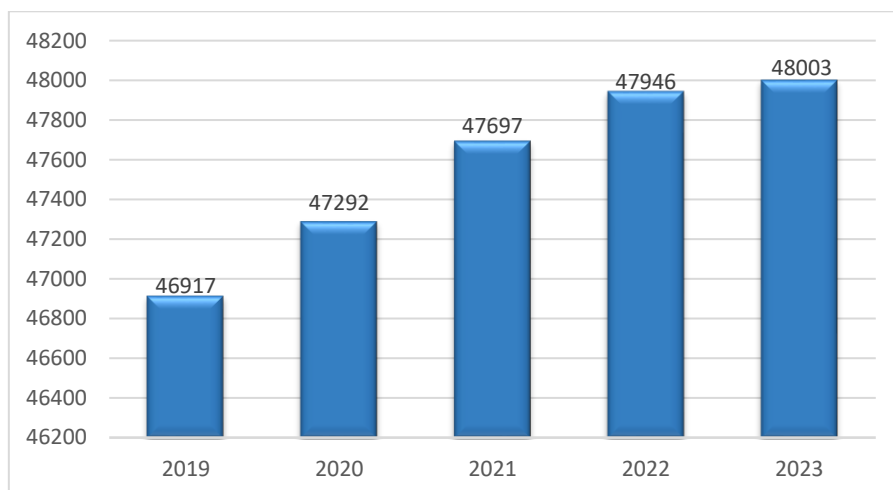
Pozostałe ogniska epidemiczne w szpitalach były wywołane, w:

- **15 przypadkach** zakażeniami o etiologii bakteryjnej, w tym :
 - ✓ *Klebsiella pneumoniae* oporna na karbapenemy - 7 przypadków,
 - ✓ *Clostridioides difficile* – 5 przypadków,
 - ✓ *Acinetobacter Baumannii* – 1 przypadek,
 - ✓ *Pseudomonas aeruginosa* – 1 przypadek,
 - ✓ *Enerobacter cloacae* – 1 przypadek,
- **3 przypadkach** zakażeniami rotawirusem i adenowirusem,
- **1 przypadku** zakażeniem żołądkowo-jelitowym o etiologii infekcyjnej lub nieustalonej.

W ogniskach epidemicznych w szpitalach odnotowano ogółem **529 osób**, w tym **500 pacjentów** (94,5%) i **29 osób spośród personelu** (5,5%). **Ogniska epidemiczne** rejestrowano najczęściej w oddziałach: chirurgii, anestezjologii i intensywnej terapii i chorób wewnętrznych

3. Szczepienia ochronne

Program Szczepień Ochronnych realizowany był na terenie Katowic przez **105 podmiotów leczniczych** w 145 gabinetach zabiegowych. U świadczeniodawców znajdowało się **48003** kart uodpornienia według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.



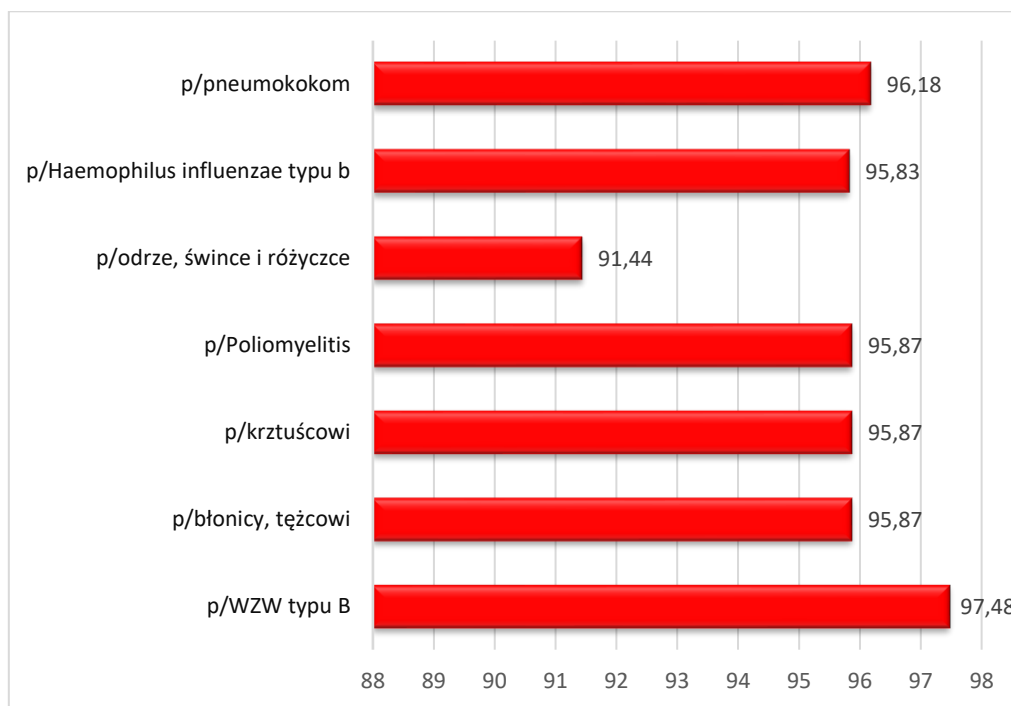
Liczba populacji 0-20 roku życia objętej Programem Szczepień Ochronnych w latach 2019-2023

Trzeci rok życia, to tzw. zamknięcie szczepień podstawowych. W bieżącym roku sprawozdawczym wykazano, że na 2301 dzieci z rocznika 2021, 1902 dzieci (**82,66 %**) otrzymało wszystkie dawki szczepionek wymaganych w tym wieku, 365 dzieci (**15,86 %**) nie otrzymało wszystkich koniecznych dawek szczepionek wymaganych w swoim wieku, a 34 dzieci (**1,48 %**) nie realizuje żadnych obowiązkowych szczepień ochronnych.



Stan zaszczepienia dzieci z rocznika 2021

Wszystkie obowiązkowe szczepienia ochronne, za wyjątkiem szczepień p/odrze, śwince i różyczce, wykonane są na poziomie ponad 95 %. W porównaniu do roku 2022 procent wyszczepienia 3-latków spadł, co wynika ze wzrostu liczby osób uchylających się od szczepień ochronnych. Pomimo spadku stopnia zaszczepienia wymagany odsetek osób uodpornionych w populacji pozostaje zachowany na bezpiecznym poziomie tj. 90-95 %.

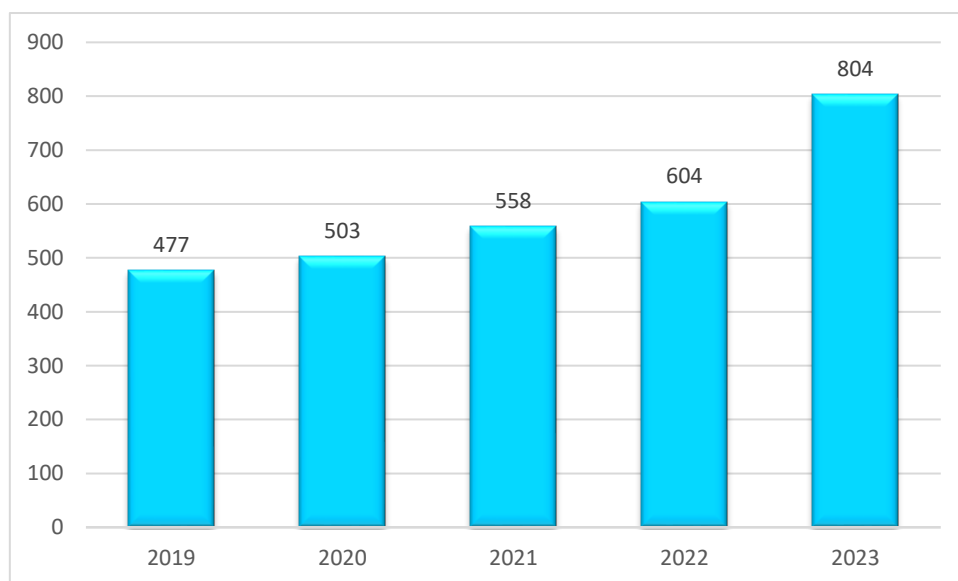


Realizacja obowiązkowych szczepień ochronnych w roczniku 2021

Uchylający się od szczepień obowiązkowych

W 2023 roku świadczeniodawcy z Katowic zgłosili do PSSE w Katowicach **804** dzieci, których rodzice odmawiają wykonania obowiązkowych szczepień ochronnych - nie zostały rozpoczęte szczepienia obowiązkowe lub brakuje pojedynczych dawek w cyklach.

W czasie ostatnich 5 lat liczba osób uchylających się od szczepień obowiązkowych zwiększa się systematycznie, od 477 w 2019 roku do 804 w 2023 roku (dzieci i młodzież do 19 roku życia podlegające szczepieniom wg obowiązkowego Programu Szczepień Ochronnych). Wśród powodów uchylania się od szczepień dominuje wpływ ruchów antyszczepionkowych.



Liczba niezaszczepionych dzieci w latach 2019-2023 na terenie miasta Katowice

Przyczyny uchylania się od obowiązku szczepień ochronnych	Liczba osób uchylających się na koniec roku 2023
odrębność kulturowa, religijna lub etniczna	8
wpływ środowisk propagujących medycynę alternatywną	1
wpływ ruchów antyszczepionkowych	453
wcześniej NOP u osoby zobowiązanej	3
inna lub nieznana przyczyna	339
RAZEM	804

Przyczyny uchylania się od obowiązku szczepień ochronnych na terenie miasta Katowice

Szczepienia zalecane

Szczepienia przeciw zakażeniom wirusem brodawczaka ludzkiego

W 2023 roku bezpłatne szczepienia przeciwko zakażeniom brodawczakiem ludzkim realizowane były w oparciu o trzy projekty:

- kontynuacja „Programu szczepień profilaktycznych przeciwko wirusom brodawczaka ludzkiego HPV”, w ramach którego organizowane są szczepienia przeciwko HPV dla dziewcząt i chłopców z klas VII katowickich szkół podstawowych.
- Ministerstwo Zdrowia uruchomiło powszechny program szczepień przeciw HPV, który jest skierowany do dziewcząt i chłopców po ukończeniu 11 roku życia do ukończenia 14 roku życia. W programie dostępne są do wyboru szczepionki Gardasil 9 i Cervarix.

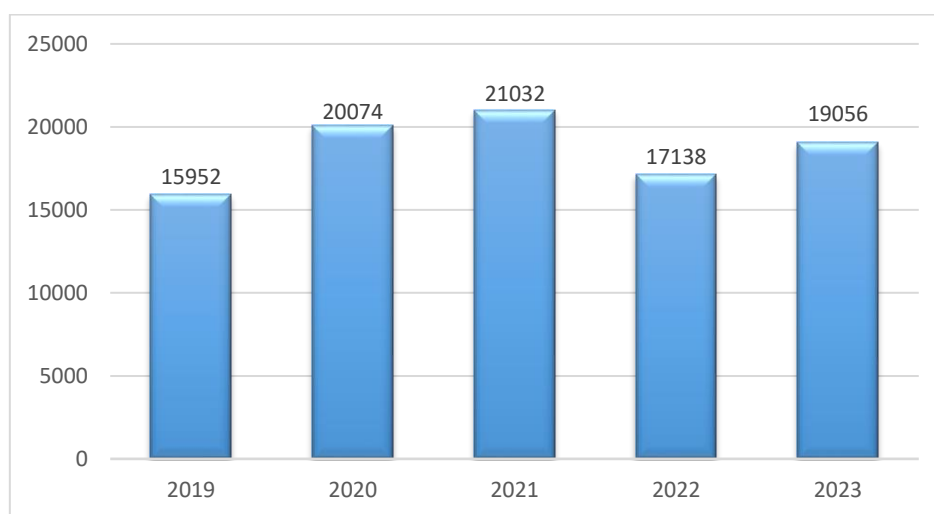
- dodatkowo od 2 września szczepionka Cervarix przeciw HPV jest bezpłatna dla wszystkich dzieci od 9 do 18 roku życia.

Ponadto w 2023 roku szczepienia zalecane odpłatne - przyjęło 484 dziewcząt/kobiet i 110 chłopców/mężczyzn.

Szczepienie przeciw grypie

Miasto Katowice w ramach przyjętego uchwałą Rady Miasta Katowice „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia na lata 2021-2027” corocznie realizuje szczepienia na grypę – program "Słoneczna Jesień", w ramach którego mieszkańcy w wieku 65 lat i starsi mogą skorzystać z bezpłatnych szczepień przeciwko grypie.

Ogółem w mieście Katowice **p/grypie zaszczepiło się 19056 osób** co wskazuje na wzrost zainteresowania zalecanym szczepieniem p/grypie, w porównaniu z rokiem ubiegłym, jednak jest to zaledwie 6,8 % populacji Katowic.

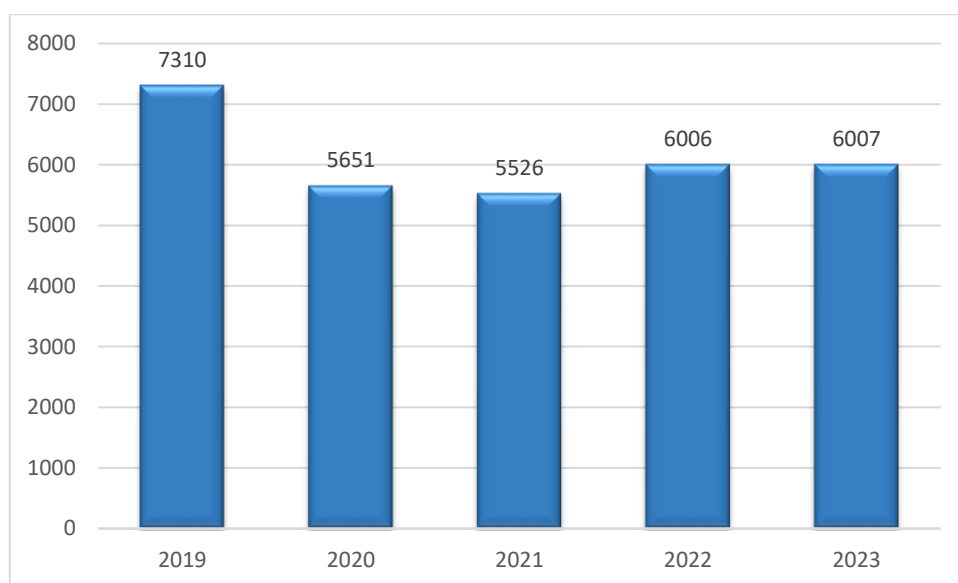


Liczba osób zaszczepionych p/grypie na terenie miasta Katowice

Szczepienia przeciw tężcowi

W 2023 roku zaszczepiono profilaktycznie 1583 osoby przeciwko tężcowi, a po narażeniu, w postępowaniu poekspozycyjnym, szczepienie otrzymały 4424 osoby.

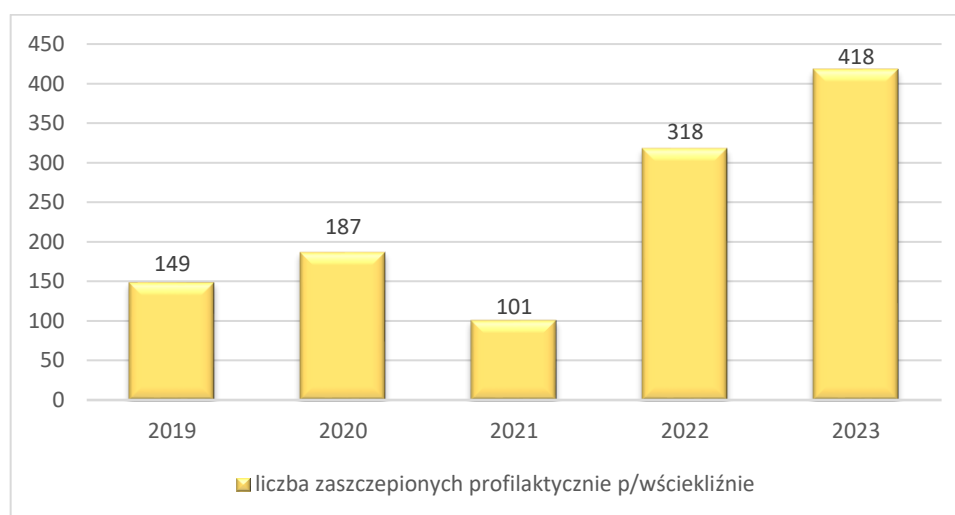
Poniższy wykres przedstawia osoby zaszczepione przeciwko **tężcowi** w postępowaniu poekspozycyjnym (np. po zranieniu), jak również osoby dorosłe zaszczepione profilaktycznie dawkami przypominającymi – zalecane doszczepienie co 10 lat.



Liczba zaszczepionych osób p/tężcowi (obowiązkowe i zalecane) w latach 2019 – 2023 na terenie miasta Katowice

Szczepienia przeciw wściekliznie

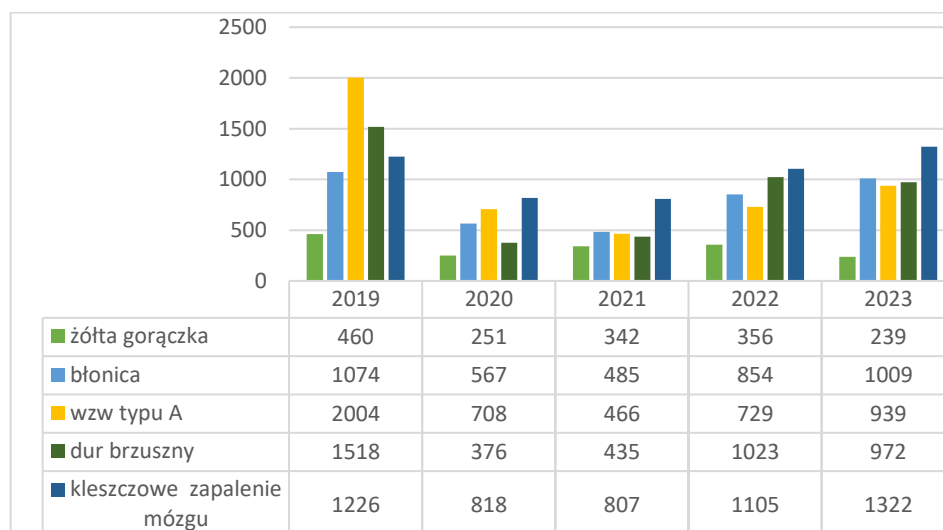
Szczepienia przeciwko wściekliznie realizowane są profilaktycznie (medycyna podróży) i po narażeniu. W 2023 roku znacząco wzrosła liczba osób które przyjęły szczepienie profilaktycznie. Z powodu narażenia na zakażenie wścieklizną szczepienie przyjęły 33 osoby.



Liczba zaszczepionych osób p/wściekliznie w latach 2019 – 2023 na terenie miasta Katowice

Szczepienia dla podróżujących

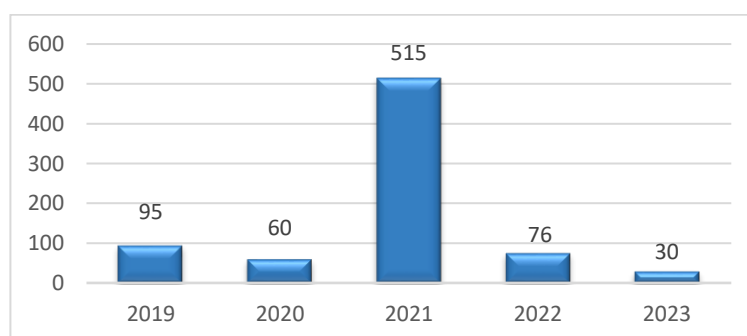
W przypadku wyjazdów zagranicznych (szczególnie do strefy tropikalnej) niezbędna jest wizyta w przychodni medycyny podróży. Realizowane są tam szczepienia zalecane w oparciu o sytuację epidemiologiczną panującą w danym kraju, a także szczepienia przypominające dla szczepień wykonanych w wieku dziecięcym.



Liczba zaszczepionych osób przeciwko wybranym chorobom zakaźnym w latach 2019 – 2023 na terenie miasta Katowice – szczepienia zalecane

Niepożądane Odczyny Poszczepienne

W 2023 roku zgłoszono z terenu miasta Katowice ogółem **30 przypadków NOP**, w tym **4** zakwalifikowane przez lekarzy jako poważne dotyczyły 3 dzieci i 1 osoby dorosłej. Poważne niepożądane odczyny poszczepienne zgłaszane były głównie z powodu rozpoznania bardzo wysokiej temperatury, odczynów miejscowych i powiększenia węzłów chłonnych.



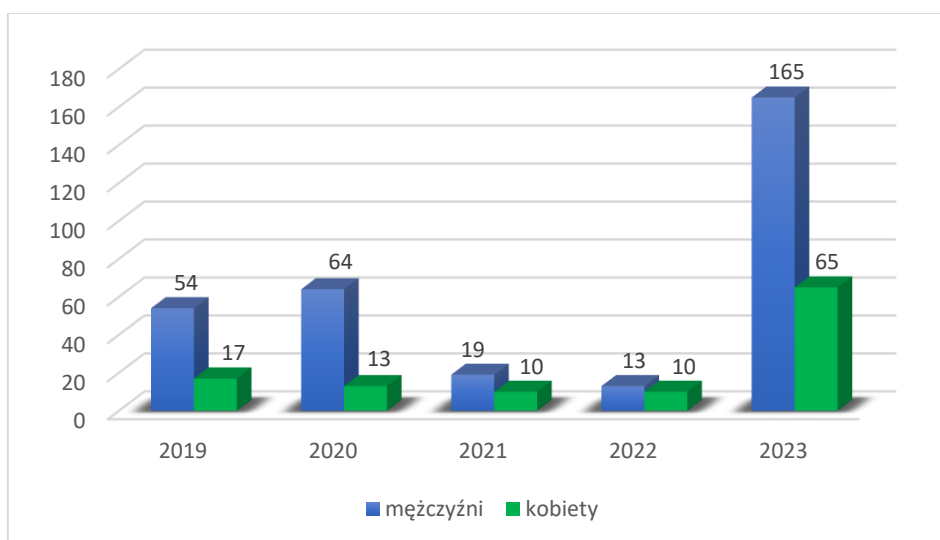
Liczba zgłoszonych NOP w latach 2019- 2023 na terenie miasta Katowice

4. Zatrucia środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi

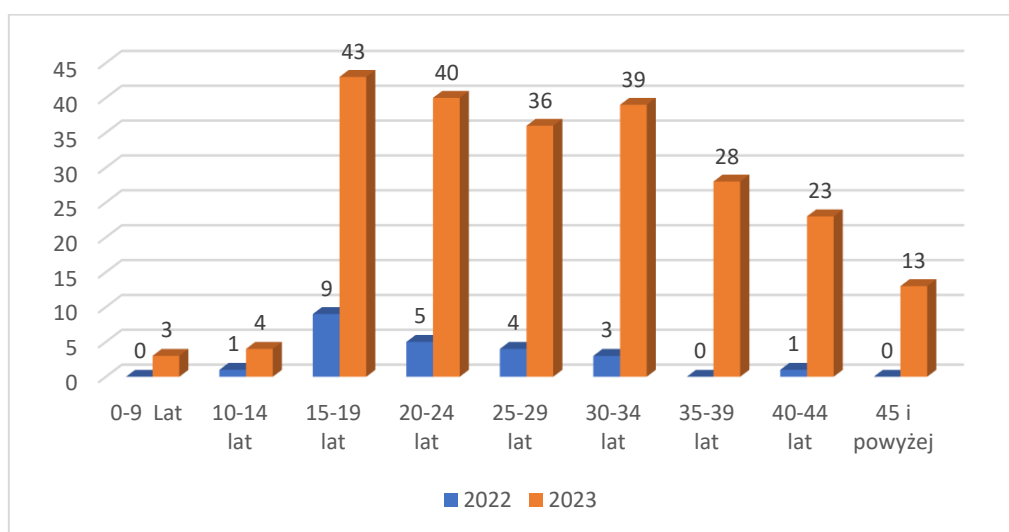
W roku 2023 zarejestrowano duży wzrost liczby **zatruc środków zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi – 230 przypadków** (165 mężczyzn i 65 kobiet).

W roku 2022 zarejestrowano 23 zatrucia (13 mężczyzn i 10 kobiet).

Ponad połowa zatruc – 156 przypadków (68%) dotyczyła pacjentów, którzy byli konsultowani lub hospitalizowani w Centrum Psychiatrii w Katowicach im. Dr Krzysztofa Czumy ul. Korczaka 27.



Zgłoszone przypadki zatrucia środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi w latach 2019-2023 na terenie miasta Katowice



Zgłoszone w roku 2023 i 2022 przypadki zatrucia środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi w podziale na grupy wiekowe na terenie miasta Katowice

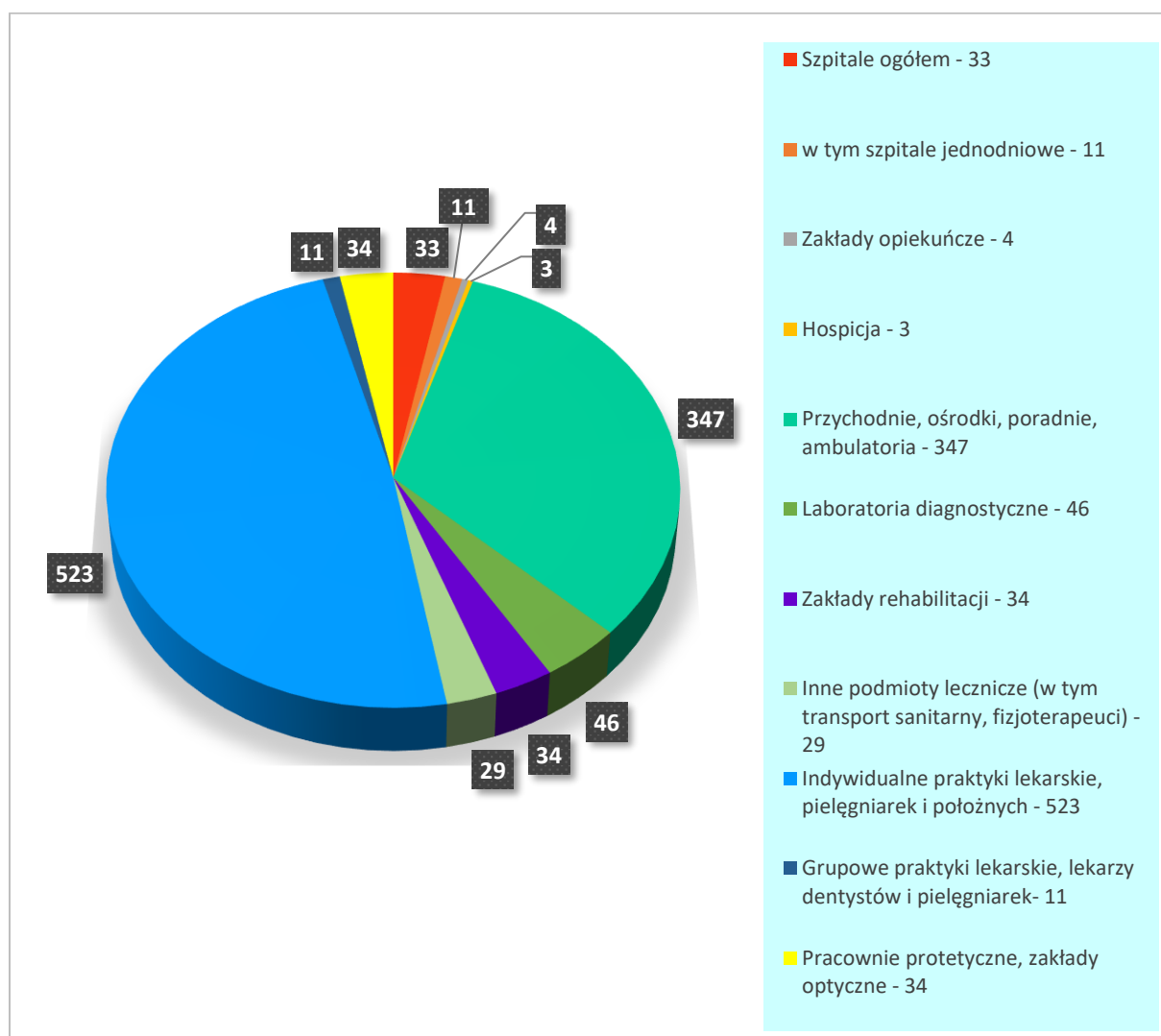
Wzrost ilości zgłoszonych zatruc nastąpił w II kwartale 2023 roku, po wystosowaniu do kierowników nadzorowanych szpitali pisma przypominającego o obowiązku dokonywania zgłoszeń zatruc środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi. Pismo wystosowano na polecenie Głównego Inspektora Sanitarnego, który odnotował w raporcie za 2022 rok spadek liczby podmiotów przekazujących dane dotyczące zatruc środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną.

W roku 2023, 2022 oraz 2021 nie zarejestrowano zgonu z powodu zażycia dopalaczy.

II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

Nadzór epidemiologiczny to obszar działalności, który realizuje zadania w zakresie: nadzoru nad chorobami zakaźnymi, nadzoru nad obiektami lecznictwa zamkniętego i otwartego, a także nadzoru nad szczepieniami ochronnymi.

W roku 2023 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach na terenie miasta nadzorował **1064 obiekty działalności leczniczej**. Pracownicy Sekcji Epidemiologii przeprowadzili **506 kontroli** sanitarnych w **291 obiektach**, **nieprawidłowości** stwierdzono w **118**.



Liczba nadzorowanych podmiotów leczniczych w poszczególnych grupach

Zakres przedmiotowy kontroli obejmuje ocenę: stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń i urządzeń, dezynfekcji i sterylizacji wyrobów medycznych, zaopatrzenia w materiały opatrunkowe i dezynfekcyjne, postępowania z odpadami medycznymi oraz ze sprzętem jednorazowego i wielorazowego użytku, stosowania środków ochrony indywidualnej, a także stosowania procedur higienicznych i realizacji kontroli wewnętrznych.

W wyniku przeprowadzonych kontroli PPIS w Katowicach wydał **21 decyzji** administracyjnych zobowiązujących do poprawy stanu sanitarno-higienicznego oraz nałożył **36 grzywien w drodze mandatu karnego**.

1. Ocena stanu sanitarnego podmiotów wykonujących działalność leczniczą

Lecznictwo zamknięte



Zdjęcie: Oddział Kardiologii Dziecięcej GCZD im. św. Jana Pawła II w Katowicach ul. Medyków 16

W roku 2023 w ewidencji PPIS w Katowicach widniały **33 szpitale** (w tym **11 szpitali jednodniowych**) oraz **4 zakłady opiekuńczo-lecznicze** i **3 hospicja**.

W czwartym kwartale **SP ZOZ MSWiA w Katowicach im. Sierżanta Grzegorz Załogi** został przeniesiony do nowej lokalizacji na terenie miasta **przy ul. Wita Stwosza 39-41**, co zapewni wyższy standard udzielanych świadczeń zdrowotnych. W nowej lokalizacji liczba łóżek zostanie podwojona. Trzykrotnie powiększy się też zaplecze medyczne.

Med Holding S.A. NZOZ Szpital Specjalistyczny im. prof. E. Michałowskiego ul. Strzelecka 9, zmienił dane identyfikacyjne na *Przedsiębiorstwo Wielobranżowe "JUMO" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Katowicach ul. Strzelecka 9, NZOZ Śląski Szpital Urologiczny Leczenie Szpitalne*. Ponadto we wrześniu 2023r. szpital został włączony do GRUPY MAZOVIA i jest trzecim z kolei ośrodkiem urologicznym należącym do grupy, wykorzystującym w procesie leczenia najnowsze technologie w tym m. in. Robota da Vinci.

Ogółem w obiektach lecznictwa zamkniętego zrealizowano **102 kontrole**, w wyniku których **uchybenia sanitarne stwierdzono w 11 szpitalach, 2 zakładach opiekuńczo-leczniczych i 2 hospicjach**. W większości uchybenia sanitarne usuwano na skutek wydawanych zaleceń pokontrolnych, które dotyczyły przede wszystkim:

- doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-higienicznego brudnych lub zniszczonych powierzchni wyposażenia na oddziałach,
- zapewnienia odpowiedniego wyposażenia stanowisk do higieny rąk w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych dla pacjentów i personelu,
- umieszczenia wymaganego oznakowania identyfikującego na workach i pojemnikach



z odpadami medycznymi oraz zapewnienia właściwych warunków wstępnego magazynowania odpadów medycznych na oddziałach.

W **3 obiektach** osobę odpowiedzialną ukarano **grzywną w drodze mandatu karnego**.

Ponadto w celu poprawy stanu sanitarno-higienicznego lecznictwa zamkniętego PPIS w Katowicach wydał **6 decyzji administracyjnych** na rzecz **4 szpitali i 2 zakładów opiekuńczo-leczniczych**. Część zarządzeń tych decyzji w **3 obiektach** została w ubiegłym roku **zrealizowana** tj. w:

- *Samodzielnym Publicznym Szpitalu Klinicznym im. A. Mielęckiego Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach ul. Francuska 20-24*, tj. doprowadzono do prawidłowego stanu higieniczno-sanitarnego powierzchnie podłóg w pomieszczeniach Centralnej Sterylizatorni,

- ***Epione Sp. z o.o. ul. Szopienicka 59 – Zakład Opiekuńczo-Leczniczy*** tj. doprowadzono do prawidłowego stanu higieniczno-sanitarnego powierzchnie wyposażenia w izolatce, w pokojach łóżkowych, w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym dla pacjentów, w brudowniku oraz ścian, podłóg i stolarki drzwiowej w niektórych pokojach łóżkowych,
- ***Niepublicznym Zakładzie Pielęgnacyjno - Opiekuńczym „Karolinka” Sp. z o.o. ul. Barlickiego 5*** tj. zapewniono odpowiednie wyposażenie stanowisk do higieny rąk w pokojach łóżkowych, brudowniku i pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym oraz prawidłowe warunki do przechowywania bielizny czystej.

Termin wykonania pozostałych zarządzeń ww. decyzji wyznaczono na rok 2024, 2025, 2027.

Ponadto w roku 2023 w **3 szpitalach** przeprowadzono prace remontowo-modernizacyjne, w wyniku których **zakończono realizację zarządzeń decyzji PPIS** w Katowicach wydanych w latach ubiegłych. Dotyczyły one doprowadzenia do prawidłowego stanu sanitarno-higienicznego:

- powierzchni pomieszczeń i wyposażenia oraz zapewnienia odpowiedniego rozwiązania przestrzennego w Centralnej Sterylizatorni ***NZOZ Śląski Szpital Urologiczny Leczenie Szpitalne ul. Strzelecka 9,***
- ścian w salach chorych w Oddziale Neurologii (obecnie Oddział Neurologii z Pododdziałem Udarowym) ***Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego im. prof. K. Gibińskiego SUM w Katowicach ul. Ceglana 35,***
- powierzchni ścian i sufitów w Klinice i Zakładzie Rehabilitacji Leczniczej ***GCM im. prof. Leszka Gieca SUM w Katowicach GCM im. prof. Leszka Gieca ul. Ziołowa 45/47.***

*Zdjęcie: Klinika i Zakład Rehabilitacji Leczniczej
GCM im. prof. Leszka Gieca
w Katowicach ul. Ziołowa 45/47*



W 2 szpitalach zrealizowano część zarządzeń decyzji tj. doprowadzono do prawidłowego stanu sanitarno – higienicznego powierzchni:

- ścian pokoju łóżkowego w Oddziale Chirurgii Ogólnej *Szpitala św. Elżbiety, Grupa American Heart of Poland ul. Warszawska 52,*
- ścian i sufitów w niektórych salach chorych w Oddziale Udarowym (obecnie Oddział Neurologii z Pododdziałem Udarowym) *Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego im. prof. K. Gibińskiego SUM w Katowicach ul. Ceglana 35,*

Nadal do wykonania pozostają zarządzenia 11 decyzji wydanych przez PPIS w Katowicach w latach 2005 - 2023 na rzecz 6 szpitali.

Lecznictwo otwarte



Zdjęcie: Poradnia Okulistyczna ul. Powstańców 31 w Katowicach

W tej grupie podmiotów leczniczych PPIS w Katowicach prowadził nadzór nad 456 obiektami tj. przychodniami, laboratoriami diagnostycznymi, zakładami rehabilitacji leczniczej oraz transportem sanitarnym. Ogółem zrealizowano 324 kontrole w wyniku, których uchybienia sanitarne stwierdzono w 126 obiektach, nałożono 30 grzywnien w drodze mandatu karnego, wydano 13 decyzji administracyjnych. Najczęstsze uchybienia to:

- brak zaktualizowania obowiązujących procedur zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych,
- brudne lub zniszczone powierzchnie pomieszczeń lub wyposażenia,
- nie przydzielony do stref czystości sprzęt do sprzątania,
- brak odpowiedniego oznakowania identyfikującego na workach, pojemnikach z odpadami medycznymi,
- brak pojemnika do transportu wewnętrznego odpadów medycznych,
- przeterminowane lub niewłaściwie przechowywane wyroby medyczne,
- nie przeprowadzanie bieżącej kontroli wewnętrznej,

Kontrole sprawdzające wykazały usunięcie większości stwierdzonych nieprawidłowości.

Termin wykonania niektórych zarządzeń decyzji zrealizowano w 2023, a pozostałe wyznaczono na rok 2024.

Praktyki zawodowe

W roku 2023 w ewidencji PPIS w Katowicach znajdowało się **568 praktyk zawodowych** (specjalistyczne i indywidualne praktyki lekarskie, praktyki pielęgniarek i położnych, grupowe praktyki lekarskie, pracownie protetyczne i ortodoncji). W tej grupie **przeprowadzono 72 kontrole** w wyniku, których **nieprawidłowości** stwierdzono w **16 praktykach**. W czasie kontroli wydawano **zalecenia** dotyczące:

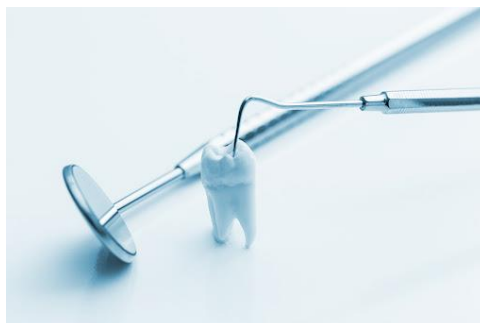
- uaktualnienia procedur:

- postępowania z odpadami medycznymi,
- mycia i dezynfekcji pomieszczeń i wyposażenia,
- dekontaminacji wyrobów medycznych,
- postępowania poekspozycyjnego.

- zapewnienia właściwej realizacji procedur:

- postępowania z odpadami medycznymi w zakresie zapewnienia pojemnika do transportu wewnętrznego odpadów medycznych oraz dozownika ze środkiem do dezynfekcji rąk, podajnika z rękawiczkami jednorazowymi oraz pojemnika na zużyte rękawiczki jednorazowe w sąsiedztwie przenośnego urządzenia chłodniczego na odpady medyczne,
- dekontaminacji wyrobów medycznych w zakresie zachowania terminów ważności i odpowiednich warunków przechowywania wyrobów medycznych,
- sprzątania, w tym mycia, dezynfekcji pomieszczeń i urządzeń, a także właściwego postępowania ze sprzętem do sprzątania.

Ponadto w **3 praktykach** PPIS w Katowicach osobę odpowiedzialną ukarał **grzywną w drodze mandatu karnego** oraz wydał **2 decyzje administracyjne**, w tym **1** z terminem **natychmiastowego wykonania zarządzeń**. Kontrole sprawdzające potwierdziły realizację zarządzeń decyzji w wyznaczonych terminach. Powyższe dotyczyło gabinetów stomatologicznych.



2. Ocena warunków pracy w podmiotach wykonujących działalność leczniczą

W roku 2023 prowadzono również nadzór nad podmiotami leczniczymi w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących ogólnych wymogów bezpieczeństwa i higieny pracy, stosowania substancji chemicznych i ich mieszanin, klasyfikowanych jako stwarzające zagrożenie, czynników rakotwórczych i mutagennych oraz szkodliwych dla zdrowia czynników biologicznych w środowisku pracy.

Na terenie miasta Katowice skontrolowano **35 podmiotów leczniczych**, w tym **9 szpitali, 22 przychodnie, 2 laboratoria medyczne i pogotowie ratunkowe**, przeprowadzając w nich **36 kontroli** sanitarnych. Stwierdzono nieprawidłowości w 1 szpitalu i 1 przychodni. Odnotowano:

- brak lub nieprawidłowo sporządzoną ocenę ryzyka zawodowego, w której nie uwzględniono narażenia pracowników na działanie szkodliwych dla zdrowia czynników biologicznych, czynników chemicznych, a zatem pracodawca nie poinformował pracowników o ryzyku zawodowym,
- brak zapewnienia szkoleń pracownikom wykonującym prace w kontakcie ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi,
- nieprawidłowo sporządzony rejestr prac oraz pracowników wykonujących prace w narażeniu na działanie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do grupy 3 zagrożenia,
- brak badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- brak rejestrów czynników szkodliwych dla zdrowia oraz kart badań i pomiarów,
- brak poinformowania pracowników narażonych na oddziaływanie czynników szkodliwych dla zdrowia o aktualnych wynikach badań i pomiarów,
- nieprawidłowy stan sanitarnohigieniczny pomieszczenia pracy.

W związku z powyższym PPIS w Katowicach wydał **4 decyzje administracyjne**.

3. Ocena warunków żywienia pacjentów w podmiotach wykonujących działalność leczniczą

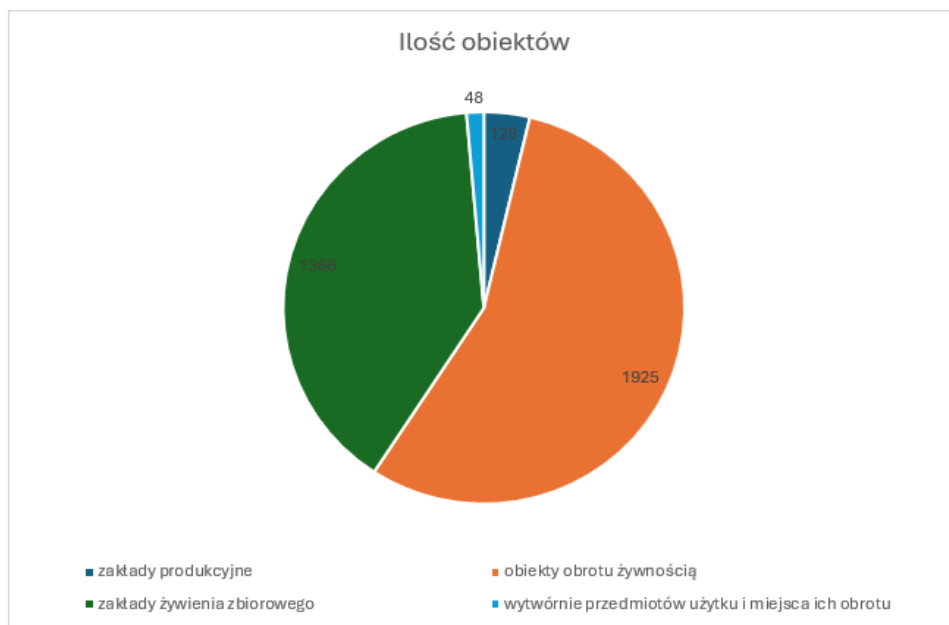
W roku 2023 na terenie miasta Katowice skontrolowano **26 podmiotów leczniczych** w zakresie warunków żywienia pacjentów. W **23** podmiotach posiłki pacjentom dostarczane były przez firmy cateringowe, a w **3** przygotowywane na miejscu. **Stan sanitarno-higieniczny obiektów nie budził zastrzeżeń.** W czasie kontroli oceniano również jakość żywienia pacjentów w podmiotach leczniczych. Laboratoryjnie oceniono **1** posiłek, a teoretycznie oceniono **14 jadłospisów**. W **11** przypadkach wniesiono o wdrożenie **działań korygujących** zmierzających poprawy jakości żywienia pacjentów.

III. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności

PPIS w Katowicach w 2023 roku prowadził nadzór w zakresie urzędowej kontroli żywności, sprawdzając przedsiębiorców pod względem zapewnienia przez nich bezpieczeństwa procesu produkcji i wprowadzania do obrotu żywności.

Działania kontrolne prowadzono w zakładach produkcji żywności, obiektach obrotu żywnością, żywienia zbiorowego oraz w wytwórniach i miejscach obrotu materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością.

W **3467 obiektach** znajdujących się w ewidencji PPIS w Katowicach przeprowadzono **2969 kontroli** sanitarnych.



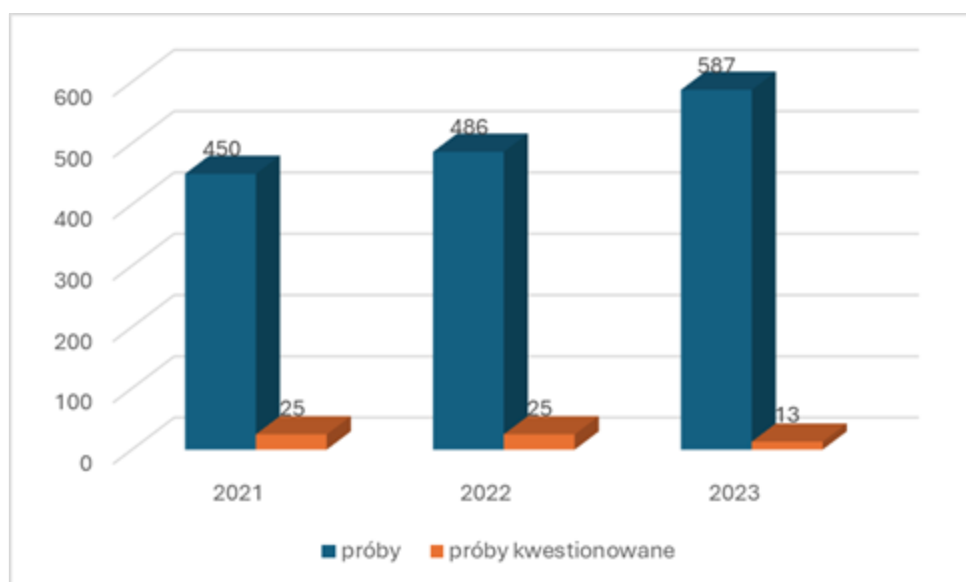
Obiekty żywieniowo-żywnościowe w Katowicach objęte nadzorem w 2023 r.

W wyniku podjętych działań PPIS w Katowicach wydał **57 decyzji** nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień, w tym **5 decyzji zakazujących wprowadzenia środków spożywczych** do obrotu handlowego. Winnych zaniedbań ukarano **154 grzywnami w drodze mandatów karnych na łączną kwotę 33 550,00 zł**, a pozostałe nieprawidłowości zostały usunięte w drodze realizacji zaleceń pokontrolnych.

1. Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz suplementów diety

Badania prób żywności

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego **pobrano do badań laboratoryjnych 587 prób** żywności oraz przedmiotów do kontaktu z żywnością.



Porównanie ilości próbek żywności i przedmiotów użytku pobranych i kwestionowanych w latach 2021 - 2023

W roku 2023 kwestionowano **13** prób:

- 2 próby mixu sałat z rukolą za parametry mikrobiologiczne tj. wykrycie bakterii *Salmonella spp.* w 25 g,
- 1 próbę szpinaku świeżego za zanieczyszczenia pestycydami,
- 1 próbę ryżu długoziarnistego oraz 1 próbę fasoli Piękny Jaś za zanieczyszczenia biologiczne,
- 8 prób wytrzepek z koszyczków oraz zmiotek w których wykryto obecność żywych i martwych szkodników zbożowo-mącznych oraz pozostałości po szkodnikach.

Odsetek prób kwestionowanych zmniejszył się w roku 2023 i wyniósł 2,2 % zbadanych prób. Dla porównania w roku 2022 – 5,1 %, a w roku 2021 – 4,9 % zbadanych prób.

Próby pobierano i przekazano do badań laboratoriom wchodzącym w skład Wojewódzkiego Laboratorium Zintegrowanego w kierunkach:

- zanieczyszczeń mikrobiologicznych – 320 prób, w tym 2 próby kwestionowano;
- oceny sensorycznej – 32 próby, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- zanieczyszczeń metalami – 40 prób, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- substancji dodatkowych – 16 prób, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- obecności zanieczyszczeń biologicznych w piekarniach – 24 próby sanitarne, w tym 8 prób kwestionowano;
- zanieczyszczeń biologicznych i fizycznych – 21 prób, w tym 2 próby pobrane na zanieczyszczenia biologiczne kwestionowano;
- zanieczyszczeń mikotoksynami – 17 prób, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- kryteriów czystości substancji dodatkowych i rozpuszczalników ekstrakcyjnych - 2 próby, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- migracji specyficznej i globalnej – 5 prób, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- skażeń promieniotwórczych – 3 próby, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- zawartości witamin i składników mineralnych – 6 prób, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- żywności wzbogacanej – 2 próby, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- parametrów jęlczenia kwasów tłuszczowych – 2 próby, nie stwierdzono prób kwestionowanych;
- wartości energetycznej posiłków – 2 próby, nie stwierdzono prób kwestionowanych.

W tym pobrano do badań 10 prób materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością. Próby nie były kwestionowane.

Zlecono również przeprowadzenie badań w laboratoriach poza strukturą Wojewódzkiego Zintegrowanego Laboratorium, tj.:

- 1 próba w kierunku identyfikacji w suplementach diety niedeklarowanych aktywnych farmakologicznie substancji;
- 2 próby w kierunku zawartości akryloamidu;
- 1 próba na zawartość alkaloidów pirolizydynowych;
- 4 próby – badania komensalne;
- 15 prób na obecność pozostałości pestycydów;
- 15 prób na zanieczyszczenia mikrobiologiczne;
- 1 próba na zanieczyszczenia mikotoksynami;
- 5 prób na obecność wirusów WZW A i NoV;
- 7 prób na zanieczyszczenie WWA;
- 2 próby na obecność 3-MCPD;
- 3 próby na obecność glutenu;
- 6 prób na zawartość alergenów;
- 2 próby na zawartość barwników Sudan I-IV;
- 5 prób na zawartość GMO;
- 2 próby na zawartość tlenku etylenu;
- 18 prób na zawartość histaminy;
- 1 próba na zawartość izomerów trans kwasów tłuszczowych.

Kwestionowano 1 próbę szpinaku ze względu na zanieczyszczenia pestycydami.

W 2023 roku w zakresie **oceny znakowania oceniono 283 próby środków spożywczych oraz wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością**. Wymagany przepisom nie odpowiadało **14 prób** (tj. 4,95 %). Stwierdzone nieprawidłowości to:

- zastosowanie nieprawidłowego rozmiaru czcionki na etykiecie;
- brak rozpisania składników złożonych w wykazie składników;
- brak oznaczenia produktów lub substancji powodujących alergie lub reakcje nietolerancji z dokładnym odniesieniem do nazwy substancji lub produktu;
- brak ilościowego oznaczenia składników;
- brak danych dotyczących obowiązkowej informacji o wartości odżywczej;
- brak wyrażenia wartości energetycznej w odpowiednich jednostkach miary;

- błędna kolejność przedstawienia danych dotyczących wartości odżywczej;
- zastosowanie nieprawidłowego sformułowania: „data przydatności...”;
- nieprawidłowe użycie sformułowania: „termin przydatności do spożycia”;
- brak informacji o zawartości witamin i składników mineralnych oraz innych substancji wykazujących efekt odżywczy lub inny efekt fizjologiczny;
- brak informacji o zawartości soli;
- niewłaściwe zastosowanie zasad zaokrąglania w odniesieniu do informacji o składnikach odżywczych;
- nieprawidłowe zastosowanie oświadczenia żywieniowego;
- brak ostrzeżenia dotyczącego nieprzekraczania zalecanej porcji do spożycia w ciągu dnia;
- brak informacji dotyczących produktów, względem których użyto terminu odnoszącego się do produkcji ekologicznej.

Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

W 2023 roku przeprowadzono łącznie **63 kontrole** w wytwórniach materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością i miejscach ich obrotu. **Pobrano do badań 5 prób materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością – nieprawidłowości nie stwierdzono.**

Suplementy diety

W rejestrze obiektów nadzorowanych przez PPIS w Katowicach w 2023 r. figurowało **17 hurtowni suplementów diety oraz 2 wytwórnie suplementów diety**. W obiektach tych przeprowadzono **9 kontroli** sanitarnych.

W **1 przypadku** podczas kontroli w **wytwórni suplementów diety** nałożono **grzywnę w drodze mandatu karnego** za niewłaściwy stan sanitarno- higieniczny w zakładzie produkcyjnym. W pozostałych obiektach nie stwierdzono uchybień sanitarno-higienicznych. Pobrano do badań laboratoryjnych **1 próbę suplementu diety**. Próby nie kwestionowano.

2. Powiadomienia typu RASFF

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) to system przekazywania informacji między urzędami ds. kontroli żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W przypadku zidentyfikowania jakiegokolwiek zagrożenia zdrowia konsumentów umożliwiają one sprawne i szybkie przekazywanie informacji, które są oceniane i jeżeli istnieje zagrożenie zdrowia konsumentów podejmowane są działania określone procedurami.

W 2023 roku otrzymano **92 powiadomienia alarmowe**, informacyjne oraz **9 powiadomień o niezgodności oraz o fałszowaniu** w ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych RASFF.

Przyczynami, dla których dany produkt został zgłoszony do systemu RASFF, było m.in.:

- nieautoryzowana nowa żywność, przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu metali, brak oznakowania napromieniowania w suplementach diety;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów;
- przekroczenie parametrów mikrobiologicznych;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu alkaloidów, WWA, aflatoksyn;
- skargi konsumenckie dotyczące niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych.

W obiektach monitorowano proces wycofywania tych produktów z obrotu handlowego.

W 2023 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach zgłosił **do Systemu RASFF 2 produkty**:

- szpinak świeży – ze względu na stwierdzenie obecności pozostałości pestycydów,
- mix sałat z rukolą – ze względu na zanieczyszczenie mikrobiologiczne.

3. Zakłady produkcyjne

W ewidencji PPIS w Katowicach w minionym roku figurowało **128 zakładów** produkcyjnych:

- 9 wytwórni lodów,
- 6 automatów do lodów,
- 1 wytwórnia tłuszczów roślinnych,
- 38 piekarni,
- 25 ciastkarnie,
- 1 przetwórnia owocowo-warzywna i grzybowa,
- 3 browary,
- 6 zakładów garmażeryjnych,
- 2 wytwórnie cukiernicze,
- 3 wytwórnie koncentratów spożywczych,
- 2 wytwórnie suplementów diety,
- 14 producentów żywności w warunkach domowych,
- 18 innych wytwórni żywności (m.in. wytwórnie kostek lodu, zakłady konfekcjonowania bakalii, herbat, przypraw i dodatków do żywności, obieralnia warzyw i przygotowywania półproduktów do restauracji).



W roku 2023 w obiektach tej grupy przeprowadzono **617 kontroli** sanitarnych, które skutkowały nałożeniem **9 grzywien w drodze mandatów karnych**. Najczęściej stwierdzano:

- nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń i sprzętu,
- brak zabezpieczenia surowców przed wtórnym zanieczyszczeniem,
- brak uzupełnianych na bieżąco rejestrów kontrolnych w dokumentacji dobrej praktyki higienicznej,
- niewłaściwe przechowywanie środków spożywczych,
- przechowywanie środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości.

W **10** przypadkach PPIS w Katowicach wydał **decyzje** nakazujące właścicielom zakładów przywrócić właściwy stan sanitarno-higieniczny. W 4 przypadkach zarządzono przeprowadzenie skutecznej dezynsekcji w pomieszczeniach produkcyjnych.

W ww. obiektach **pobrano 65 prób do badań laboratoryjnych, z czego zakwestionowano 8 prób** wytrzepek z koszyczków oraz zmiotek ze względu na obecność żywych i martwych szkodników zbożowo-mącznych oraz pozostałości po szkodnikach.

4. Obiekty obrotu żywnością

PPIS w Katowicach w 2023 r. nadzorował **1925** obiektów obrotu żywnością w tym:

- 1022 sklepy spożywcze, w tym 17 hiper- i supermarketów,
- 290 magazynów hurtowych,
- 79 środków transportu,
- 162 kioski,
- 43 obiekty ruchome i tymczasowe,
- 251 innych obiektów obrotu żywnością,
- 78 aptek.

W tej grupie obiektów przeprowadzono **1276 kontroli** sanitarnych, w wyniku których PPIS w Katowicach wydał **31 decyzji** administracyjnych. Za stwierdzone usterki sanitarne nałożył **59 grzywien w drodze mandatów karnych**. Najczęściej stwierdzanymi uchybieniami były:

- brak bieżącej czystości i porządku w sali sprzedaży i w zapleczu,
- sprzedaż środków spożywczych nieprawidłowo oznakowanych lub po upływie terminu przydatności do spożycia,
- eksponowanie środków spożywczych na ladzie sprzedaży bez zabezpieczenia przed wtórnym zanieczyszczeniem od strony klienta,
- brak prowadzonej na bieżąco dokumentacji Dobrej Praktyki Higienicznej.

W roku 2023 **złożono do ŚPWIS 14 wniosków o wymierzenie kar pieniężnych**, w tym 13 za prowadzenie działalności bez złożonego wniosku o zatwierdzenie oraz wpis do rejestru zakładów oraz 1 za nieprawidłowe znakowanie suplementów diety.

W obiektach obrotu żywnością **pobrano do badań laboratoryjnych 448 prób** żywności oraz przedmiotów użytku, z czego **zakwestionowano 5 prób**. Przyczyną kwestionowania było:

- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów w szpinaku świeżym - 1 próba;
- wykrycie pałeczek *Salmonella spp.* w 25 g w mixie sałat z rukolą - 2 próby;
- stwierdzenie obecności pozostałości po szkodnikach (martwy chrząszcz) w fasoli Piękny Jaś - 1 próba;
- stwierdzenie obecności żywych i martwych szkodników (larwy i chrząszcze) w ryżu długoziarnistym - 1 próba.

Super i hipermarkety oraz sklepy należące do sieci: „Żabka”, „Biedronka”, „Lidl”, „Aldi”, „Netto”

W minionym roku PPIS w Katowicach nadzorował na terenie miasta:

17 super i hipermarketów, tj.:

- 1 Intermarche,
- 2 Kaufland,
- 1 E’Leclerc,
- 1 Selgros,
- 4 Moje Auchan,
- 4 Carrefour Express,
- 2 Auchan,
- 1 Makro,
- 1 Carrefour.



W sklepach tych przeprowadzono **72 kontrole** sanitarne, podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto, na terenie miasta znajdowały się:

- 160 sklepów sieci Żabka,
- 24 sklepy sieci Biedronka,
- 14 sklepów sieci Lidl,
- 7 sklepów sieci Aldi,
- 5 sklepów sieci Netto,
- 5 sklepów sieci Stokrotka.

W sklepach należących do sieci „Żabka” przeprowadzono łącznie **177 kontroli** sanitarnych, które w przeważającej części dotyczyły zatwierdzenia obiektu do prowadzenia działalności. Stan sanitarno-higieniczny skontrolowanych obiektów w większości nie budził zastrzeżeń. W **5 przypadkach** za nieprawidłowy stan sanitarno - higieniczny nałożono **grzywny w drodze mandatów karnych**.

W sklepach należących do sieci „Biedronka” przeprowadzono **38 kontroli** sanitarnych i nałożono **6 grzywien w drodze mandatów karnych** za nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny, tj. brudne koszyki zakupowe dla klientów, brak sprawnego odpływu wody przy punkcie wodnym, brudne urządzenia chłodnicze i zamrażalniczych, oferowanie do sprzedaży środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości. W **2 przypadkach** wydano **decyzję** administracyjną na nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń.

W sklepach należących do sieci „LIDL”, „Aldi”, „Netto”, „Stokrotka” łącznie przeprowadzono **59 kontroli** sanitarnych. W sklepach w.w. sieci za wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości oraz nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny, tj. brudne urządzenia chłodnicze i zamrażalnicze, brudne kosze zakupowe dla klientów, nałożono **6 grzywien w drodze mandatów karnych**, tj. 2 mandaty karne w sklepach sieci Lidl, 2 mandaty karne w sklepach sieci Aldi, 1 mandat karny w sklepie sieci Netto, 1 mandat karny w sklepie sieci Stokrotka.

Targowiska

Na terenie miasta funkcjonują **3 duże hale targowe** tj. przy ul. Pukowca, ul. Bocheńskiego 99b i ul. Obroki 130 oraz **8 targowisk miejskich**, tj. przy ul. Chrobrego, ul. Panewnickiej, ul. Agnieszki, ul. Młodzieżowej, ul. Spokojnej, ul. Ordona, ul. Sowińskiego oraz przy Placu Miarki.

Hurtowa sprzedaż warzyw prowadzona jest w **44 hurtowniach** przy ul. Bocheńskiego oraz w **76 hurtowniach** przy ul. Pukowca. Przeprowadzono w nich **84 kontrole** sanitarne. Podczas kontroli w **jednym przypadku** stwierdzono uchybienie natury sanitarno-higienicznej, za co osobę odpowiedzialną ukarano **grzywną w drodze mandatu karnego** i nakazano usunięcie nieprawidłowości w terminie natychmiastowym. Ponadto wydano **6 decyzji administracyjnych** na nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń.

Na terenie Śląskiego Rynku Hurtowego „Obroki” nadzorowano **103 podmioty** prowadzących działalność w zakresie **hurtowej sprzedaży środków spożywczych** oraz **1** prowadzący działalność gastronomiczną. Przeprowadzono w nich **74 kontrole** sanitarnych. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Na terenie targowisk miejskich prowadzona jest sprzedaż detaliczna środków spożywczych, w tym warzyw i owoców oraz mięsa i wyrobów wędliniarskich. W roku 2023 **przeprowadzono 47 kontrole**. Stan sanitarno-higieniczny obiektów na terenie targowisk nie budził zastrzeżeń.

Obiekty ruchome i tymczasowe

W ewidencji PPIS w Katowicach w 2023 roku figurowały **43 ruchome i tymczasowe punkty sprzedaży**.

W tej grupie obiektów przeprowadzono **12 kontrole sanitarnych** i nie stwierdzono nieprawidłowości sanitarno- higienicznych.

5. Zakłady żywienia zbiorowego

Na terenie miasta w 2023 r. działało **1366 obiektów żywienia zbiorowego**, w tym:

- 409 restauracji i barów,
- 574 punktów małej gastronomii oraz zakładów tymczasowych i ruchomych,
- 22 bufetów w zakładach pracy,
- 26 bloków żywienia w szpitalach,
- 64 stołówek szkolnych,
- 137 bloków żywienia w przedszkolach,
- 52 bloki żywienia w żłobkach i domach małego dziecka,
- 19 bloków żywienia w domach pomocy społecznej,
- 63 pozostałych (tj. stołówki studenckie, w zakładach pracy, areszcie, zakładach opiekuńczo - leczniczych i opiekuńczo – wychowawczych oraz zakłady usług cateringowych).

Przeprowadzono w nich **1013 kontrole**, w trakcie których nałożono **86 grzywien w drodze mandatów karnych**. Ponadto PPIS w Katowicach wydał **16 decyzji** zarządzających przywrócenie właściwego stanu sanitarnego.

Najczęstsze uchybienia stwierdzano w barach, restauracjach oraz w punktach małej gastronomii tj.:

- brak bieżącej czystości i porządku w obiektach,
- brak oznakowania półproduktów oraz surowców używanych do produkcji,
- nieprawidłowe przechowywanie surowców i gotowego wyrobu.

W roku 2023 **złożono do ŚPWIS 6 wniosków o wymierzenie kary pieniężnej**, w tym 2 za prowadzenie działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie oraz o wpisu do rejestru zakładów oraz 4 za prowadzenie działalności w zakresie niezgodnym z decyzją zatwierdzenia.

W zakładach żywienia zbiorowego **pobrano 69 prób do badań laboratoryjnych**. Nie stwierdzono prób kwestionowanych.

Silesia City Center

Ważnym kompleksem obiektów żywieniowo - żywnościowych jest Centrum Handlowe Silesia City Center przy ul. Chorzowskiej 107. Na terenie centrum handlowego zlokalizowanych jest 59 obiektów żywieniowo – żywnościowych, tj. 1 browar, 31 zakładów żywienia zbiorowego, w tym kawiarnie, restauracje, punkty gastronomiczne, 6 sklepów spożywczych i 17 innych miejsc obrotu żywnością oraz 4 miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

W 2023 roku w CH Silesia City Center przeprowadzono **45 kontroli** sanitarnych, stan sanitarno – higieniczny nie budził zastrzeżeń.

Galeria Katowicka

W minionym roku w Galerii Katowickiej działalność prowadziło 28 zakładów żywienia zbiorowego w tym kawiarnie, restauracje, punkty gastronomiczne, 5 sklepów spożywczych i 15 innych miejsc obrotu żywnością oraz 6 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Przeprowadzono w nich **31 kontroli** sanitarnych, stan sanitarno – higieniczny nie budził zastrzeżeń.

Centrum Handlowe Supersam

W Centrum Handlowym Supersam funkcjonowało 8 zakładów obrotu żywnością, w tym 4 sklepy spożywcze, 6 zakładów żywienia zbiorowego oraz 4 miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Przeprowadzono w nich **7 kontroli**, w których nie stwierdzono uchybień natury sanitarno-higienicznej.

Centrum Handlowe LIBERO

W Galerii LIBERO funkcjonuje 25 obiektów obrotu żywnością, 21 zakładów żywienia zbiorowego, 6 obiektów obrotu wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. W obiektach tych przeprowadzono **14 kontroli sanitarnych**. W jednym przypadku podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny, za co osobę odpowiedzialną ukarano **grzywną w drodze mandatu karnego**.

Dworzec PKP

Na terenie dworca PKP znajduje się **10 obiektów żywieniowo – żywnościowych**, w których przeprowadzono 12 kontroli sanitarnych. W obiektach tych nie stwierdzono uchybień sanitarno-higienicznych.

6. Import, eksport

W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wykonano **366 kontroli**.

Skontrolowano **311** partii środków spożywczych z importu (tj. bakalie i orzechy), **55** partii wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością z importu (tj. sprzęt AGD).

Wydano **366** świadectw jakości zdrowotnej produktów z importu.

Wstępnej ocenie organoleptycznej, obecności zanieczyszczeń oraz ocenie oznakowania poddano **311** partii żywności. Laboratoryjnie pod względem chemicznym zbadano **4** próby. Przebadane próby nie zostały zakwestionowane.

7. Środki transportu żywności

Nadzorowi PPIS w Katowicach podlegają również środki transportujące żywność. W roku 2023 w ewidencji znajdowało się **79 środków transportu**, w których przeprowadzono **42 kontrole sanitarne**. W 1 przypadku nałożono **grzywnę w drodze mandatu karnego** za nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny. W pozostałych przypadkach stan sanitarno-higieniczny nie budził zastrzeżeń.

IV. Jakość wody

1. Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

W 2023 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294)



kontynuował nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi były wykonywane **na terenie miasta Katowice w 52 punktach monitoringowych** wyznaczonych przez Katowickie Wodociągi S.A. (na sieci dystrybucyjnej) **oraz 16 punktach monitoringowych** wyznaczonych przez Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. (na „studniach” wodomierzowych/zakupowych i sieciowych zbiornikach wyrównawczych).

Zdjęcie: Punkt pobierania próbek wody do badań laboratoryjnych (punkt monitoringowy).

Liczba raportowanych próbek wody pobranych na terenie miasta przez Katowickie Wodociągi S.A. i Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. **w ramach prowadzenia wewnętrznej kontroli jakości wody** wynosiła łącznie w 2023 roku:

- 417 próbek do badań fizykochemicznych,
- 407 próbek do badań bakteriologicznych.

Dodatkowo **w ramach urzędowej kontroli jakości wody** przeznaczonej do spożycia przez ludzi prowadzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach w 2023 roku pobrano:

- 72 próbki do badań fizykochemicznych,
- 72 próbki do badań bakteriologicznych.

Po podsumowaniu wszystkich wyników badań wody wykonanych w 2023 roku stwierdzono, że w zakresie badanych parametrów grupy A i grupy B **woda na terenie miasta Katowice spełniała wymagania określone dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi** w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

2. Badania jakości wody ciepłej w kierunku bakterii Legionella sp.

Legionella jest bakterią, która żyje w zbiornikach wodnych, sieciach wodociągowych, systemach klimatyzacji czy basenach.

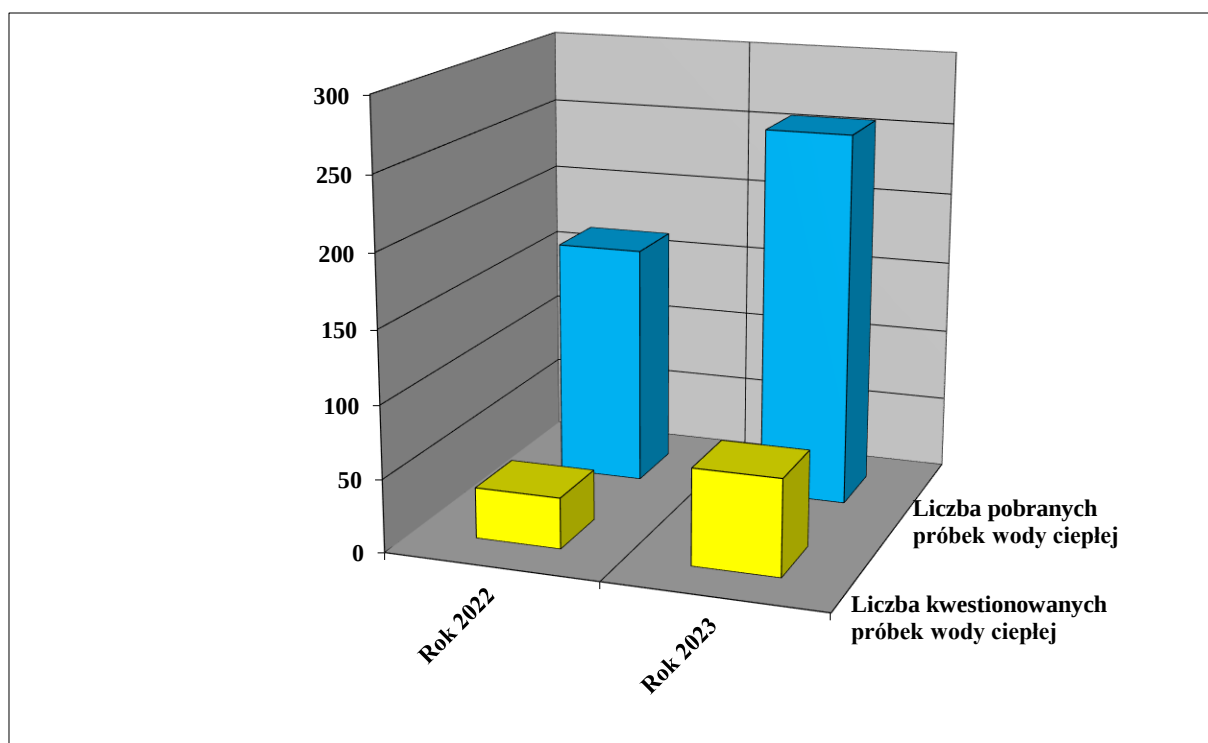
W 2023 roku kontynuowano prowadzone w latach wcześniejszych badania jakości wody ciepłej w kierunku bakterii z rodzaju Legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego oraz w podmiotach wykonujących działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne.



Od sierpnia 2023 r. w związku z występującymi na terenie Polski wysokimi temperaturami oraz wzrostem ryzyka namnażania się bakterii z rodzaju Legionella w instalacjach wewnętrznych wzmożono nadzór nad jakością wody ciepłej w szczególności w obiektach takich jak szpitale i domy pomocy społecznej.

Badania jakości wody ciepłej w kierunku bakterii Legionella sp. wykonano łącznie w **57 obiektach** tj.: szpitale (16 obiektów), hotele (16 obiektów), obiekty świadczące usługi hotelarskie (5 obiektów), domy studenta i asystenta (2 obiekty), placówki opiekuńczo-wychowawcze (3 obiekty), dom noclegowy (1 obiekt), zakłady opiekuńczo - lecznicze i hospicja (5 obiektów), domy pomocy społecznej (6 obiektów), areszt śledczy (1 obiekt), placówka edukacyjna (1 obiekt), izba wytrzeźwień (1 obiekt).

W obiektach tych pobrano łącznie **257 próbek wody ciepłej** (w roku 2022 - 166) do badań laboratoryjnych. Kwestionowano **66 próbek** (w roku 2022 - 35) ze względu na obecność bakterii Legionella sp. w liczbie przekraczającej wartość dopuszczalną określoną w przepisach prawnych. W związku z przekroczeniami parametrów Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach wydał **12 decyzji administracyjnych** (w roku 2022 - 9) nakazujących doprowadzenie jakości wody ciepłej do odpowiednich wymagań.



Wykres: Badania jakości wody ciepłej w kierunku bakterii *Legionella sp.* w latach 2022 – 2023.

Wydane decyzje administracyjne dotyczyły: Szpitala Św. Elżbiety przy ul. Warszawskiej 52, Zakładu Opiekuńczo – Leczniczego przy ul. Gliwickiej 78, Domu Pomocy Społecznej „Zacisze” przy ul. Traktorzystów 42, Prywatnego Domu Opieki „Pomocna Dłoń” przy ul. Żużlowej 6, Zakładu Opieki Długoterminowej przy ul. Szopienickiej 59, Szpitala jednodniowego Exira Gamma Knife przy ul. Ceglanej 35, Aparthotelu Hornigold „W Zielonej Kamienicy” przy ul. Kopernika 6, Śląskiego Szpitala Urologicznego przy ul. Strzeleckiej 9, Szpitala Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego przy ul. Ceglanej 35 (dot. Oddziału Radioterapii), Szpitala Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego przy ul. Medyków 14, Zakładu Opiekuńczo- Leczniczego przy ul. Czempieła 1, Hostelu prowadzonego przez firmę K Investment w budynkach przy ul. Klimczoka 6 i Ondraszka 12. Zarządzenia 10 decyzji zostały wykonane, a nadzór nad wykonaniem zarządzeń pozostałych 2 decyzji będzie kontynuowany w 2024 roku. Ponadto kontynuowany będzie również nadzór nad wykonaniem zarządzeń 1 decyzji z 2022 roku dotyczącej Szpitala Centrum Psychiatrii przy ul. Korczaka 27.

3. Pływalnie

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach w 2023 roku znajdowało się **36 pływalni**. W tym okresie działalność prowadziło **27 pływalni krytych**



Zdjęcie: Płyvalnia w Szkole Podstawowej Nr 10 przy ul. Sokolskiej 23 po remoncie.

i **4 pływalnie odkryte**. Działalność **zawiesiło 5 obiektów**.

W 2023 roku skontrolowano **31 obiektów**, przeprowadzając 37 kontroli sanitarnych, które swoim zakresem obejmowały warunki higieniczno-sanitarne i stan techniczny hali basenowej, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych oraz zaplecza technicznego.

Stan sanitarny większości obiektów ocenia się jako dobry. **W 2 obiektach** podczas kontroli **stwierdzono zły stan sanitarno-technicznych** ścian hali basenowej, sufitu, stolarki drzwiowej, grzejników i szafek na obuwie basenowe - w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami PPIS w Katowicach wydał **2 decyzje administracyjne**. Decyzje dotyczyły pływalni w Szkole Podstawowej Nr 58 z Oddziałami Integracyjnymi przy ul. Al. Krzywoustego 11 oraz pływalni w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 13 przy ul. Przyjaznej 7a. Terminy wykonania zarządzeń ww. decyzji prolongowano na wniosek stron do dnia 31.12.2024 r.



Zdjęcie: Płyvalnia Akademii Wychowania Fizycznego przy ul. Mikołowskiej 72a po remoncie.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 1230) w **ramach kontroli urzędowej** prowadził nadzór nad jakością wody na pływalniach. W 2023 roku pobrano łącznie:

- 85 próbek wody z niecek basenowych i systemów cyrkulacji na pływalniach krytych,
- 30 próbek wody ciepłej z natrysków na pływalniach krytych,
- 21 próbek wody z niecek basenowych i systemów cyrkulacji na pływalniach odkrytych.

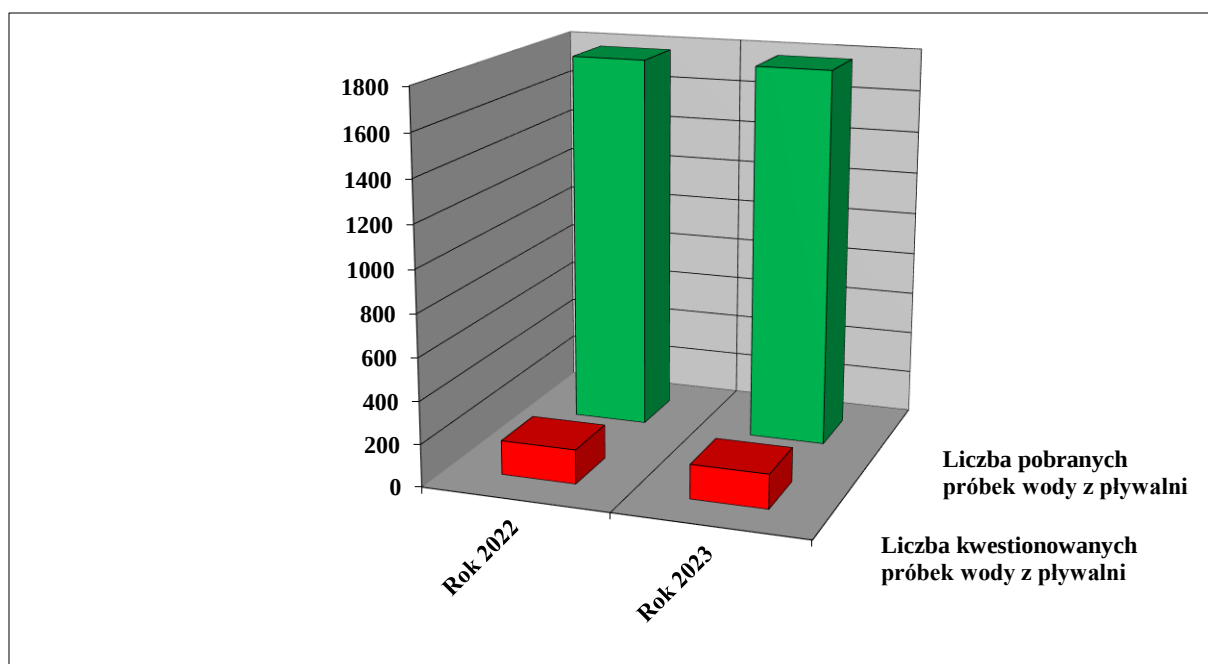
W ramach prowadzonego nadzoru nad realizacją harmonogramu badań wody **przez zarządzających pływalniami** w 2023 roku zarejestrowano łącznie:



Zdjęcie: Ośrodek Rekreacyjno- Wypoczynkowy „Bugla” przy ul. Żeliwnej 26d.

- 1564 wyniki badań wody z niecek basenowych i systemów cyrkulacji na pływalniach krytych,
- 35 wyników badań wody ciepłej z natrysków na pływalniach krytych,
- 86 wyników badań wody z niecek basenowych i systemów cyrkulacji na pływalniach odkrytych.

W roku 2023 **pobrano łącznie 1821 próbek** (w roku 2022 – 1775) **wody na pływalniach** (kontrola urzędowa i kontrola wewnętrzna). **Nieprawidłowości** stwierdzono w **189** próbkach wody (w roku 2022 – 161). Nieprawidłowości dotyczyły głównie podwyższonej ogólnej liczby mikroorganizmów w 36°C, obecności bakterii *Pseudomonas aeruginosa* oraz bakterii *Legionella* sp. w wodzie ciepłej w natryskach na pływalni, jak również podwyższonej zawartości chloroformu i Σ THM. W przypadku wystąpienia kwestionowanych parametrów zarządzający obiektami podejmowali działania naprawcze mające na celu poprawę jakości wody, polegające między innymi na całkowitej lub częściowej wymianie wody w nieckach basenowych, zwiększeniu częstotliwości płukania złożeń filtracyjnych lub „szokowym” chlorowaniu wody. W przypadku występowania podwyższonej liczby bakterii *Legionella* sp. w wodzie ciepłej w natryskach na pływalni była stosowana dezynfekcja termiczna lub chemiczna wewnętrznej instalacji wodnej.



Wykres: Badania jakości wody na pływalniach w latach 2022 – 2023.

W 2023 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach wydał łącznie **31 decyzji - rocznych ocen jakości wody na pływalniach** (które dotyczyły działalności pływalni w roku 2022), w tym 23 decyzje w których stwierdzono, że eksploatacja pływalni była prowadzona przez zarządzających w sposób prawidłowy oraz **8 decyzji administracyjnych**, w których wskazano na konieczność podjęcia przez zarządzających działań mających na celu poprawę parametrów jakości wody na pływalniach w szczególności w zakresie zmniejszenia liczby przekroczeń bakterii wskaźnikowych w systemach cyrkulacji oraz w nieckach typu „jacuzzi” i „brodzik”.

4. Kapieleiska.

W sezonie letnim 2023 roku na terenie miasta Katowice zostały zorganizowane dwa kąpieliska. W związku z tym przed sezonem Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach zaopiniował pozytywnie projekt uchwał Rady Miasta Katowice w sprawie utworzenia kąpielisk: „Morawa” przy ul. Morawa 119 oraz „Dolina Trzech Stawów” przy ul. Trzech Stawów.



Zdjęcie: Kąpielisko „Morawa”.

Sezon kąpielowy ustalono na okres od 1 lipca do 31 sierpnia 2023 roku. Organizatorem kąpielisk był Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Katowicach przy ul. Zofii Nałkowskiej 10a, który opracował profile wody w kąpieliskach oraz przedłożył do zatwierdzenia harmonogramy pobierania próbek i badań wody. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach w ramach kontroli urzędowej wykonał badania wody przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego



Zdjęcie: Kąpielisko „Dolina Trzech Stawów”.

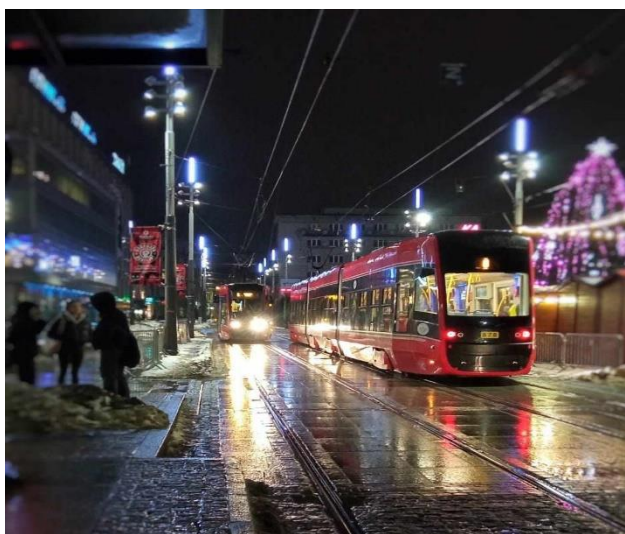
oraz dwa dodatkowe badania wody na kąpielisku „Dolina Trzech Stawów” w związku z okresowym pogorszeniem parametrów wody. Ponadto badania wody w sezonie kąpielowym były wykonywane przez organizatora kąpielisk.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach wydał łącznie **4 bieżące oceny jakości wody dla Kąpieliska „Morawa”**. Wszystkie badania wody z tego kąpieliska spełniały wymagania określone w zał. nr 1 A do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 255). Woda w tym zbiorniku w całym sezonie letnim była przydatna do kąpieli.

Dla **Kąpieliska „Dolina Trzech Stawów”** Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach wydał łącznie **8 bieżących ocen jakości wody**. W 6 ocenach stwierdzono przydatność wody do kąpieli, a w **2 ocenach nieprzydatność wody do kąpieli** związana była z wystąpieniem zanieczyszczeń na powierzchni wody oraz przekroczeniem wartości dopuszczalnych dla parametrów mikrobiologicznych (*Escherichia coli*). W związku z tym dniach 17- 18.07.2023 r. oraz 21- 28.07.2023 r. na Kąpielisku „Dolina Trzech Stawów” obowiązywał **zakaz kąpieli**. W pozostałym okresie sezonu kąpielowego woda w Kąpielisku „Dolina Trzech Stawów” spełniała wymagania określone w zał. nr 1 A do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 255) i była przydatna do kąpieli.

V. Stan sanitarny obiektów i miejsc użyteczności publicznej

Obiekty użyteczności publicznej to różnorodna i liczna grupa podmiotów służąca zaspokajaniu potrzeb społecznych. Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach na terenie miasta Katowice nadzorował **1383 obiekty użyteczności publicznej**, w których w roku 2023 przeprowadzono **845 kontroli**. W efekcie tych działań



Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach wydał **52 decyzje administracyjne** zarządzając przywrócenie

Zdjęcie: Katowice – przy Teatrze Śląskim im. St. Wyspiańskiego

właściwego stanu sanitarnego - higienicznego, winnych zaniedbań ukarał nakładając **16 grzywien w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 3200zł**. Pozostałe nieprawidłowości zostały usunięte w drodze realizacji zaleceń pokontrolnych.

Kontrolą objęto:

- hotele i obiekty hotelarskie – skontrolowano 54 spośród 70 ujętych w ewidencji;
- zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej – skontrolowano 163 spośród 654 ujętych w ewidencji;
- dworce autobusowe i budynki obsługi podróżnych – skontrolowano wszystkie spośród 4 ujętych w ewidencji;
- dworce i przystanki PKP – skontrolowano wszystkie spośród 9 ujętych w ewidencji;
- jednostki organizacyjne pomocy społecznej – skontrolowano 16 spośród 19 ujętych w ewidencji;
- noclegownie – skontrolowano wszystkie spośród 5 ujętych w ewidencji;
- ustępy publiczne ogółem – skontrolowano wszystkie spośród 31 ujętych w ewidencji;
- obiekty sportowe – skontrolowano 41 spośród 65 ujętych w ewidencji;
- obiekty kulturalno-widowiskowe – skontrolowano 31 spośród 40 ujętych w ewidencji;
- tereny rekreacyjne – skontrolowano 42 spośród 49 ujętych w ewidencji;

- targowiska – skontrolowano wszystkie spośród 10 ujętych w ewidencji;
- cmentarze – skontrolowano 25 spośród 29 ujętych w ewidencji;
- inne obiekty użyteczności publicznej – skontrolowano 179 spośród 369 ujętych w ewidencji (tj. pływalnie kryte i odkryte, apteki, zakłady pogrzebowe, domy przedpogrzebowe, prosektoria, zakład karny, izba wytrzeźwień, stacje paliw, pralnie, administracje, wspólnoty, posesje, sklepy z odzieżą używaną).

1. Obiekty użyteczności publicznej

Obiekty świadczące usługi hotelarskie

Do omawianej grupy zaliczono hotele, pokoje gościnne i hostele, pensjonat i kemping. W trakcie czynności kontrolnych oceniano stan higieniczno – sanitarny i techniczny pokoi mieszkalnych wraz z wyposażeniem, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych, gospodarczych, ciągów komunikacyjnych, zaopatrzenie w wodę do spożycia, zaopatrzenie i właściwe przechowywanie środków czystości i preparatów dezynfekcyjnych, postępowanie z bielizną,



gospodarkę odpadami komunalnymi, odprowadzanie ścieków bytowo-gospodarczych oraz dbałość o czystość terenu wokół obiektu.

W oparciu o powyższe kryteria stan skontrolowanych obiektów oceniono pozytywnie.

Zdjęcie: Katowice – Lobby w Hotelu QUBUS przy ul. Moniuszki 9

Na 24 hotele objęte nadzorem wyjątek stanowił jeden hotel tj. Hotel Campanile ul. Sowińskiego 48 Katowice, w którym stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny foteli znajdujących się w holu na I piętrze oraz materacy i elementów tapicerowanych tapczanów we wszystkich pokojach gości. W związku z powyższym zostało wszczęte postępowanie administracyjne. Strona poinformowała, iż rozpoczęto prace związane z usunięciem nieprawidłowości. Kontrola sprawdzająca wykazała, że wszystkie nieprawidłowości zostały usunięte, a wszczęcie postępowania zostało umorzone.

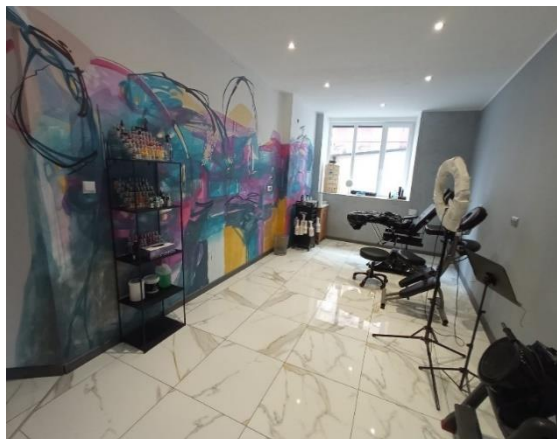
Nieprawidłowości stwierdzono również w 6 hostelach i pokojach gościnnych z 46 objętych nadzorem tj.:

1. Hostel Katowice Centrum ul. Andrzeja 19,
2. Pokoje Gościnne ZACISZE przy ul. Słowackiego 15/7,
3. Hostel Loli przy ul. Curie-Skłodowskiej 48/2,
4. JOPI Hostel przy ul. Plebiscytowej 23,
5. Hostel i Apartamenty Sentral przy ul. Mickiewicza 22/3,
6. Hostel JANTOR ul. Nałkowskiej 10.

W obiektach tych stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarno-porządkowy tj. brudne pomieszczenia i wyposażenie obiektów oraz nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny tj. zniszczoną podłogę, brudne ściany i sufity pomieszczeń, zniszczoną stolarkę drzwiową, ubytki w glazurze i armaturze łazienkowej. W związku z powyższym **nałożono 4 grzywny w drodze mandatu karnego**, wydano doraźne zalecenia, a następnie PPIS w Katowicach wydał **7 decyzji administracyjnych** zarządzających usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Dwie z tych decyzji zostały wydane na rzecz Hostelu JANTOR.

Strefa „BEAUTY” (zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, fryzjersko-kosmetyczne, odnowy biologicznej) i tatuażu

Podczas kontroli sanitarnych szczególną uwagę zwracano na postępowanie z narzędziami i przyborami jedno i wielorazowego użytku, z uwagi na fakt, że potencjalnie największym zagrożeniem zdrowotnym w tej strefie jest wykonywanie inwazyjnych zabiegów kosmetycznych czy tatuaży. W większości zakładów stosowano odpowiednie środki dezynfekcyjne do narzędzi, a w zakładach gdzie wykonywane były zabiegi mogące powodować naruszenie ciągłości tkanki wdrożone były procedury zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Systematycznie zwiększa się liczba zakładów kosmetycznych, w których narzędzia poddawane są sterylizacji w autoklawach, bądź właściciele zawierają umowy z podmiotami leczniczymi na wykonywanie takiej usługi.



Zdjęcie: Studio tatuażu w Katowicach

Stan sanitarny większości zakładów usługowych oceniono jako dobry, częściowo dostateczny. Wyjątek stanowiły:

- **1 zakład fryzjerski** na 285 objętych nadzorem, w którym stwierdzono brudne, zanieczyszczone ścinkami włosów maszynki do strzyżenia męskiego. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono **grzywnę w drodze mandatu karnego**. Nieprawidłowości zostały usunięte w trakcie trwania kontroli.
- **7 salonów kosmetycznych** na 213 objętych nadzorem, w których stwierdzono m.in. brak wdrożenia i stosowania procedur dotyczących używania sterylного sprzętu wielorazowego użytku, nieprawidłową gospodarkę odpadami niebezpiecznymi, przeterminowany sprzęt jednorazowego użycia, przeterminowane barwniki do makijażu permanentnego, brudne meble, narzędzia, nieprawidłowo przechowywane przybory kosmetyczne, przeterminowane środki do dezynfekcji oraz zniszczone, uszkodzone wyposażenie gabinetów. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono **5 grzywien w drodze mandatu karnego** oraz wydano doraźne zalecenia. PPIS w Katowicach wydał także **3 decyzje administracyjne**. Kontrole sprawdzające potwierdziły wykonanie zarządzeń.
- **3 salony fryzjersko-kosmetyczne** na 86 objętych nadzorem, w których stwierdzono min. brudny sprzęt, narzędzia i wyposażenie, przeterminowane pakiety z narzędziami wielorazowego użytku, brak dezynfekcji narzędzi oraz uszkodzone wyposażenie pomieszczeń. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono **3 grzywny w drodze mandatu karnego** oraz wydano doraźne zalecenia. Ponadto PPIS w Katowicach wydał **1 decyzję administracyjną**. Kontrole sprawdzające potwierdziły wykonanie zarządzeń.



*Zdjęcie: Katowice - kabiny z łózkami
opalającymi w solarium*

W związku z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium kontynuowano kontrole tych obiektów pod kątem udostępniania usług osobom małoletnim, przestrzegania zakazu reklamy lub promocji usług dotyczących udostępniania solarium, umieszczania czytelnych i widocznych informacji o treści „Zakaz udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18. roku życia”.

W tej grupie obiektów nie stwierdzono nieprawidłowości w w/w zakresie, a stan sanitarny nie budził zastrzeżeń. Dezynfekcja przeprowadzana była na bieżąco.

Obiekty transportu

Dworce autobusowe i Budynki Obsługi Podróżnych

Pod halą dworca kolejowego zlokalizowany jest **Dworzec autobusów miejskich**. Jego stan sanitarno-porządkowy w roku 2023 nie budził zastrzeżeń.

Wyspa z przystankami była zamykana, okresowo myta z użyciem urządzeń ciśnieniowych, a kosze były na bieżąco opróżniane. Na dworcu umieszczono informacje graficzne i słowne o zakazie palenia wyrobów tytoniowych. Toalety dla pasażerów są dostępne w Galerii Katowickiej i na Dworcu Kolejowym.

Międzynarodowy Dworzec Autobusowy zlokalizowany jest przy ul. Sądowej. Stan sanitarno-porządkowy oceniono jako dobry. Dworzec składa się z części parkingowej dla podróżujących, części parkingowej dla autobusów, stanowisk autobusowych oraz budynku ze strefą dla pasażera, w którym wydzielono: poczekalnię z ławkami, kasy biletowe, zespoły pomieszczeń higieniczno-sanitarnych. Budynek posiada wentylację mechaniczną i jest wyposażony w dźwig. Przy stanowiskach autobusowych usytuowane są ławki oraz kosze na odpady komunalne. Gospodarka odpadami prowadzona była prawidłowo. Pomieszczenia higieniczno-sanitarne utrzymane były czysto.

Budynki Obsługi Podróżnych (Centra Przesiadkowe) zlokalizowane są na obrzeżach miasta w dzielnicach ZAWODZIE i BRYNÓW. Obiekty te mają ograniczyć ruch samochodów w mieście i ułatwić podróżującym dotarcie do centrum Katowic, w związku z czym wyposażone są w parkingi dla samochodów i rowerów, stacje rowerów miejskich, miejsca postojowe TAXI oraz budynki, w których znajdują się kioski, punkty sprzedaży biletów i toalety. Stan sanitarno-higieniczny obiektów ocenia się jako dobry.

Dworce i stacje kolejowe

Stan sanitarno-higieniczny **dworców PKP** ocenia się jako dobry. Kontrolą zostały objęte dwa obiekty tj. Dworzec PKP Katowice oraz Dworzec PKP Katowice Ligota.

Hale dworców i perony sprzątane są na bieżąco, na obiektach rozlokowano dużą ilość koszy na śmieci, z czego część jest przystosowanych do segregacji odpadków.

Obiekty przystosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych. Pasażerowie korzystają z zadaszonych peronów



Zdjęcie: Dworzec PKP Katowice – perony kolejowe

kolejowych, wyposażonych w obiekty małej architektury (ławki, kosze na śmieci), urządzenia nagłaśniające i tablice elektroniczne. W halach znajdują się kasy, punkty informacyjne, poczekalnie oraz toalety ogólnodostępne.

Kontrolą objęto również przystanki kolejowe, będące miejscami na szlaku kolejowym przystosowanymi do obsługi pasażerów. Ich wyposażenie stanowią perony, czasami też wiata, ławki, kosze na odpady komunalne.

Stan sanitarno-porządkowy skontrolowanych przystanków kolejowych nie budził zastrzeżeń.

Środki transportu

W roku 2023 kontroli poddano:

- **8 składów pociągów pasażerskich,**
- **52 autobusy komunikacji publicznej,**
- **11 wagonów tramwajowych,**
- **23 samochody służące do przewozu zwłok i szczątków wykorzystywanych przez zakłady pogrzebowe,**
- **2 samochody do przewozu bielizny.**

Środki transportu skontrolowano w miejscach ich stacjonowania, przed wyjazdem w trasę. Wszystkie skontrolowane środki transportu publicznego utrzymane były w prawidłowym stanie sanitarno-higienicznym. Zapas środków higienicznych, czystościowych oraz dezynfekcyjnych był wystarczający. Odpady powstałe w wyniku sprzątania gromadzone są do worków foliowych, a następnie wynoszone do zbiorczych pojemników i wywożone przez specjalistyczne firmy.

Samochody zakładów pogrzebowych są trwale oznakowane i przystosowane do przewozu zwłok. Kabina kierowcy odizolowana jest całkowicie od części załadunkowej, w której nie ma miejsc siedzących. Podłogi są zmywalne, odporne na działanie środków dezynfekcyjnych. Samochody wyposażone są w worki, środki do dezynfekcji rąk oraz odzież ochronną tj. gumowe rękawice, maseczki, kombinezony.

Skontrolowane samochody do przewozu bielizny utrzymane były w prawidłowym stanie sanitarnym.

Jednostki organizacyjne pomocy społecznej

W grupie tej znajdują się zakłady o różnym profilu działalności:

- domy pomocy społecznej – placówki zapewniające dzienną lub całodobową opiekę z powodu podeszłego wieku, choroby, niepełnosprawności, świadczące usługi bytowe, opiekuńcze, pielęgnacyjne, wspomagające i edukacyjne, działające po uzyskaniu zezwolenia na podstawie przepisów o pomocy społecznej,
- placówki zapewniające całodobową opiekę – placówki zapewniające opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, świadczące usługi bytowe, opiekuńcze, prowadzone w ramach działalności gospodarczej, działające po uzyskaniu zezwolenia na podstawie przepisów o pomocy społecznej,
- inne jednostki pomocy społecznej – domy dziennego pobytu, ośrodki wsparcia.

W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości w gospodarowaniu odpadami medycznymi i komunalnymi, w postępowaniu z bielizną czystą i brudną, utrzymaniu bieżącej czystości obiektów i ich otoczenia. Obiekty przystosowane są dla osób niepełnosprawnych (windy, podjazdy). Stan sanitarny oceniono jako dobry, a częściowo dostateczny.



Zdjęcie: Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Katowicach przy ulicy Głogowskiej 23

Wyjątek stanowił Dzienny Dom Pomocy Społecznej przy ul. Głogowskiej 23 w Katowicach, gdzie podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny sufitów i ścian w holu na parterze oraz w jednym z pomieszczeń przeznaczonych do terapii. W związku z powyższym PPIS w Katowicach wydał **decyzję administracyjną** z terminem wykonania zarządzeń do dnia 31.10.2023r. Podczas

kontroli sprawdzającej stwierdzono, że zarządzenie decyzji nie zostały wykonane, zatem strona zwróciła się wnioskiem o prolongatę terminu do dnia 30.04.2024r.

Noclegownie

Noclegownie to obiekty przystosowane do udzielania pomocy osobom bezdomnym, która polega na udzieleniu schronienia, posiłku, ubrania. Charakteryzują się niskim standardem i są wyposażone w podstawowy sprzęt w pomieszczeniach mieszkalnych oraz sanitarnych. W noclegowniach na czas zimy organizuje się dodatkowe miejsca noclegowe na materacach, które rozkładane są w jadalniach lub świetlicach.

W skontrolowanych noclegowniach stan sanitarny przy uwzględnieniu specyfiki tych obiektów był dostateczny. Za utrzymanie prawidłowego stanu sanitarno - porządkowego odpowiadali pensjonariusze.

Ustępy publiczne

Stan sanitarny skontrolowanych ustępów publicznych oraz toalet ogólnodostępnych zlokalizowanych w centrach handlowych oceniano jako dobry. Dezynfekcja urządzeń sanitarnych odbywała się z dostateczną częstotliwością, a postępowanie z odpadami komunalnymi było prawidłowe. Obiekty wyposażone były w dostateczną ilość środków dezynfekcyjnych, czystościowych i higienicznych.



Zdjęcie: Toalety na Rynku w Katowicach

Wyjątek stanowiły:

- **3 ustępy publiczne** na 10 objętych nadzorem tj. przy ul. Rynek 5, pl. Miarki i pl. Andrzeja, gdzie podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny tj. brudne, zawilgocone ściany i sufity w pomieszczeniach zniszczone drzwi. W związku z powyższym PPIS w Katowicach wydał **2 decyzje administracyjne**.



Zdjęcie: Toaleta w Centrum Handlowym Zależe

Kontrole sprawdzające wykazały, że zalecenia decyzji zostały wykonane w całości.

W 2022r. została wydana decyzja na toaletę zlokalizowaną na ul. Rynek 5, która na wniosek strony została **prolongowana** w 2023r. do dnia 31.03.2023r. Kontrola sprawdzająca wykazała, że zarządzenia decyzji zostały wykonane w całości.

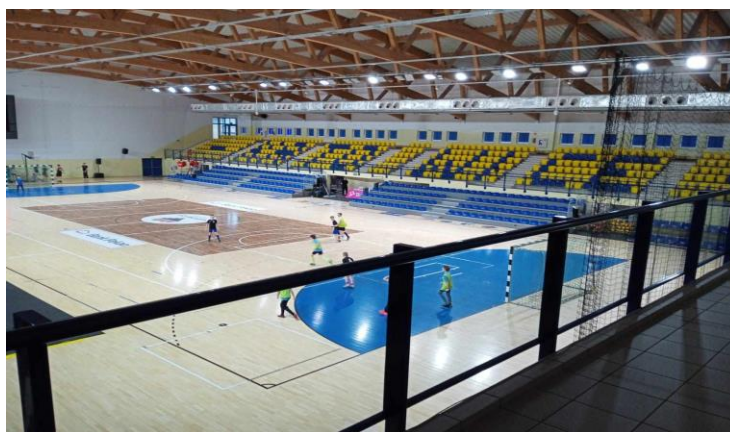
- **1 toaleta ogólnodostępna** na 21 objętych nadzorem tj. Toaleta dla klientów C.H. 3 STAWY ul. Pułaskiego 60, Katowice, gdzie stwierdzono zniszczoną tapicerkę przewijaka w pokoju matki z dzieckiem. W związku z powyższym PPIS w Katowicach wydał **decyzję administracyjną**. Kontrola sprawdzająca wykazała, że zalecenia decyzji zostały wykonane.

Obiekty sportowe

Obiekty sportowe będące w nadzorze Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach to samodzielne, zwarte zespoły urządzeń terenowych lub budynki przeznaczone do celów sportowych np. stadiony, boiska, hale sportowe, sale gimnastyczne, kluby, kręgielnie, ściany wspinaczkowe, korty tenisowe, lodowiska.

W trakcie czynności kontrolnych oceniano stan sanitarno-techniczny pomieszczeń bloku sportowego, prawidłowe przechowywanie sprzętu sportowego, stan sanitarno-higieniczny zaplecza sanitarnego, jego wyposażenie i zaopatrzenie w środki czystości i higieniczne, dostęp do ciepłej, bieżącej wody, gospodarkę odpadami, czystość otoczenia.

Biorąc powyższe pod uwagę skontrolowane obiekty oceniono jako dobre.



Zdjęcie: Katowice - hala sportowa

Wyjątek stanowiło 7 obiektów sportowych na 65 objętych nadzorem tj.:

1. Wielofunkcyjna Hala Sportowa ul. Mikołowska 72a,
2. Stadion Sportowy ul. Kościuszki 84,
3. Sale Gimnastyczne ul. Bankowa 12,
4. Skate In Park ul. Ceglana 67/ Hala B,
5. Park Trampolin ul. Kościuszki 227,
6. CrossBox Old Mine ul. W. Pola 36,
7. Siłownia i cross-fit ul. Żyzna 2,

w których stwierdzono m.in. brudne ściany, sufity, drzwi, zniszczoną wykładzinę podłogową, ubytki farby na metalowych elementach sprzętu do ćwiczeń, poodklejane listwy przypodłogowe, brudne wyposażenie i sprzęt sportowy. Za stwierdzone nieprawidłowości higieniczno-sanitarne nałożono **1 grzywnę w drodze mandatu karnego** oraz wydano doraźne zalecenia, których wykonanie potwierdzono podczas kontroli sprawdzającej. Ponadto PPIS w Katowicach wydał **4 decyzje administracyjne**. Kontrole sprawdzające potwierdziły wykonanie zarządzeń decyzji.

Obiekty kulturalno-widowiskowe

Obiekty kulturalno-widowiskowe są bardzo zróżnicowane pod względem funkcjonalnym, budowlanym i architektonicznym. Grupa ta obejmuje: teatry, muzea, ośrodki kultury, kina, galerie, filharmonię i obiekty widowiskowe. Sale widowiskowe, garderoby, szatnie, toalety z rozdziałem na damskie i męskie utrzymane były czysto. W czasie kontroli stwierdzono wystarczający zapas środków czystościowych i dezynfekcyjnych. Obiekty te charakteryzują się dobrym stanem sanitarno-technicznym.



*Zdjęcie: Oddział Muzeum Historii Katowic -
Dział Etnologii Miasta*

Wyjątek stanowił Oddział Muzeum Historii Katowic - Dział Etnologii Miasta przy ul. Rymarskiej 4 w Katowicach, gdzie prolongowano decyzję PPIS w Katowicach z 2019r. dot. brudnych, zakurzonych ścian w sali wystawowej na parterze, toaletach dla zwiedzających na półpiętrze, holu przed toaletami na półpiętrze, holu na piętrze oraz na klatce schodowej.

Tereny rekreacyjne

Tereny rekreacyjne to kompleksy lub zespoły zieleni mające publiczne przeznaczenie, pełniące funkcje estetyczne, rekreacyjne i zdrowotne.

Do grupy tej zaliczamy parki, zieleńce, skwery, place zabaw, wodne place zabaw, piaskownice, ścieżki i trasy rowerowe, kąpieliska.

Terenom rekreacyjnym towarzyszy często infrastruktura sportowa (m.in. boiska do tenisa ziemnego, gry w siatkówkę, tory do jazdy na rolkach, boiska piłkarskie, stoliki szachowe). Skontrolowane tereny rekreacyjne utrzymane były w prawidłowym stanie sanitarno-higienicznym.



Zdjęcie: Skwer przy Placu Grunwaldzkim w Katowicach

Na bieżąco dokonywany jest przegląd urządzeń zabawowych, wymiana piasku w piaskownicach i na podłożach placów zabaw, przegląd ławek, koszy na śmieci.

W wyniku prowadzonego nadzoru stwierdzono, że tereny te są zadbane, zieleń pielęgnowana. Przy piaskownicach ustawione były tabliczki informujące o zakazie wprowadzania psów oraz regulaminy korzystania z placów zabaw, w których także ujęty jest zakaz palenia wyrobów tytoniowych.

Na terenie miasta funkcjonuje kilkanaście publicznie dostępnych obiektów przeznaczonych dla psów tzw. Dog Parki.

Targowiska

W trakcie kontroli placów targowych oceniano bieżącą czystość targowisk oraz otoczenia, sposób zagospodarowania odpadów komunalnych, stan techniczno-sanitarny oraz wyposażenie toalet dla klientów, a także zaopatrzenie w wodę. Bieżąca czystość była zachowana, gospodarka odpadami prawidłowa, toalety dla klientów utrzymane były czysto. Na części targowisk wydzielono miejsca dla palących, a w regulaminach ujęto zakaz wprowadzania psów. Stan sanitarny targowisk ocenia się jako dobry.

Cmentarze

Kontrole cmentarzy dotyczyły utrzymania porządku, właściwego postępowania w zakresie gromadzenia i odbioru odpadów komunalnych, odpowiedniego stanu punktów poboru wody oraz stanu ogrodzenia terenów cmentarzy. Obiekty zaopatrzone są w tabliczki z regulaminami, w których m.in. zawarta jest informacja o zakazie wprowadzania psów oraz zakazie palenia wyrobów tytoniowych. W czasie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Kilka ze skontrolowanych cmentarzy wyposażonych jest w toalety typu TOI-TOI. Na niektórych cmentarzach toalety dostępne są w części administracyjnej obiektu. Stan sanitarno-porządkowy ocenia się jako dobry.

W roku 2023 wydano **51 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji**, z czego 27 wykonano pod nadzorem PPIS w Katowicach.

Osoby przeprowadzające ekshumację stosowały środki ochrony osobistej. W trakcie ekshumacji wydobytą z grobu ziemię umieszczano na powierzchni zabezpieczonej nieprzepuszczalną, wytrzymałą matą. Po wydobyciu szczątków, groby dezynfekowano i zasypywano ziemią wydobytą z grobu. Transport szczątków odbywał się środkami transportu przeznaczonymi do przewozu zwłok.

Ponadto na wniosek Urzędu Miasta Katowice wydano **52 postanowienia w sprawie sprowadzenia do kraju zwłok z zagranicy**.

Inne obiekty użyteczności publicznej

Do grupy tej należą domy przedpogrzebowe, zakłady pogrzebowe, areszt śledczy, izba wytrzeźwień, apteki, stacje paliw, pralnie. Stan sanitarny skontrolowanych obiektów oceniono jako dobry. Obiekty wyposażone były w dostateczną ilość środków czystościowych, dezynfekcyjnych i higienicznych. Dezynfekcja odbywała się z dostateczną częstotliwością. Postępowanie z odpadami komunalnymi było prawidłowe. Otoczenie obiektów nie budziło zastrzeżeń.

Imprezy masowe

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach w 2023r. zaopiniował 77 wniosków organizatorów dot. organizacji imprez masowych. Opinii negatywnych nie wydano. W roku 2023 skontrolowano przebieg imprez masowych takich jak:

- **„OFF Festival Katowice”** – na terenie Katowickiego Parku Leśnego oraz **„Miasteczko Festiwalowe”** tj. pole biwakowe przeznaczone dla uczestników imprezy Off Festival – na terenie Lotniska Muchowiec.
- **„Tauron Nowa Muzyka Katowice”** – na terenie Strefy Kultury Katowice (teren Muzeum Śląskiego i Hali Międzynarodowego Centrum Kongresowego).
- **„Juwenalia Śląskie 2023”** – na terenie Katowickiego Parku Leśnego.
- **„American Cars Mania”** – Lotnisko Muchowiec Katowice
- **„Kocham Katowice”** - na terenie Katowickiego Parku Leśnego.

W trakcie wydarzeń kontrolowano: teren, na którym organizowane były imprezy, kabiny sanitarne typu TOI-TOI, stanowiska do mycia rąk, sposób postępowania z odpadami komunalnymi. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Gospodarka odpadami komunalnymi

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach w 2023 roku kontynuował nadzór nad gospodarką odpadami komunalnymi na terenie miasta. W trakcie kontroli zwracano uwagę na zagospodarowanie odpadów komunalnych i zachowanie ciągłości ich odbioru.

Odpady komunalne z terenu miasta odbierane były w sposób zorganizowany przez jednego usługodawcę tj. Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. Katowice ul. Obroki 140, na podstawie zawartych umów i zgodnie z ustalonym harmonogramem.

Zgłaszane wnioski mieszkańców Katowic w zakresie gospodarki odpadami dotyczyły złego stanu sanitarnego śmietników, zalegania niewywiezionych odpadów, niewłaściwej lokalizacji pojemników na odpady komunalne. Po przeprowadzeniu kontroli sanitarnych wydawano doraźne zalecenia, których wykonanie potwierdziły kontrole sprawdzające.

W mieście wciąż stwierdza się **występowanie dzikich wysypisk**, które są nie tylko problemem estetycznym, ale mogą także stanowić zagrożenie dla mieszkańców.

W związku z tym w 2023 roku dokonano wizji objazdowej terenu miasta Katowice, w której wzięli udział przedstawiciele Wydziału Kształtowania Środowiska Urzędu Miasta Katowice, przedstawiciel Zakładu Zielni Miejskiej w Katowicach oraz przedstawiciel Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach. Podczas wizji dzikie wysypiska śmieci stwierdzono na terenach za garażami, przy ogródkach działkowych jak również w miejscach poza centrum miasta. O wynikach wizji objazdowej miasta został poinformowany Urząd Miasta Katowice w celu podjęcia działań zmierzających do przywrócenia właściwego stanu sanitarno-porządkowego miasta.

3.Akcje deratyzacyjne

W ramach wiosennej i jesiennej akcji odszczurzania na terenie miasta Katowice, **skontrolowano ogółem 350 obiektów** (w tym posesje, zakłady opieki zdrowotnej, szkoły, przedszkola i żłobki). Za przeprowadzenie akcji odpowiedzialne były administracje, właściciele i zarządcy nieruchomości, którzy zlecali wykonanie prac gospodarzom lub specjalistycznym firmom DDD.

Skontrolowane posesje były prawidłowo przygotowane do akcji odszczurzania. Ganki piwniczne, strychy oraz tereny wokół posesji były uporządkowane. Drzwi wejściowe do piwnic oraz miejsca wyłożenia trutek przeciw gryzoniom oznakowano kartkami informującymi o wyłożonych trutkach. Trutkę przeciw gryzoniom wykładano na papierowych tackach jednorazowego użytku lub w profesjonalnych, papierowych torebkach z widoczną nazwą preparatu.

VI. Stan sanitarny placówek oświatowo – wychowawczych

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Katowicach w 2023 roku prowadził **bieżący nadzór sanitarny** nad przestrzeganiem przepisów higienicznych i zdrowotnych w środowisku dziecięco-młodzieżowym w **555 stałych obiektach nauczania i wychowania**. Placówki objęte stałym nadzorem to przede wszystkim szkoły wszystkich typów i stopni, w tym szkoły wyższe, a także żłobki, przedszkola, placówki pracy pozaszkolnej, warsztaty szkolne, placówki opiekuńczo-wychowawcze, placówki z pobytem dziennym, całodobowym, internaty. Ponadto nadzorem objęto **265 turnusów placówek sezonowego wypoczynku dzieci i młodzieży**.

W 2023 roku **przeprowadzono łącznie 468 kontroli** sanitarnych, w tym 380 w placówkach szkolno – wychowawczych, tj. 66 w żłobkach, 119 w przedszkolach, 131 w szkołach różnego typu, 4 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, 18 w placówkach wsparcia dziennego, 7 placówkach kształcenia ustawicznego, 19 w placówkach wychowania pozaszkolnego, 9 w placówkach z pobytem całodobowym, 7 w obiektach uczelni wyższych oraz 88 kontroli w placówkach sezonowych. W 2023 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Katowicach wpłynęło 13 wniosków o wydanie decyzji sanitarnej w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu w placówce, w których planowany jest pobyt dzieci do lat 3 oraz 48 wniosków dotyczących wydania opinii sanitarnych o zapewnieniu bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu i nauki w pozostałych placówkach oświatowo – wychowawczych m.in. w przedszkolach, szkołach różnego typu, placówkach kształcenia ustawicznego, pozaszkolnych placówkach specjalistycznych. Wszystkie wnioski zostały pozytywnie rozpatrzone.

Bieżący nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi prowadzony był ze zwróceniem szczególnej uwagi na sposób zapewnienia higienicznych warunków do nauki i wypoczynku oraz bezpieczeństwa przebywania na ich terenie.

Placówki nauczania i wychowania nadzorowano w zakresie:

- stanu sanitarno-technicznego budynków i pomieszczeń w których funkcjonują placówki opieki, wychowania i nauczania dzieci i młodzieży;
- oceny higienicznego procesu nauczania, tj.: dostosowania mebli do zasad ergonomii, obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych, infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, zapewnienia właściwego mikroklimatu;
- stosowania substancji chemicznych i ich mieszanin w szkolnych pracowniach chemicznych oraz laboratoriach funkcjonujących w szkołach wyższych, m.in. prawidłowego przechowywania, oznakowania i etykietowania opakowań oraz dostępu uczniów, studentów i nauczycieli do informacji zawartych w kartach charakterystyki;
- oceny warunków oraz sposobu sprawowania opieki zdrowotnej nad uczniami w gabinetach profilaktyki i pomocy przedlekarskiej w szkołach;
- oceny warunków do utrzymania higieny osobistej przez dzieci i młodzież;
- oceny form dożywiania dzieci w szkołach;
- oceny posiadania przez placówki certyfikatów zgodności z Polską Normą na meble edukacyjne i sprzęt sportowy;
- oceny warunków sanitarnych zorganizowanych form wypoczynku dzieci i młodzieży;
- przestrzegania przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Wszystkie skontrolowane placówki funkcjonowały w budynkach przystosowanych do tego celu. Zapewniono prawidłowe warunki higieniczno-sanitarne zaplecza sanitarnego i jego wyposażenia. Zapewniono dostęp do bieżącej ciepłej wody przy umywalkach, mydła w płynie w dozownikach, elektrycznych suszarek do suszenia rąk bądź papierowych ręczników, papieru toaletowego w kabinach ustępowych lub w ich obrębie. Tereny wokół placówek były ogrodzone, posesje utrzymane czysto.

W ramach *nadzoru nad bezpieczeństwem i higieną pobytu dzieci i młodzieży* w 2023 roku PPIS w Katowicach nadzorował **149 szkół** różnego typu. **Skontrolowano 95 szkół** przeprowadzając w nich **131 kontroli** sanitarnych.

Infrastruktura do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego

Wychowanie fizyczne w szkole przyczynia się do podnoszenia sprawności i zachowania zdrowia, ale również kształtuje podejście ucznia do aktywności fizycznej w całym jego życiu.

W 65 placówkach sprawdzono **warunki do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego** w tym 58 placówek posiadało wystarczające warunki do prowadzenia zajęć, natomiast 7 placówek nie posiadało własnej infrastruktury - uczniowie tych szkół korzystali z obiektów sportowych i boiska poza placówką, 55 szkół posiadało certyfikowane urządzenia i sprzęt sportowy.

Opieka medyczna w szkołach

Szkoła powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania z opieki pielęgniarki lub higienistki w szkolnych gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. W 58 szkołach funkcjonowały samodzielne gabinety profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej (do własnej dyspozycji). Skontrolowane pomieszczenia gabinetów utrzymane były we właściwym stanie sanitarnym. Zauważyć można, iż z roku na rok zmniejsza się liczba pielęgniarek środowiska szkolnego sprawujących opiekę nad uczniami w szkołach. Żadna placówka nie posiadała gabinetu stomatologicznego na terenie szkoły, **opiekę stomatologiczną** poza terenem szkoły zapewniono w 49 placówkach.

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w szkołach

W roku 2023 prowadzono nadzór nad sytuacją w zakresie posiadania przez szkoły substancji i preparatów chemicznych w szkolnych pracowniach.

Na 95 skontrolowanych placówek w 25 stwierdzono posiadanie przez nie substancji chemicznych i ich mieszanin. Wszystkie skontrolowane pracownie posiadały aktualne spisy substancji chemicznych i ich mieszanin, karty charakterystyki, a substancje chemiczne i ich mieszaniny były prawidłowo oznakowane i właściwie przechowywane.

Zapewnienie uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w *sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych placówkach* szkoła powinna zapewnić uczniom możliwości pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych na terenie placówki.

W 2023 roku wymóg ten został spełniony w 70 spośród 86 skontrolowanych w tym zakresie szkół.

Zagęszczenie i mikroklimat w pomieszczeniach lekcyjnych

W 2023 r. we wszystkich skontrolowanych placówkach zagęszczenie w salach lekcyjnych utrzymywało się na podobnym poziomie jak w latach ubiegłych. Uczniowie w pomieszczeniach sal lekcyjnych mieli zapewnioną właściwą temperaturę, sprawnie działającą wentylację potwierdzoną corocznymi kontrolami, możliwość bezpośredniego wietrzenia pomieszczeń oraz tam gdzie zachodziła konieczność zabezpieczenie okien przed nadmiernym nasłonecznieniem. W szkołach funkcjonowały świetlice prowadzące działalność opiekuńczo – wychowawczą w godzinach dostosowanych do potrzeb uczniów i ich rodziców/opiekunów prawnych.

Dostosowanie mebli do zasad ergonomii

Jednym z zadań w zakresie wychowania zdrowotnego jest kształtowanie u dzieci przedszkolnych i szkolnych prawidłowej postawy ciała. Podczas **oceny mebli** w placówkach oświatowych zwracano uwagę na dostosowanie parametrów funkcjonalnych mebli do wzrostu dzieci i uczniów, oznakowanie mebli, odpowiednie zestawienie mebli i ich stan techniczny oraz posiadanie przez nie certyfikatu. Większość skontrolowanych placówek posiadała meble zgodne z Polska Normą.

ROZMIAR STOŁU I KRZESŁA NR	KOLOR	WYSOKOŚĆ SIEDZISKA	WYSOKOŚĆ PULPITU	WZROST DZIECI (bez butów)
0	BIAŁY	210	400	od 800 do 950
I	POMARAŃCZOWY	260	460	od 930 do 1160
II	FIOLETOWY	310	530	od 1080 do 1210
III	ŻÓŁTY	350	590	od 1190 do 1420
IV	CZERWONY	380	640	od 1330 do 1590
V	ZIELONY	430	710	od 1460 do 1760
VI	NIEBIESKI	460	760	od 1590 do 1880
VII	BRĄZOWY	510	820	od 1740 do 2070

Wymagania dotyczące mebli szkolnych wg PN - EN 1729 - 1 : 2007

W tym zakresie dokonano oceny dostosowania mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii w 19 placówkach przedszkolnych oraz 12 szkołach podstawowych. Ogółem oceniono dostosowanie stolików i krzeseł do wzrostu dzieci w 62 oddziałach przedszkolnych (oceniono 1069 stanowisk) oraz w 48 oddziałach szkół podstawowych (oceniono 819 stanowisk).

Nieprawidłowe dostosowanie mebli edukacyjnych stwierdzono w 1 oddziale przy 6 stanowiskach pracy uczniów w Szkole Podstawowej Nr 38 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 11 przy ul. Wantuły 11, gdzie wydano zalecenia pokontrolne.

Ocena stanowisk pracy w pozostałych oddziałach wykazała prawidłowe zestawienie mebli edukacyjnych. Meble posiadały stosowne certyfikaty oraz oznakowane były kolorami lub numerami, zgodnie z obowiązującymi normami w tym zakresie.

Obciążenie uczniów ciężarem tornistrów

W 2023 roku pracownicy sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili **ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych** w 13 oddziałach 3 placówek szkolnych. Zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczącymi tornistrów/plecaków szkolnych ich waga nie powinna przekraczać od 10% do 15% masy ciała ucznia.



Po przeanalizowaniu wyników pomiarów stwierdzono, że **na 204 uczniów objętych badaniami 60 z nich nosiło zbyt ciężkie tornistry/plecaki tj. powyżej 15% masy ciała ucznia.** W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości w powyższym zakresie

do dyrektorów placówek wystosowano wystąpienia o wdrożenie działań naprawczych, w tym przeprowadzenia działań edukacyjnych skierowanych do uczniów i rodziców dzieci w przedmiocie problemu ciężkich tornistrów/plecaków.

Żywnienie w placówkach oświatowo-wychowawczych

Placówki oświatowe powinny zapewnić dzieciom i młodzieży prawidłowe żywienie z uwagi na fakt, że jest ono jednym z najważniejszych czynników wpływających na rozwój człowieka i utrzymanie przez niego dobrego stanu zdrowia. W okresie wzrostu i rozwoju organizmu wpływa nie tylko na samopoczucie, stan zdrowia, funkcje poznawcze, lecz także pomaga chronić organizm przed wieloma poważnymi konsekwencjami zdrowotnymi w późniejszych etapach życia.

W ewidencji PPIS w Katowicach figurowało **64 bloków żywieniowych w szkołach**, w tym **18 stołówek** działało w oparciu o catering. Ogółem przeprowadzono w nich **77 kontroli**. W jednym przypadku kontrola skutkowała nałożeniem grzywny w drodze mandatu karnego, za brak wdrożonych procedur opartych na zasadach systemu HACCP. W pozostałych przypadkach stan sanitarny obiektów nie budził zastrzeżeń.

PPIS w Katowicach nadzorował **137 kuchni przedszkolnych**, w tym 63 działających w oparciu o catering. Przeprowadzono w nich **84 kontrole** sanitarne, w 1 przypadku nałożono **grzywnę w drodze mandatu karnego**, za nieprawidłowy stan sanitarno-higieniczny. W pozostałych przypadkach stan sanitarny nie budził zastrzeżeń.

W działających **52 żłobkach**, w tym **35** funkcjonujących w oparciu o catering przeprowadzono **32 kontrole** sanitarne - nie stwierdzono nieprawidłowości.

Wszawica

Niepokojącym zjawiskiem pozostają niewątpliwie problemy o charakterze higienicznym, związane ze stwierdzonymi przypadkami **wszawicy**. Są to problemy delikatne, a skuteczność działań w dużej mierze zależy od odpowiedzialności rodziców i ich chęci współpracy z placówkami. Podczas kontroli zwracano uwagę na działania placówek oświatowych w zakresie profilaktyki wszawicy oraz prowadzono działania informacyjno-edukacyjne. Ponadto do przedszkoli oraz szkół różnego typu przesłano drogą elektroniczną pismo z informacją o zamieszczeniu materiałów informacyjno-edukacyjnych w zakresie profilaktyki wszawicy na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Katowicach.

Kontrole sanitarne potwierdziły **dobry stan sanitarny i techniczny większości placówek oświatowo – wychowawczych w mieście**. W wyniku stwierdzenia naruszeń **PPIS w Katowicach w 2023 r. wydał 12 decyzji** zarządzających. Dotyczyło to:

- **Miejskiego Przedszkola Nr 13**, ul. Witosa 16a, gdzie stwierdzono: w łazience oddziału III brudne ściany i sufit, duże zużycie glazury ściennej i podłogowej z pęknięciami i widocznymi ubytkami oraz zniszczone drewniane drzwi i osłony grzejników c.o w kabinach ubikacyjnych.
- **Miejskiego Przedszkola Nr 71**, ul. Michałowskiego 3 gdzie stwierdzono: zniszczoną podłogę parkietową w salach zajęć dzieci 3 letnich „Skrzaty”, 4 - 5 letnich „Tygryski”, 5 - 6 letnich „Uszatki”, 6 letnich „Smerfy” i „Świerszcze”.
- **Miejskiego Przedszkola Nr 15** w Zespole Szkolno – Przedszkolnym Nr 15, ul. Zielonogórska 6a, gdzie stwierdzono: zniszczone kabiny WC w pomieszczeniach sanitarnych dla dzieci z grup „Wróbelki”, „Jaskółki”, „Sroczki” i „Sówki”, zniszczone, z ubytkami schody prowadzące na plac zabaw, zniszczoną z ubytkami nawierzchnię tarasu.

- **Szkoły Podstawowej Nr 62** w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 17, ul. Ordona 3d gdzie stwierdzono: brudne ściany i sufity w 3 salach lekcyjnych, brudne ściany i sufity korytarzy komunikacyjnych na I i II piętrze oraz klatki schodowej między I a II piętrem w segmencie II, zniszczone wykładziny podłogowe w 2 salach lekcyjnych w segmencie I, brudne ściany i sufit pomieszczenia sanitarnego dla dziewcząt na I piętrze w segmencie I, dla dziewcząt i chłopców na I i II piętrze w segmencie II, dla dziewcząt na I piętrze i chłopców na II piętrze w segmencie III, zdekompletowaną armaturę świetlną w pomieszczeniu sanitarnym dla dziewcząt na I piętrze w segmencie I oraz w pomieszczeniu sali zabaw na parterze w segmencie III, brudne ściany i sufity sali gimnastycznej oraz zaplecza sanitarnego przy sali gimnastycznej, zniszczoną nawierzchnię parkietu w sali gimnastycznej, zniszczoną stolarkę drzwiową oraz zniszczone wieszaki ściennie w pomieszczeniach przebieralni dla dziewcząt i chłopców, uszkodzoną oszkloną powierzchnię drzwi wejściowych do bloku sportowego oraz jednej z dolnych kwater okiennych w sali gimnastycznej, zniszczoną nawierzchnię boiska ze sztucznej trawy do piłki ręcznej.
- **Szkoły Podstawowej Nr 47** w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 3, ul. Grzegorzka 4 gdzie stwierdzono: brudne ściany i sufity, ubytki, pęknięcia farby na ścianach i sufitach, ubytki tynku, zacieki na ścianach i sufitach głównie przy rurach wodno - kanalizacyjnych, ubytki i pęknięcia płytek ściennych; niski standard pomieszczeń sanitarnych dla dziewcząt i chłopców na parterze, 1 i 2 piętrze budynku szkoły w segmencie A1, w pomieszczeniu sanitarnym dla personelu na 1 piętrze budynku w segmencie A1, brudne ściany i sufity, pęknięcia farby i tynku na klatce schodowej w segmencie A1.
- **Szkoły Podstawowej Nr 2** w Zespole Szkolno - Przedszkolnym Nr 5, ul. Roździeńskiego 82 gdzie stwierdzono: brudny z fragmentami odpadającej farby sufit i ściany w sali gimnastycznej, ślady zużycia oraz częściowe uszkodzenia parkietu w sali gimnastycznej, brudne, z fragmentami odpadającego tynku i pęknięciami ściany i sufit w szatni gimnastycznej dla dziewcząt i w szatni gimnastycznej dla chłopców, w natryskowniach w szatniach gimnastycznych dla dziewcząt i chłopców, brudny z pęknięciem na całej długości sufit, brudne ściany, ubytki wykładziny podłogowej w sali terapeutycznej, brudne, z fragmentami odpadającej farby i spękaniami sufity i ściany w korytarzach na II piętrze, brudne i spękane ściany klatek schodowych pomiędzy I a II piętrem, duży stopień zużycia wykładziny podłogowej w sali lekcyjnej nr 7.

- **Szkoły Podstawowej Nr 27** w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 22, ul. Łętowskiego 18 gdzie stwierdzono: zniszczoną z ubytkami wykładzinę podłogową PCV w sali lekcyjnej nr 303 (II piętro), brudne ściany i sufity w 4 salach lekcyjnych na II piętrze budynku oraz w 2 salach lekcyjnych na I piętrze, brudne ściany i sufity pomieszczenia sanitarnego dla chłopców nr 112 na parterze oraz 207 i 210 na I piętrze, pomieszczenia sanitarnego dla dziewcząt nr 111 dla parterze budynku, zniszczoną stolarkę drzwiową pomieszczenia sanitarnego dla dziewcząt nr 206 na I piętrze oraz w pomieszczeniach szatni i zaplecza sanitarnego dla dziewcząt i chłopców przy małej i dużej sali gimnastycznej, brudne ściany i sufity ciągów komunikacyjnych w przyziemiach budynku, na parterze, I piętrze i przed salą gimnastyczną, zły stan sanitarny ścian i sufitów w szatniach i pomieszczeniach zaplecza sanitarnego przy dużej i małej sali gimnastycznej, wytartą nawierzchnię parkietu w auli szkolnej na parterze, nierówne ścianki boczne i krawędzie podestu w sali nr 016 w przyziemiach budynku, zniszczoną, przetartą nawierzchnię parkietu w pomieszczeniach administracyjnych szkoły: sekretariatu oraz gabinetu dyrektora, zły stan techniczny nawierzchni płyt chodnikowych stanowiących przejście na plac zabaw oraz do wejścia dla oddziałów zerowych.
- **Szkoły Podstawowej Nr 42** w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 12, ul. Wiosny Ludów 22 gdzie stwierdzono: brudne ściany i sufit wewnętrznych stref komunikacyjnych na parterze, pomiędzy I i II piętrem, II piętrem a strychem w I korytarzu budynku szkoły, zniszczoną, nawierzchnię parkietu w miejscach wzmożonego ruchu w sali gimnastycznej.
- **Szkoły Podstawowej Nr 20** w Zespole Szkół i Placówek Nr 2, ul. Zarębskiego 2 gdzie stwierdzono: brudne ściany i sufity w sali gimnastycznej, w pomieszczeniach zaplecza sanitarnego przy sali gimnastycznej, w pomieszczeniach sanitarnych dla chłopców na I i III piętrze budynku, zniszczoną podłogę PCV na zapleczu sali nr 48.
- **Szkoły Podstawowej Nr 45**, ul. Korczaka 11 gdzie stwierdzono: brudne ściany i sufit w pomieszczeniu sanitarnym dla dziewcząt na parterze budynku w segmencie A, brudne ściany i sufit, miejscami ubytki i pęknięcia płytek ściennych, uszkodzony parapet w pomieszczeniu sanitarnym dla chłopców na parterze budynku w segmencie A.

- **VII Liceum Ogólnokształcącego** z Oddziałami Dwujęzycznymi, ul. Panewnicka 13 gdzie stwierdzono: brak dopływu ciepłej bieżącej wody przy 3 umywalkach do mycia rąk w pomieszczeniu sanitarno- higienicznym dla dziewcząt na 1 i 2 piętrze budynku, brak dopływu ciepłej bieżącej wody przy 2 umywalkach do mycia rąk w pomieszczeniu sanitarno - higienicznym dla chłopców na 1 i 2 piętrze budynku, uszkodzenia, ubytki przęseł ogrodzenia od strony ul. Koszalińskiej.
- **Zespołu Szkół Przemysłu Spożywczego** ul. Ks. Bpa H. Bednorza 14, gdzie stwierdzono: liczne ubytki, uszkodzenia i przetarcia nawierzchni tartanowej szkolnego boiska wielofunkcyjnego z bieżnią.

Ponadto **wygezwano wykonanie zarządzeń 3 decyzji** wydanych w latach wcześniejszych. Dotyczyło to:

- **Miejskiego Przedszkola Nr 66** z Oddziałami Integracyjnymi przy ul. Brynicy 50 gdzie wymieniono drzwi wejściowe do pomieszczenia higieniczno-sanitarnego dla personelu, higieniczno-sanitarnego Nr 2 oraz pomieszczenia porządkowego, przeprowadzono kompleksowy remont pomieszczenia higieniczno-sanitarnego Nr 2 tj. położono płytki ceramiczne na ściany i podłogę, odmalowano sufit, wymieniono urządzenia sanitarne oraz grzejnik wraz z obudową.
- **Szkoły Podstawowej Nr 53**, Plac Wyzwolenia 18 gdzie wyremontowano podjazd wraz z balustradą dla potrzeb osób niepełnosprawnych, wyremontowano stopnie schodów oraz wymieniono metalową wycieraczkę przy wejściu do budynku szkoły przy ul. Szopienickiej 58a.
- **Szkoły Podstawowej Nr 31** w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 6, ul. Marcinkowskiego 17 gdzie przeprowadzono kompleksowy remont w pomieszczeniu sanitarnym dla chłopców na I piętrze budynku tj. odmalowano ściany i sufit, dodatkowo wymieniono płytki ceramiczne na ścianach i podłodze, zostały wymienione kabiny, urządzenia sanitarne, lustra i oświetlenie.

Placówki wypoczynku zimowego i letniego zorganizowanego w obiektach stałych w miejscu zamieszkania

W minionym roku w elektronicznej bazie wypoczynku zostało zgłoszonych **265 turnusów wypoczynku**, w tym 184 turnusy wypoczynku letniego i 81 turnusów wypoczynku zimowego. W trakcie trwającego wypoczynku letniego, na którym przebywało 2244 uczestników skontrolowano 63 turnusy natomiast podczas trwającego wypoczynku zimowego, z którego korzystało 1435 uczestników, **skontrolowano 55 turnusów. Nie stwierdzono nieprawidłowości.** Wszystkich organizatorów wypoczynku letniego jak i zimowego poinformowano drogą elektroniczną o konkursach: na najlepiej zorganizowany wypoczynek letni w miejscu zamieszkania - Lato 2023 „Wakacje: Bezpiecznie, Zdrowo i Zabawnie” oraz - Zima 2023 „Ferie: Bezpiecznie, Zdrowo i Zabawnie”. Przeprowadzono dystrybucję plakatu „Bezpieczne Ferie Zimowe” w wersji elektronicznej i papierowej. Wypoczynek w miejscu zamieszkania zorganizowany był w placówkach szkolnych oraz w placówkach pracy pozaszkolnej (np. sale zabaw, domy kultury, kluby sportowe). Dla uczestników organizowano zajęcia w formie warsztatów, gier, zabaw, konkursów, zwiedzania wystaw i wycieczek poza miasto.

VII. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy

1. Stan sanitarno-higieniczny zakładów pracy

Nadzór sanitarny nad warunkami pracy ma na celu wzmocnienie ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy, w tym przede wszystkim zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych.

PPIS w Katowicach na terenie miasta obejmuje takim nadzorem ogółem **1533 obiektów**. W 2023 roku **skontrolowano 311** zakładów pracy, przeprowadzając **433 kontrole**. Wydano **65 decyzji administracyjnych**.

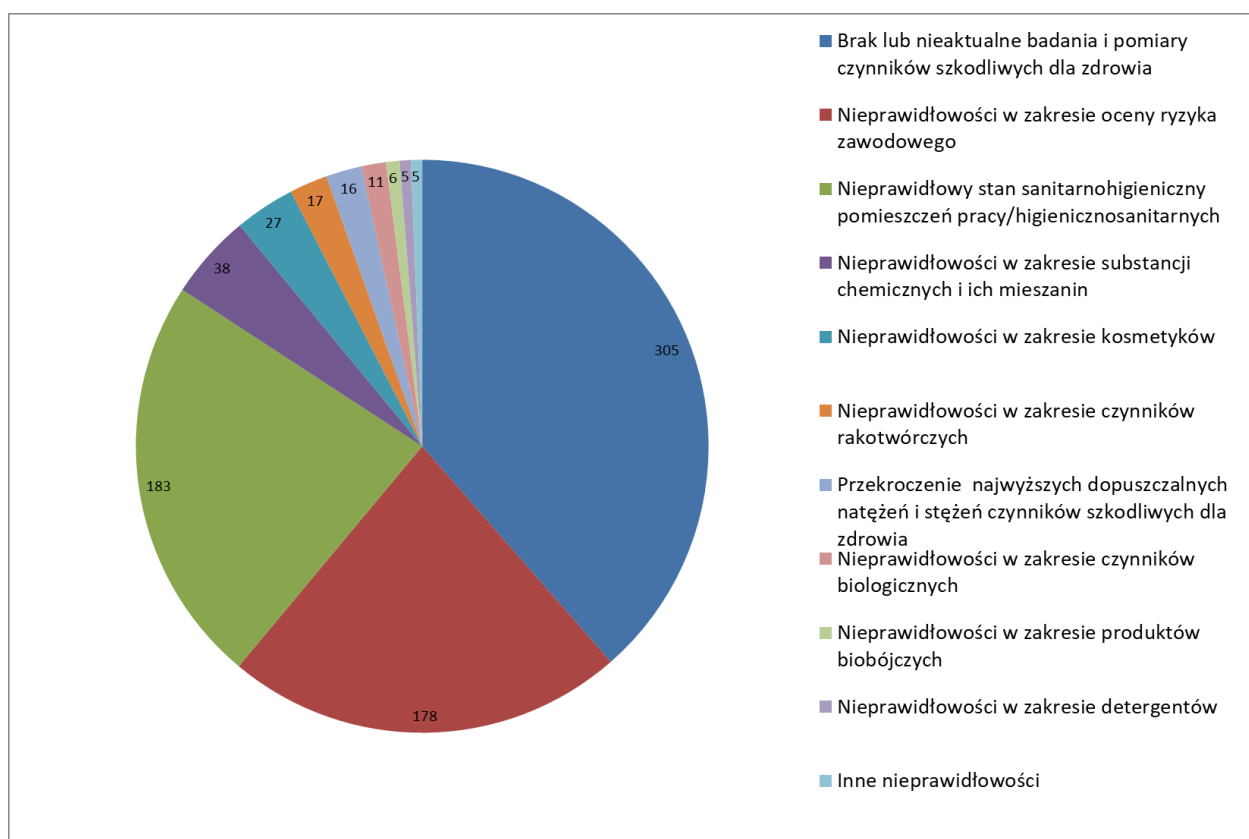
W 2023 roku szczególną uwagę zwracano na narażenie zawodowe pracowników zatrudnionych w zakładach, gdzie występują procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

Warunki pracy

Pracodawca ponosi odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i higieny pracy. Jest obowiązany chronić zdrowie i życie pracowników, poprzez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy przy odpowiednim wykorzystaniu osiągnięć nauki i techniki. W ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami środowiska pracy oraz stanem sanitarnym w zakładach, zostało wydanych **65 decyzji administracyjnych**.

W wyniku podjętych działań w **5 zakładach** pracy stwierdzono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego natężenia (NDN) hałasu, natomiast w **1 zakładzie** stwierdzono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego stężenia (NDS) pyłów mąki, co skutkowało wydaniem decyzji przez PPIS w Katowicach.

Szczegółowy opis nieprawidłowości - zarządzeń ujętych w decyzjach obrazuje poniższy wykres.



Wykaz nieprawidłowości stwierdzonych w czasie kontroli w 2023 roku w Katowicach

Czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym

Prowadzony nadzór dotyczył przestrzegania obowiązków wynikających z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

Nadzorem bieżącym objętych było **131 zakładów pracy**, w których w środowisku pracy występowały substancje, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, z czego **kontroli poddano 50 zakładów**. W ramach realizacji zadania dotyczącego narażenia pracowników zatrudnionych w zakładach gdzie występują procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym przeprowadzono kontrole w **15 zakładach**. W trakcie kontroli w **7 zakładach** stwierdzono brak rejestru pracowników oraz prac których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, brak szkoleń pracowników w zakresie ryzyka dla zdrowia wynikającego z narażenia na substancje chemiczne, ich mieszaniny o działaniu rakotwórczym lub mutagennym i brak przekazania Śląskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu *Informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym*. PPIS w Katowicach wydał decyzje administracyjne.

Na terenie Katowic nadzorowano również **prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest**, ze względu na jego szkodliwe działanie na organizm człowieka. W 2023 roku po wniesieniu **25 zgłoszeń** rozpoczęcia prac, związanych ze sposobem i warunkami bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest, przeprowadzono **7 kontroli sanitarnych** na placach budowy, które nie wykazały **nieprawidłowości**.

W 2023 r. stwierdzono **1 przypadek** choroby zawodowej – nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi: międzybłoniak opłucnej albo otrzewnej, gdzie jako czynnik przyczynowy wskazano pyły azbestu.

Substancje chemiczne i ich mieszaniny

W 2023 roku w ramach nadzoru nad chemikaliami przeprowadzono kontrole w **173 zakładach pracy**, stwierdzając nieprawidłowości w **4** z nich. Odnotowano nieprawidłowo sporządzone karty charakterystyki oraz oznakowanie opakowań wprowadzanych do obrotu mieszanin klasyfikowanych jako stwarzających zagrożenie. PPIS w Katowicach wydał decyzje administracyjne.

Produkty biobójcze

W 2023 roku prowadzono nadzór nad przestrzeganiem obowiązków, dotyczących wprowadzania do obrotu, udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych w działalności zawodowej. Produkty biobójcze to produkty do zwalczania organizmów szkodliwych dla zdrowia ludzi lub zwierząt. Jednocześnie mogą one stanowić ryzyko dla ludzi, zwierząt i środowiska.

Przeprowadzono kontrole w **95 zakładach**. W **2 zakładach** stwierdzono wprowadzenie do obrotu produktów biobójczych bez wymaganego prawem pozwolenia.

PPIS w Katowicach wydał decyzje administracyjne.

Detergenty

PPIS w Katowicach prowadził także nadzór nad przestrzeganiem obowiązków dotyczących wprowadzania do obrotu detergentów i środków powierzchniowo czynnych. W toku czynności kontrolnych oceniano karty charakterystyki, oznakowanie opakowań oraz arkusze danych składników wprowadzanych do obrotu detergentów.

W 2023 r. skontrolowano **5 zakładów**. W **1 zakładzie** stwierdzono nieprawidłowo sporządzone oznakowanie wprowadzanego do obrotu detergentu. PPIS w Katowicach wydał decyzję administracyjną.

Czynniki biologiczne

W zakresie występowania w środowisku pracy szkodliwych **czynniki biologicznych** oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki, przestrzegania przez pracodawców wymogów obowiązującego przepisu prawa przeprowadzono kontrole w **71 zakładach**, stwierdzając nieprawidłowości w **2** z nich. Odnotowano brak lub nieprawidłowo sporządzoną ocenę ryzyka zawodowego, w której nie uwzględniono narażenia pracowników na działanie szkodliwych dla zdrowia czynników biologicznych, a zatem pracodawca nie poinformował pracowników o ryzyku zawodowym i nie zapewnił szkoleń pracownikom

wykonującym prace w kontakcie ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi oraz nieprawidłowo sporządzony rejestr prac oraz pracowników wykonujących prace w narażeniu na działanie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do grupy 3 zagrożenia. PPIS w Katowicach wydał decyzje administracyjne.

Produkty kosmetyczne

W 2023 r. w ramach nadzoru nad przestrzeganiem obowiązków dotyczących wytwarzania, wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych, przeprowadzono kontrole w **50 zakładach**, stwierdzając nieprawidłowości w 5 z nich. Odnotowano nieprawidłowo sporządzone raporty bezpieczeństwa oraz nieprawidłowe oznakowanie opakowań wprowadzanych do obrotu produktów kosmetycznych.

PPIS w Katowicach wydał decyzje administracyjne.

Ponadto w **3 zakładach** pobrano próby produktów kosmetycznych na zawartość fluoru, nadtlenu wodoru, formaldehydu, których wyniki badań laboratoryjnych nie wykazały nieprawidłowości.

2. Choroby zawodowe

W każdym zakładzie w zależności od charakteru pracy, produkcji czy technologii mogą występować zagrożenia związane z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, będące przyczynami chorób zawodowych wśród pracowników.

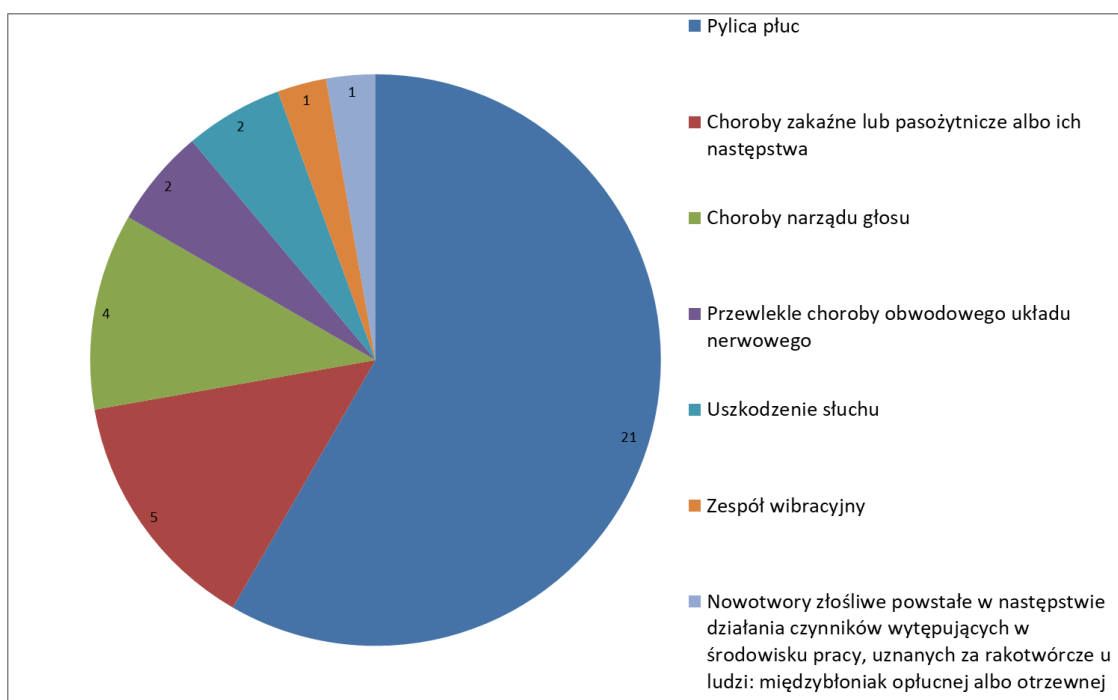
PPIS w Katowicach realizując zadania, dotyczące nadzoru nad warunkami pracy prowadził postępowania administracyjne w sprawie chorób zawodowych i wydawał imienne decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej, bądź o braku podstaw do jej stwierdzenia. Do celów diagnostyczno-orzecznich w sprawie pracowników występujących o stwierdzenie choroby zawodowej, sporządzane były oceny narażenia zawodowego, uwzględniające informacje dotyczące przebiegu zatrudnienia i narażenia na czynnik szkodliwy dla zdrowia, który mógł być przyczyną choroby zawodowej.

W 2023 r. stwierdzono **36** przypadków chorób zawodowych, a w **40** przypadkach wydano decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

L.p.	Choroba	Ilość stwierdzonych przypadków
1.	Pylica płuc	21
2.	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	5
3.	Choroby narządu głosu	4
4.	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego	2
5.	Uszkodzenie słuchu	2
6.	Zespół wibracyjny	1
7.	Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi: międzybłoniak opłucnej albo otrzewnej	1
	RAZEM	36

Dane o ilości i rodzaju stwierdzonych chorób zawodowych w 2023 r.

Najliczniej stwierdzanymi w 2023 r. chorobami zawodowymi były: pylice płuc 58,3 % ogółu przypadków stwierdzanych chorób zawodowych oraz choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa 5 przypadków – 13,9% ogółu przypadków stwierdzanych chorób zawodowych.

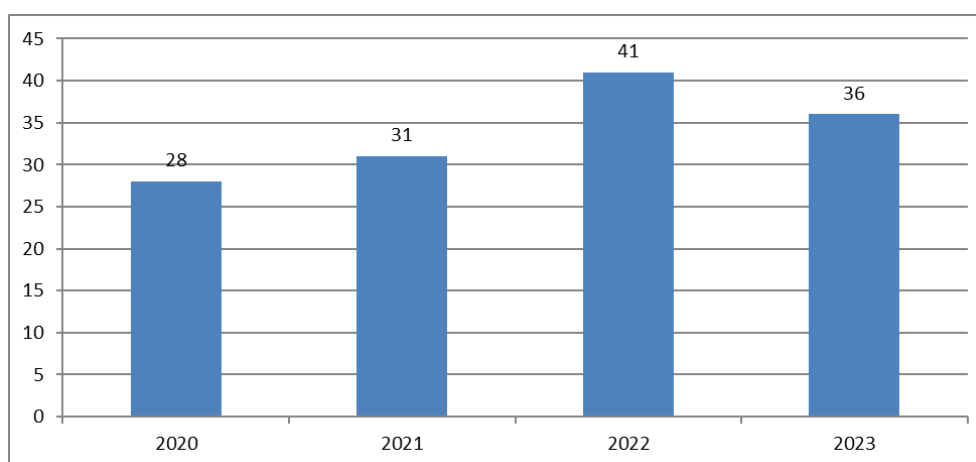


Analiza stwierdzonych chorób zawodowych w Katowicach w 2023 roku

L.p.	Choroba zawodowa	2020	2021	2022	2023
1.	Pylica płuc	18	15	15	21
2.	Choroby narządu głosu	2	1	1	4
3.	Uszkodzenie słuchu	3	1	0	2
4.	Choroby zakaźne lub pasożytnicze	0	11	20	5
6.	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego	3	1	1	2
7.	Nowotwór złośliwy międzybłoniak opłucnej albo otrzewnej	1	0	0	1
10.	Przewlekłe choroby układu ruchu	0	2	3	0
11.	Zespół wibracyjny	1	0	0	1
12.	Choroby opłucnej lub osierdza	0	0	1	0
	RAZEM	28	31	41	36

Liczba i rodzaj stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2020 – 2023 w zakładach pracy

W okresie 2020 - 2023 w zakładach pracy na terenie Katowic stwierdzono łącznie 136 przypadków chorób zawodowych. Roczna liczba przypadków wykazywała wahania, a średnio wynosiła 34 przypadki. Najwięcej stwierdzonych chorób zawodowych odnotowano w 2022 i 2023 roku, natomiast najmniej w 2020 roku.



Analiza zapadalności na choroby zawodowe w Katowicach w latach 2020- 2023

W omawianym okresie najliczniej stwierdzaną chorobą zawodową była pylica płuc. W większości przypadków choroba ta dotyczyła pracowników górnictwa, gdzie jako czynnik przyczynowy wskazano pyły węgla kamiennego zawierające wolną krystaliczną krzemionkę. Pylica płuc jest chorobą, która ujawnia się po okresie narażenia zawodowego liczonym w latach. Powodem jest również długi, około 10-letni okres ujawniania się choroby. Należy zaznaczyć, że pylica płuc jest skutkiem braku odpowiednich warunków pracy w latach wcześniejszych.

Na drugim miejscu wśród patologii zawodowych stwierdzonych w latach 2020 - 2023 były choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa, w tym COVID-19, rozpoznawana u pracowników, wykonujących prace w kontakcie z wirusem SARS-CoV-2.

VIII. Interwencje mieszkańców miasta

W roku 2023 mieszkańcy Katowic wnieśli **ogółem 450 interwencji** (w roku 2022 – 326).

Kontrole sanitarne potwierdziły **zasadność 212 interwencji (47%)**. Wnioski zostały rozpatrzone bez zbędnej zwłoki, zaś wnioskodawcy zostali poinformowani o sposobie ich załatwienia z jednoczesnym wyjaśnieniem okoliczności związanych z zagadnieniami poruszonymi we wnioskach oraz wskazaniem o ustaleniach dotyczących stanu faktycznego, potrzebie i możliwości podjęcia określonych działań. W przypadku potwierdzenia łamania przepisów sanitarnych wszczynano postępowanie administracyjne w celu przywrócenie właściwego stanu sanitarnego. Winnych zaniedbań karano grzywną w drodze mandatu karnego.

Interwencje, których załatwienie nie leżało w kompetencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej przekazane zostały organom właściwym do ich załatwienia min. do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Wojewódzkiego Inspektoratu Farmaceutycznego, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami, Policji i Straży Miejskiej.

W 2023 roku odnotowano szczególnie wzrost interwencji mieszkańców **w zakresie naruszenia stanu sanitarno – porządkowego obiektów użyteczności publicznej. Interweniowano 218 razy** (w roku 2022 – 162), z czego **151 wniosków (69%) uznano za zasadne**.

Zgłaszane interwencje dotyczyły m.in. uciążliwych lokatorów, bytowania gryzoni, gołębi i insektów, zawilgocenia mieszkań, hałasu, złej jakości wody przeznaczonej do picia, uciążliwych zapachów oraz niewłaściwego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej.

Nieprawidłowości dotyczyły:

- lokali mieszkalnych, w których stwierdzono uciążliwy hałas, zły stan sanitarno-higieniczny, w tym duże ilości nagromadzonych odpadów, niedrożne urządzenia sanitarne, pluskwy oraz nieprzyjemny zapach wyczuwalny również na klatkach schodowych.

W związku z tym wydano zalecenia doraźne, których wykonanie potwierdziły kontrole sprawdzające. Ponadto PPIS w Katowicach wydał **10 decyzji administracyjnych oraz 3 postanowienia o nałożeniu grzywny** celem przymuszenia do wykonania zrządeń decyzji.

Zlecono również wykonanie pomiarów hałasu w 2 lokalach mieszkalnych. Z uwagi na to, iż w obu przypadkach podlegająca ocenie wartość dźwięku nie odpowiadała normie i była wyższa od wartości dopuszczalnej, sprawy przekazano do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego celem podjęcia działań zgodnie z posiadanymi kompetencjami.

- posesji, gdzie podczas kontroli stwierdzono żywe i padłe gryzonie oraz ślady ich bytowania tj. odchody oraz liczne otwory i szczeliny w podłożu, brak wyłożonej trutki, zalegające odpady komunalne oraz zanieczyszczony odchodami gołębi teren posesji. W związku z tym wydano zalecenia doraźne, których wykonanie potwierdziły kontrole sprawdzające. Ponadto PPIS w Katowicach wydał **7 decyzji administracyjnych, 1 postanowienie o nałożeniu grzywny** celem przymuszenia do wykonania zrządeń decyzji oraz **2 grzywny w drodze mandatu karnego**.
- hosteli, gdzie podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarno-porządkowy pomieszczeń, sprzętu i wyposażenia, nieprawidłowy sposób przechowywania bielizny oraz nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i wyposażenia m.in. brudne ściany, ubytki w listwach przypodłogowych, zniszczoną wykładzinę podłogową, zniszczone drzwi i futryny drzwiowe. W związku z tym nałożono **3 grzywny w drodze mandatu karnego** oraz wydano zalecenia doraźne, których wykonanie potwierdziły kontrole sprawdzające. Ponadto PPIS w Katowicach wydał **3 decyzje administracyjne**.

- obiekcie sportowego, gdzie podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowo przechowywany, zniszczony sprzęt sportowy, brudne powierzchnie wyposażenia obiektu, brudne urządzenia sanitarne oraz zawilgocenie na ścianach i suficie. W związku z tym nałożono **1 grzywnę w drodze mandatu karnego** oraz wydano zalecenia doraźne, których wykonanie potwierdziła kontrola sprawdzająca. Ponadto PPIS w Katowicach wydał **1 decyzję administracyjną**.
- obiektów strefy BEAUTY, gdzie podczas kontroli stwierdzono nieprawidłowy stan techniczny mebli i wyposażenia, przeterminowany sprzęt jednorazowego użycia, przeterminowane środki dezynfekcyjne oraz preparaty kosmetyczne, niewłaściwy sposób przetrzymywania odpadów niebezpiecznych, brak umowy dotyczącej wywozu odpadów do utylizacji, nieopisane datą sterylizacji narzędzia, brak wskaźników testowych w pakietach z wysterylizowanymi narzędziami, brak środków dezynfekcyjnych. W związku z tym nałożono **6 grzywien w drodze mandatu karnego** oraz wydano zalecenia doraźne, których wykonanie potwierdziły kontrole sprawdzające. Ponadto PPIS w Katowicach wydał **4 decyzje administracyjne**.

Ponadto wpłynęło **11 interwencji dotyczących jakości wody** przeznaczonej do spożycia zgłoszonych przez mieszkańców ulic Bażantów, Upadowej, Nasypowej (dwukrotnie), Adwentowicza, Łąkowej, Baildona, Czeremchowej, Modrzewiowej, Adamskiego i Radockiego. Zgłoszone interwencje dotyczyły nieakceptowalnej barwy i mętności, nieodpowiedniego zapachu i smaku, dolegliwości ze strony układu pokarmowego i moczowego oraz niskiej temperatury wody ciepłej. Wykonane **badania laboratoryjne jakości wody nie wykazały przekroczeń** w zakresie badanych parametrów. Interwencje były niezasadne.

W 2023 roku w sprawach nieprawidłowości zaobserwowanych w **obiektach produkcji i obrotu żywnością oraz zakładach żywienia zbiorowego** wniesiono **176 interwencji** (w roku 2022 – 114), z czego **45 (26%)** było **zasadnych**. W toku prowadzonych postępowań administracyjnych **nałożono 60 grzywien w drodze mandatu karnego, wydano 14 decyzji** nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień, w tym 10 decyzji terminowych nakazujących poprawę i usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości oraz 4 decyzje zakazujące wprowadzania środków spożywczych do obrotu handlowego ze względu na nieprawidłową jakość zdrowotną.

Kwestionowano m.in.:

- oferowanie do sprzedaży i konsumpcji środków spożywczych, w tym posiłków o niewłaściwej jakości zdrowotnej,
- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń,
- oferowanie środków spożywczych po upływie terminów przydatności do spożycia i dat minimalnej trwałości,
- niewłaściwe warunki przechowywania środków spożywczych,
- niehigieniczną formę sprzedaży środków spożywczych,
- niewłaściwą reklamę i prezentację suplementów diety.

W związku z interwencjami, do badań laboratoryjnych pobrano 36 prób. Próby przebadano w następujących kierunkach:

- 2 próby wytrzepek z koszyczków oraz zmiotek w kierunku zanieczyszczeń biologicznych- kwestionowano obydwie próby ze względu na obecność licznych żywych i martwych szkodników;
- 1 próbę ryżu długoziarnistego w kierunku zanieczyszczeń biologicznych – kwestionowano ją ze względu na obecność żywych i martwych szkodników;
- 21 prób wymazów sanitarnych z rąk pracowników w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych - prób nie kwestionowano;
- 5 prób wymazów ze sprzętów kuchennych w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych - prób nie kwestionowano;
- 2 próby wymazów z powierzchni blatów kuchennych w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych - prób nie kwestionowano;
- 5 prób gotowych posiłków w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych - prób nie kwestionowano.

W minionym roku rozpatrzono **16 wniosków** (w roku 2022 – 10), **dotyczących zaobserwowanych nieprawidłowości w trakcie udzielanych świadczeń zdrowotnych lub niewłaściwego stanu sanitarno - higienicznego w podmiotach leczniczych.**

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych w **8 przypadkach** (50%) **potwierdzono zasadność** zgłoszonych zarzutów, a dotyczyły one 3 szpitali i 5 ambulatoriów. Stwierdzono m.in. brudne powierzchnie pomieszczeń i wyposażenia, nieprawidłowe postępowanie ze sprzętem do sprzątania, przeterminowane preparaty dezynfekcyjne i pakiety z narzędziami wielokrotnego użycia, niewłaściwe magazynowanie odpadów medycznych. W związku z powyższym wydawano doraźne zalecenia w celu przywrócenia właściwego stanu sanitarno-porządkowego, nałożono **5 grzywnien w drodze mandatu karnego**, PPIS w Katowicach wydał **1 decyzję administracyjną** nakazującą usunięcie stwierdzonych uchybień natury sanitarno-technicznej.

Nieprawidłowości natury sanitarnej w **żłobkach, przedszkolach i szkołach** na terenie miasta w 2023 roku opisano w **13 interwencjach** (w roku 2022 – 18), w tym **4 (31%) były uzasadnione**.

Dotyczyły one: występowania wszawicy w klasie VI Szkoły Podstawowej Nr 1 przy ul. Jagiellońskiej 18, złego stanu sanitarno-higienicznego w Niepublicznym Przedszkolu Językowym „Superkids” przy ul. Pułaskiego 27, nieprawidłowych warunków nauki uczniów klas I-III w Państwowej Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej II Stopnia przy ul. Ułańskiej 7b, braku oddzielonych kabin sanitarnych w 1 pomieszczeniu sanitarnym dla dzieci w Przedszkolu Muzycznym „Elementarz” przy ul. Studenckiej 18.

W wyniku podjętych działań potwierdzono występowanie przypadków wszawicy wśród uczniów klasy VI Szkoły Podstawowej Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi. Zalecono podjęcie zintensyfikowanych działań edukacyjnych rodziców i uczniów w zakresie profilaktyki i sposobów skutecznego zwalczania wszawicy oraz przeprowadzenie kontrolnych przeglądów czystości głów dzieci przez pielęgniarkę środowiska szkolnego. Ponadto pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili prelekcję dla rodziców i personelu szkoły w tym zakresie.

W Niepublicznym Przedszkolu „Superkids”, podczas kontroli stwierdzono uchybienia dot. bieżącego stanu sanitarnego, za co **nałożono grzywnę w drodze mandatu karnego**. Ponadto wydano zalecenia doraźne, których wykonanie potwierdziła kontrola sprawdzająca.

W trakcie kontroli przeprowadzonej w Państwowej Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej II Stopnia ustalono, iż dyrekcja szkoły podjęła już działania naprawcze w kierunku poprawy warunków nauki uczniów klas I-III uzupełniając brakujące krzesła i stoliki w salach lekcyjnych.

W ramach interwencji dot. Niepublicznego Przedszkola „Elementarz” ustalono, że placówka podjęła działania mające na celu zapewnienie w pomieszczeniu sanitarnym ścianki działowej, stwarzając tym samym oddzielną strefę z zachowaniem intymności.

W odniesieniu do katowickich **zakładów pracy** w roku 2023 **wpłynęło 27 wniosków** (w roku 2022 – 22), **z prośbą o interwencję**.

Interwenujący podnosili: nieprawidłowości związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest, nieprawidłowy stan higienicznosanitarny hali warsztatowej zajezdni tramwajowej, magazynu z lekami, toalet, jadalni i szatni dla pracowników, brak orzeczeń lekarskich pracowników, stosowanie przeterminowanych i niewiadomego pochodzenia produktów kosmetycznych.

Przeprowadzone kontrole w **4 przypadkach** (15%) **potwierdziły zarzuty** ujęte w interwencjach. W związku z tym PPIS w Katowicach wydał **4 decyzje administracyjne**.

IX. Środki zastępcze

W 2023 r. w ramach bieżącego nadzoru nad środkami zastępczymi, przeprowadzono **3** kontrole w **3** obiektach, których asortyment opierał się na produktach konopnych. Nie stwierdzono wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

Urząd Skarbowy jako organ egzekucyjny, do którego skierowano tytuły wykonawcze w sprawie egzekucji należności pieniężnych wobec osób wprowadzających do obrotu dopalacze wyegzekwował kwotę **5913,27 zł**, które dotyczyły kar nałożonych na sprzedawców w latach wcześniejszych.

X. Zapobiegawczy nadzór sanitarny

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny spełnia w strukturze Państwowej Inspekcji Sanitarnej specyficzną rolę, mając za zadanie prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym zmierzających do zapobiegania możliwości powstania zagrożeń dla bezpieczeństwa sanitarnego i zdrowia ludzi na różnych etapach procesu inwestycyjnego. Działania te polegają na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesie planowania i lokalizacji, sporządzania dokumentacji projektowej nowych, adaptowanych i modernizowanych obiektów, w których pracować i przebywać będą ludzie oraz na etapie budowy i dopuszczania do użytku tych obiektów, a realizowane są między innymi poprzez:

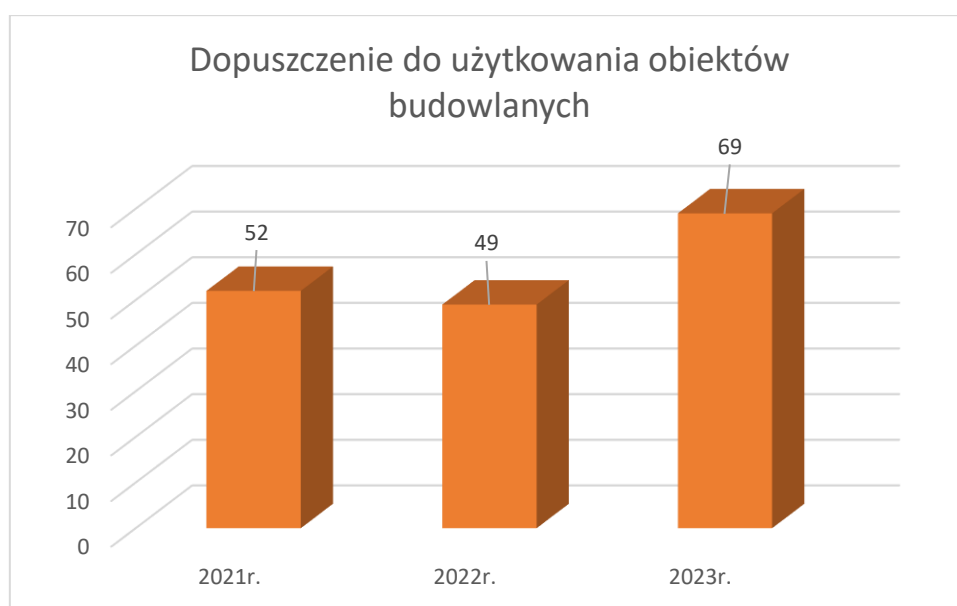
- opiniowanie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozami oddziaływania na środowisko,
- wydawanie opinii w sprawie obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i określenie zakresu raportu dla planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- opiniowanie warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dokumentacji projektowych dotyczących budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych,
- dokonywanie kontroli obiektów w trakcie budowy, przebudowy lub rozbudowy pod względem zgodności ich realizacji z zatwierdzoną dokumentacją,
- uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych.

1. W 2023 roku wydano 68 opinii odnośnie dopuszczenia do użytkowania obiektów nowowytbudowanych lub adaptowanych.

Czynności odbiorowe mają na celu zapewnienie, aby nowowytbudowany obiekt został przekazany do użytkowania w stanie zapewniającym możliwość utrzymywania w nim właściwego stanu sanitarnohigienicznego, tj. prawidłowego układu funkcjonalnego, właściwej wymiany powietrza i temperatury, właściwego oświetlenia, poziomu hałasu zgodnego z obowiązującymi przepisami, wody o parametrach odpowiadających jakości wody do spożycia, prawidłowej gospodarki ściekami i odpadami.

W czasie czynności kontrolnych sprawdzano zgodność wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym oraz zapoznawano się z przedstawianymi dokumentami i sprawozdaniami z pomiarów, badań, sprawdzeń, które wykonano w celu potwierdzenia założeń projektowych oraz spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych odpowiednio do zakresu tych dokumentów.

Dokonywano odbiorów obiektów różnych branż tj. szpitale, gabinety lekarskie, żłobki, przedszkola, uczelnie, budynki biurowo-usługowe, pawilony handlowe, lokale gastronomiczne, obiekty użyteczności publicznej; wydano również jedno zaświadczenie na potrzeby uzyskania koncesji.



Dopuszczenie do użytkowania obiektów budowlanych w latach 2021-2023

Wśród najciekawszych wymienić należy:

- Śląskie Centrum Chorób Zakaźnych Górnośląskiego Centrum Medycznego Śląskiego Uniwersytetu Medycznego przy ul. Ziołowej 45-47;
- ośrodek badawczo-rozwojowy terapii neurologicznych oraz NZOZ przy ul. Brynowskiej 44;
- część parteru budynku D szpitala geriatrycznego - strefa planowanych przyjęć pacjentów przy ul. Morawa 31;
- Euromedic Sp. z o.o. szpital wielospecjalistyczny (rozbudowa i nadbudowa) - etap II: rozbudowa o sale łóżkowe z zapleczem sanitarnym przy ul. Kościuszki 92;
- żłobek przy ul. Strzeleckiej 8B;
- przedszkole ze żłobkiem przy ul. Uniwersyteckiej 20;
- poradnię psychologiczno-pedagogiczną przy ul. Grażyńskiego 17;

- halę sportową AWF przy ul. Mikołowskiej 72A;
- budynek dydaktyczno-społeczny Uniwersytetu Śląskiego (przebudowa, remont i zmiana sposobu użytkowania) przy ul. Bankowej 5;
- budynek Uniwersytetu Humanistycznego (nadbudowa o jedną kondygnację z dobudową szybu windowego) przy ul. Techników 9;
- przedszkole wchodzące w skład zespołu przy ul. Rybnickiej;
- lokal gastronomiczny (pizzeria) przy ul. Gliwickiej 107;
- lokal gastronomiczny (piekarnia) przy al. Korfantego 138A (budynek DL Tower);
- lokal gastronomiczny przy ul. 1-go Maja 37;
- trzy obiekty handlowo-usługowe (nowowytbudowane) przy ul. Armii Krajowej 43-47;
- pawilon handlowo-usługowy „Kaufland” przy ul. Armii Krajowej 53;
- pawilon handlowo-usługowy „LIDL” przy ul. Grota Roweckiego, Azalii, Słonecznikowej;
- pawilon handlowy „Biedronka” (rozbudowa, przebudowa i remont) przy ul. Ułańskiej 10;
- supermarket drogerijny Rossmann przy ul. 3-go Maja 6 i 8;
- budynek biurowo-usługowy przy ul. Chorzowskiej 105;



*Budynek biurowo-usługowy
przy ul. Chorzowskiej 105
(źródło: zdjęcie własne)*

- hotel Qubus przy ul. Moniuszki 9;
- halę magazynowo-produkcyjną DC01 (etap II) przy ul. Krakowskiej 175;
- salon samochodowy (rozbudowa i przebudowa) przy ul. Kościuszki 328;
- salon sprzedaży i serwisu samochodów osobowych przy ul. Bocheńskiego 66;
- budynek administracyjno-biurowy przy ul. Irysowej, Zakole.

Oceniając stan przygotowania obiektów do odbioru stwierdzić należy, że niezmiennie najlepiej prezentują się obiekty działalności leczniczej.

Ewentualne problemy podczas kontroli wynikały, podobnie jak w latach poprzednich, głównie z faktu zgłaszania obiektów do odbioru pomimo trwających prac wykończeniowych, a nawet budowlanych.

W wielu przypadkach inwestorzy nie byli w stanie przedłożyć podczas kontroli kompletu dokumentów odbiorowych, przede wszystkim opinii z przeglądu urządzeń kominowych, protokołu z pomiarów skuteczności wentylacji, sprawozdania z badania wody (pobranej przez kwalifikowanego próbkobiorcę), stąd wydane opinie sanitarne zawierały stosowne zalecenia.

Zdarzały się również sytuacje, w których wniosek dotyczący zamiaru przystąpienia do użytkowania obiektu budowlanego był przez inwestora wycofywany, gdy przebieg kontroli wskazywał na konieczność wydania decyzji stwierdzającej niezgodność wykonania obiektu z projektem budowlanym oznaczającej sprzeciw wobec zamiaru przystąpienia do jego użytkowania.



*Wnętrze budynku biurowo-
usługowego przy ul. Chorzowskiej
105 (źródło: zdjęcie własne)*

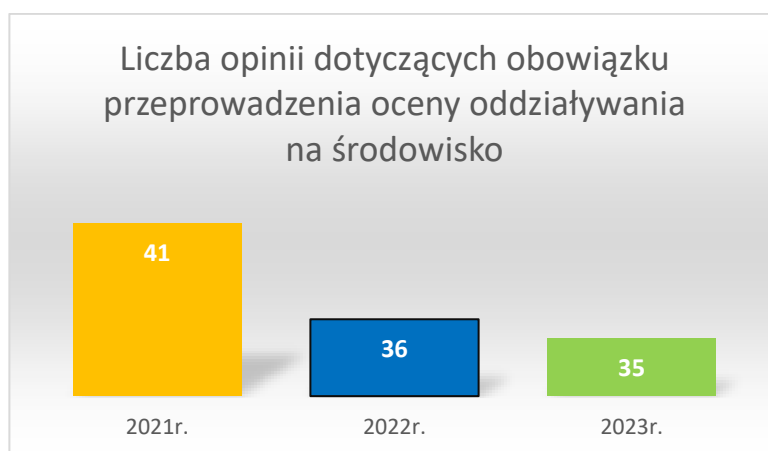
2. W ubiegłym roku wydano 35 opinii odnośnie konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

Do ciekawszych zaliczyć można:

- budowę hali produkcyjno-magazynowej oraz węzła betoniarskiego przy ul. Cegielnia Murcki;
- budowę zespołu budynków mieszkalnych wielorodzinnych z usługą na parterze budynku B oraz garaży podziemnych przy ul. Górniczego Dorobku;
- realizację punktu zbioru odpadów przy ul. Katowickiej 60;
- budowę hali logistycznej przy ul. Woźniaka;
- farmę fotowoltaiczną przy ul. Boya-Żeleńskiego;
- budowę Śląskiego Interdyscyplinarnego Centrum Chemii przy ul. Bankowej;
- budowę zespołu budynków mieszkalnych wielorodzinnych, częściowo z usługami w parterze, z garażami podziemnymi, naziemnymi miejscami postojowymi, infrastrukturą techniczną i komunikacyjną oraz zagospodarowaniem terenu przy ul. Wiertniczej.

Wydając opinie brano pod uwagę:

- zawartość karty informacyjnej przedsięwzięcia, zakres i szczegółowość danych w niej ujętych;
- charakter przedsięwzięcia i jego skalę, wielkość i rodzaj zajmowanego terenu, planowaną technologię oraz przewidywane rozwiązania techniczne i organizacyjne mające na celu eliminowanie lub ograniczenie skutków jego realizacji;
- lokalizację planowanego przedsięwzięcia, w szczególności względem zabudowy mieszkaniowej.



Liczba opinii dotyczących obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w latach 2021-2023

3. W 2023 roku wydano 5 opinii dotyczących projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Plany te stanowią podstawę do późniejszego ustalania przez właściwe organy warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, a także lokalizowania inwestycji celu publicznego.

Uzgodnienia dotyczyły m.in. obszarów:

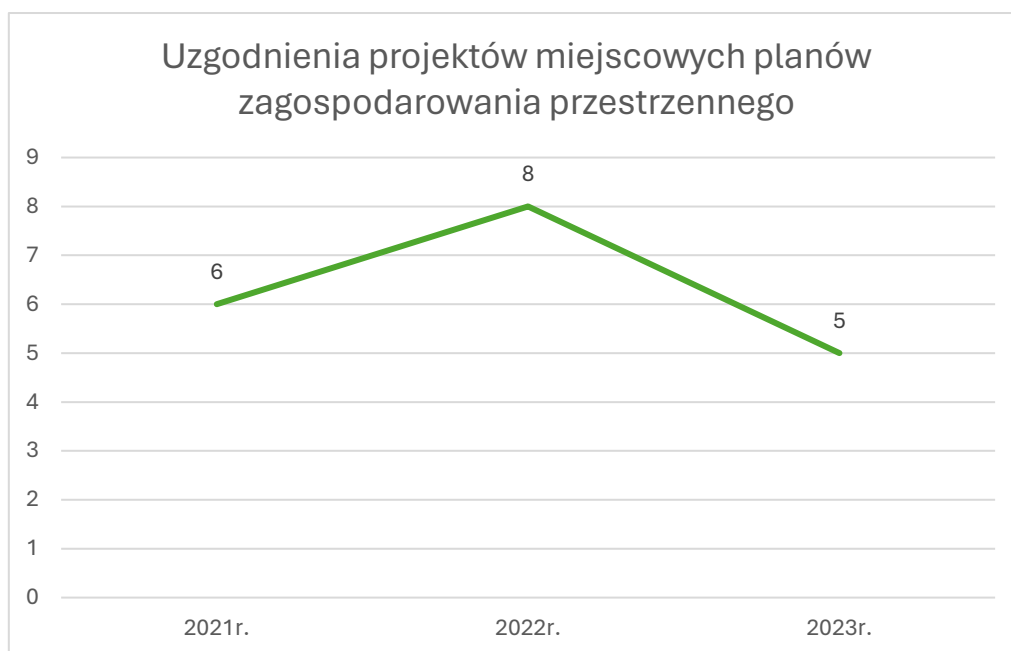
- fragmentów terenów górniczych Murcki I i Giszowiec I - Polskiej Grupy Górniczej S.A. „Oddział KWK Staszic - Wujek” - część obejmująca obszar w rejonie ulicy Tadeusza Boya Żeleńskiego;
- dzielnicy Murcki;
- południowych dzielnic miasta, w obszarze fragmentów terenów górniczych Murcki I i Giszowiec I - Polskiej Grupy Górniczej S.A. „Oddział KWK Staszic-Wujek” - część obejmująca obszar dzielnicy Zarzecze.

Projekty miały na celu m.in.:

- wprowadzenie ustaleń, które przyczynią się do zmiany dotychczasowej formy zagospodarowania przestrzeni oraz umożliwią pełne wykorzystanie terenu;
- stymulowanie potencjału gospodarczego i wzrostu konkurencyjności dzielnicy, w tym poprzez zwiększenie liczby ludności;
- rozwój sektorów usługowych i realizację elementów zagospodarowania podnoszących jakość życia mieszkańców, zaspokajających ich podstawowe potrzeby, w tym potrzebę mobilności;
- rozwój dostępnych, szybkich i komfortowych systemów transportu w układzie ponaddzielnicowym;
- ochronę obiektów i obszarów zabytkowych, autentycznych składowych historycznej tkanki architektoniczno-urbanistycznej oraz form zieleni;
- wykorzystanie i wzmocnienie walorów rekreacyjno-sportowych i turystycznych dzielnicy;
- zapewnienie ochrony ciągłości terenów otwartych w dolinach rzeki Mlecznej i jej dopływów poprzez powstrzymanie postępującego procesu zabudowywania dolin rzecznych, zagrażającego ich ciągłości ekologicznej oraz stwarzającego niebezpieczeństwo powodzi i zalewania wodami opadowymi;
- ustalenie zasad obsługi komunikacyjnej i uwzględnienie poprawy hierarchiczności układu drogowego;
- ustalenie zasad rozwoju lokalnych usług oraz kształtowania przestrzeni publicznych.

Projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uwzględniały cele ochrony środowiska zawarte w wielu dokumentach strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym i regionalnym, w tym dyrektywach UE. W ustaleniach poszczególnych planów kierowano się zasadą zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz uwzględniano zapisy przyjętych już dokumentów, m.in. w dziedzinie ochrony środowiska, gospodarki odpadami i oczyszczania ścieków.

W ocenianych projektach zapisy dotyczące przeznaczenia terenów należy uznać za prawidłowe i niebudzące problemów przy uzgadnianiu uwarunkowań środowiskowych dla planowanych przedsięwzięć.



Uzgodnienia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w latach 2021-2023

4. W 2023r. roku wydano 3 opinie dotyczące uzgodnienia dokumentacji projektowej.

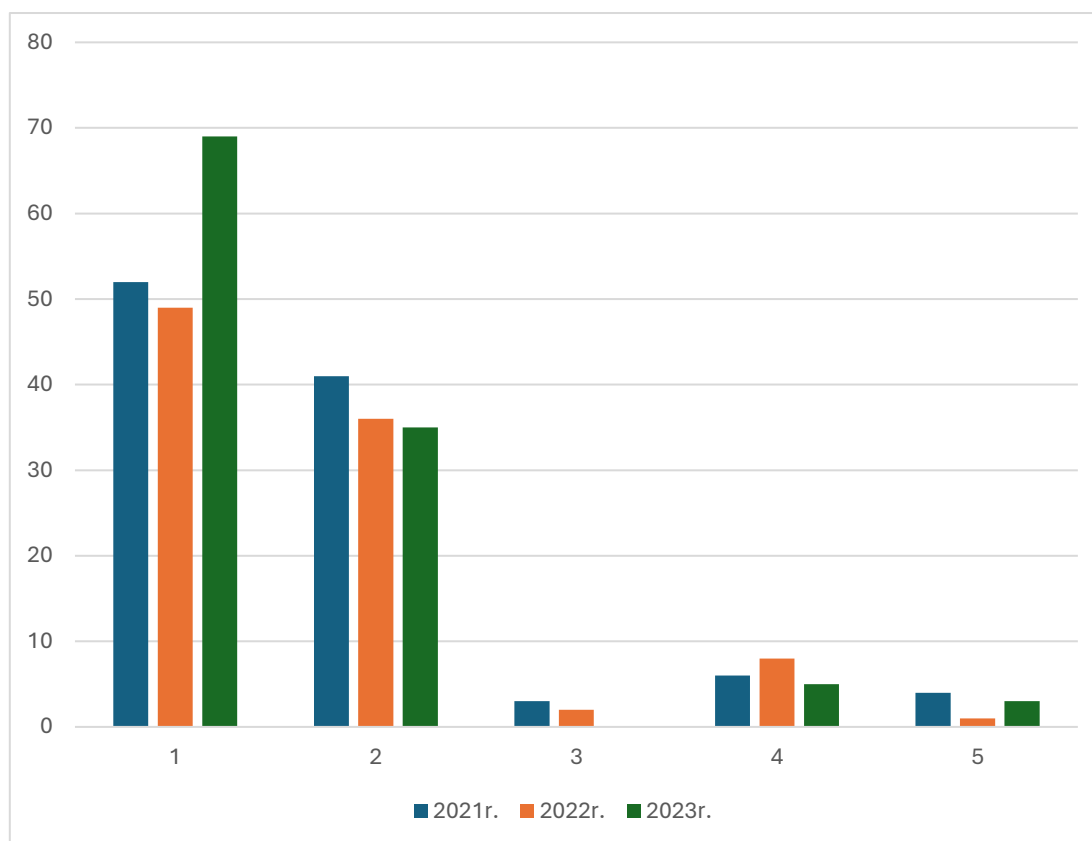
Przedłożone projekty dotyczyły:

- salonu fryzjersko-kosmetycznego przy ul. Bażantów;
- modernizacji pomieszczeń bloku operacyjnego w Górnośląskim Centrum Zdrowia Dziecka przy ul. Medyków 14;
- sklepu spożywczego przy ul. Kościuszki.

Wydano również **2 decyzje** dotyczące odstępstwa od przepisów (zgody na usytuowanie wyrzutni powietrza budynku mieszkalnego i wyrzutni bytowo-pożarowej oddymiania garażu na poziomie terenu).

5. W ubiegłym roku wydano 9 postanowień dotyczących uzgodnienia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

Zestawienie wszystkich wydanych w latach 2021-2023 opinii przedstawia poniższy wykres.



Legenda:

1 – opinie dotyczące dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych,

2 – opinie w sprawie stwierdzenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko,

3 – uzgodnienia środowiskowych uwarunkowań,

4 – uzgodnienia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,

5 – uzgodnienia dokumentacji projektowej

Analizując powyższe dane stwierdzić można, iż:

- ilość opinii dotyczących dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych znacząco wzrosła;
- ilość opinii dotyczących potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko utrzymuje nieznaczną tendencję spadkową;
- liczba opinii w sprawie uzgodnienia środowiskowych uwarunkowań oraz uzgodnienia dokumentacji projektowej od wielu lat utrzymuje się na niskim poziomie.

XI. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.

Programy edukacyjne i akcje prozdrowotne

Głównym celem działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie promocji zdrowia jest dążenie do osiągnięcia pożądanych norm zdrowotnych poprzez działania umożliwiające zachowanie lub przywracanie bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi, poprawę i utrzymanie zdrowia społeczeństwa oraz kształtowanie w tym zakresie prawidłowych postaw i zachowań.

Niezmiennie utrzymywano współpracę z placówkami edukacyjnymi – wspólnie realizowano lub koordynowano realizację interwencji programowych (programów) i interwencji nieprogramowych (eventów).

Dzięki dobrej współpracy z samorządem oraz instytucjami, organizacjami, placówkami oświatowymi udało się skutecznie prowadzić działania profilaktyczne i efektywnie zrealizować programy prozdrowotne i akcje.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom i potrzebom społeczeństwa pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE w Katowicach systematycznie udostępniali i zamieszczali w mediach społecznościowych ważne w kontekście profilaktyki zdrowia i zdrowego stylu życia posty, w tym posty własne oraz relacje wydarzeń, których byli inicjatorami lub w które byli zaangażowani.

Programy edukacyjne

Współpraca ze szkołami i przedszkolami w ramach realizacji programów edukacyjnych była niezmiennie jednym z priorytetów działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie promocji zdrowia. Nadrzędnym celem wszystkich programów jest propagowanie zdrowego stylu życia. Zadaniem pracowników Sekcji Oświaty Zdrowotnej jest szkolenie szkolnych i przedszkolnych koordynatorów, przekazywanie narzędzi do pracy i materiałów edukacyjnych, wspieranie oraz koordynowanie realizacji programów. Pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej zorganizowali i przeprowadzili pięć szkoleń dla dyrektorów i nauczycieli katowickich szkół i przedszkoli, byli współorganizatorem dwóch konferencji, przeprowadzili 192 wizytacje w 73 placówkach edukacyjnych.

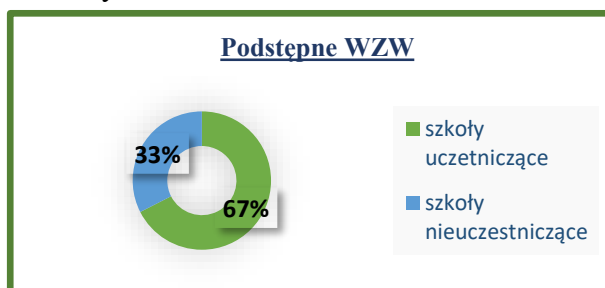
Ewaluacja wykazała, że realizacja programów edukacyjnych jest bardzo ważnym elementem pracy szkół i przedszkoli, treści zawarte w programach cieszą się szerokim zainteresowaniem nauczycieli, dzieci i młodzieży, a tematyka związana ze zdrowiem jest bardzo aktualna i potrzebna.

1) „Podstępne WZW”



Cele szczegółowe to uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV, pobudzenie do refleksji nad własnymi zachowaniami zdrowotnymi oraz kształtowanie prawidłowych zachowań w stosunku do osób zakażonych.

W realizację programu zaangażowało się 67% szkół ponadpodstawowych (27 z 40 szkół) – w sumie ponad 2800 odbiorców.

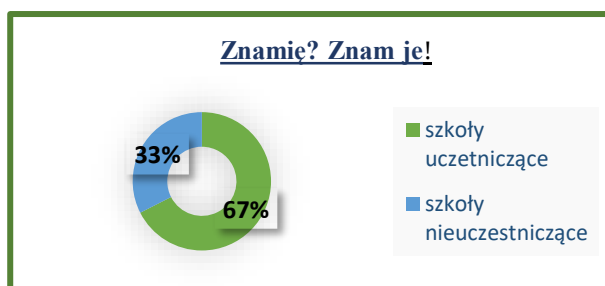


2) „Znamie? Znam je!”



Działania mają na celu budowanie wśród młodzieży świadomości w zakresie profilaktyki czerniaka oraz odpowiedzialnych zachowań i postaw prozdrowotnych.

W realizację programu zaangażowało się 67% szkół ponadpodstawowych (27 z 40 szkół) – w sumie ponad 4100 odbiorców.



3) „Wybierz życie – pierwszy krok”



Zadania programu to zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu oraz motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie,

a w efekcie zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę.

W realizację programu zaangażowało się 77% szkół ponadpodstawowych (31 z 40 szkół) – w sumie ponad 5700 odbiorców.

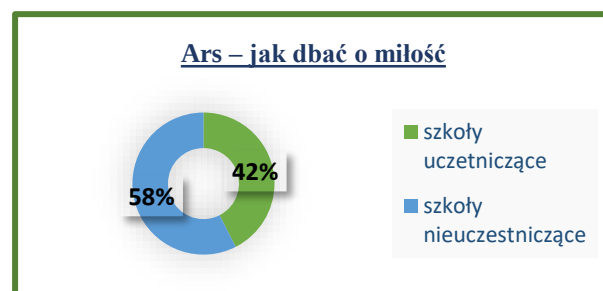


4) „Ars, czyli jak dbać o miłość”



Celem programu jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie.

W realizację programu zaangażowało się 42% szkół ponadpodstawowych (17 z 40) – edukacją objęto ponad 1100 odbiorców.



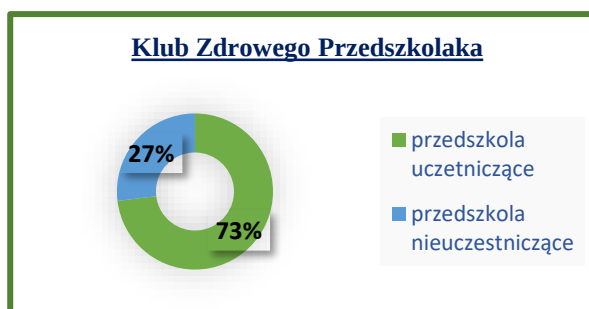
5) „Klub Zdrowego Przedszkolaka”



Działania mają na celu wzbogacenie wiedzy dzieci z dziedziny zdrowia, wykształcenie u nich postaw prozdrowotnych, nabycie określonych umiejętności oraz przyswojenie prawidłowych przyzwyczajzeń i nawyków higieniczno-zdrowotnych.

W realizację projektu zaangażowało się 73% przedszkoli (57 z 78 wszystkich przedszkoli) – łączna liczba odbiorców – prawie 7500 osób.

W ramach programu prowadzono warsztaty dla przedszkolaków na podstawie **autorskiego scenariusza**. Jednym z elementów zajęć było opowiadanie bajki na podstawie książki „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”, dzięki czemu w przystępny sposób przekazywano wiedzę dotyczącą roli szczepień ochronnych w ochronie zdrowia. Warsztaty przeprowadzono w 16 katowickich przedszkolach – objęto nimi w sumie 686 dzieci wraz z opiekunami.



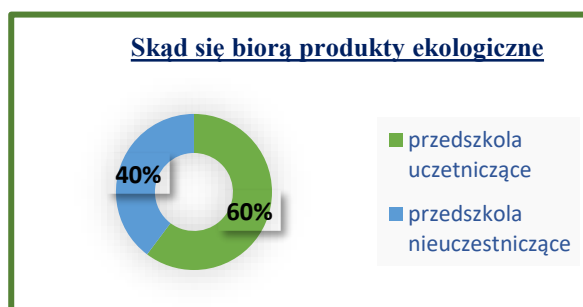
Działania prowadzone wśród przedszkolaków rozszerzono o:

- profilaktykę antytytoniową – 49 placówek realizowało program „Czyste powietrze wokół nas” – ponad 6700 odbiorców.



– 47 przedszkoli realizowało III edycję programu „Skąd się biorą produkty ekologiczne” – ponad 5800 odbiorców.

- zadania związane ze zwiększaniem świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych u dzieci przedszkolnych



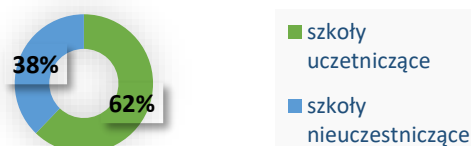
6) „Trzymaj Formę”



udział 28 szkół podstawowych (uczniowie klas V – VIII) – łącznie ponad 21 tysięcy odbiorców.

Celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety. W programie wzięło

Trzymaj Formę



7) „Smak życia czyli debata o dopalaczach”



(głównie klasy VII – VIII) – 25 z 45 szkół) – łącznie prawie 1900 odbiorców.

Celem programu jest profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu nowych substancji psychoaktywnych (NSP) w środowisku dzieci i młodzieży. W realizację programu zaangażowało się 56% szkół podstawowych

Smak życia czyli debata o dopalaczach



8) „Bieg po zdrowie”



i młodzieży oraz pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego. Do realizacji programu przystąpiło 19 szkół podstawowych, edukacją objęto ponad 1760 osób.

Celem programu skierowanego do uczniów klas IV szkół podstawowych jest opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci

Bieg po zdrowie



Akcje prozdrowotne (eventy)

Ważnym elementem promocji zdrowia wśród dzieci i młodzieży było prowadzenie akcji profilaktycznych. Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się akcje prowadzone bezpośrednio w szkołach i przedszkolach.

1) **„Nowe narkotyki – nowe zagrożenia”** – głównym celem jest zapobieganie używaniu substancji psychoaktywnych, w szczególności nowych narkotyków, ale także alkoholu, tytoniu oraz leków przez osoby młode.

- Odbiorcy – głównie młodzież szkół ponadpodstawowych oraz klas VII i VIII szkół podstawowych – 28 tysięcy odbiorców.
- Działania – warsztaty, rozmowy indywidualne, testy w alkogoglach i narkogoglach.



„Światowy Dzień Zdrowia” w IV
Liceum
Ogólnokształcącym w Katowicach



Warsztaty w Katowickim Centrum
Edukacji Zawodowej



Warsztaty w Katolickiej Szkole
Podstawowej im. Świętej Rodziny w
Katowicach

2) **„Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”** – w marcu 2023 r. na terenie województwa śląskiego rozpoczęła się kampania informacyjna dotycząca profilaktyki chorób odkleszczowych. Celem kampanii jest propagowanie podstawowych zasad ochrony przed kleszczami, edukacja w zakresie prawidłowego usuwania kleszcza, zwiększenie społecznej świadomości w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze, zwiększenie wiedzy na temat szczepień ochronnych jako skutecznej metody profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu.

- Odbiorcy – dzieci, młodzież, nauczyciele, seniorzy – prawie 14 tysięcy osób.
- Działania – prelekcje/warsztaty, akcje/festyny, posty.



Warsztaty w Miejskim Przedszkolu nr
90
w Katowicach



Warsztaty w Miejskim Przedszkolu nr
66
w Katowicach

3) **„Lekki Tornister”** – celem akcji skierowanej do uczniów klas I-III szkół podstawowych, nauczycieli i rodziców jest przekazanie informacji dotyczących właściwej postawy ciała, prawidłowego noszenia tornistra i dostosowania jego wagi do masy ciała dziecka.

- Odbiorcy – dzieci klas I-III szkół podstawowych, nauczyciele, rodzice – ponad 81 tysięcy osób.
- Działania – prelekcje/warsztaty **na podstawie autorskiego scenariusza pod tytułem „Mój kręgosłup – moje zdrowie”**, własne posty wysłane do szkół, z prośbą o zamieszczenie na stronach internetowych oraz w mediach społecznościowych.



„Ogólnopolski Dzień Tornistra” w Szkole Podstawowej nr 47 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 3 w Katowicach

4) „Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach” – celem akcji jest promowanie wiedzy na temat odpowiedzialnego stosowania antybiotyków, zwiększenie świadomości w zakresie zagrożenia jakim jest antybiotykooporność oraz promowanie rozsądnego przepisywania antybiotyków przez lekarzy.

- Odbiorcy – dzieci i młodzież, środowisko lekarskie, ogół społeczeństwa – ponad 84 tysiące odbiorców.
- Działania – wystawy edukacyjne, warsztaty, posty w mediach społecznościowych.



Warsztaty w Miejskim Przedszkolu nr 13 w Katowicach



Warsztaty w Miejskim Przedszkolu nr 85 w Katowicach



Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach

Pracownicy PSSE w Katowicach włączyli się do kampanii WHO „Go Blue for AMR” – ubierając się na niebiesko pokazali swoje zaangażowanie w tak ważną sprawę jaką jest szerzenie świadomości oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe. W mediach społecznościowych zamieszczono post zachęcający wszystkich do włączenia się w kampanię.

5) „Światowy Dzień bez Tytoniu”, „Światowy Dzień Rzucania Palenia Tytoniu” – celem akcji było zwrócenie uwagi społeczeństwa na skutki społeczne, ekonomiczne, a przede wszystkim zdrowotne, które spowodowane są paleniem papierosów, również e-papierosów.

- Odbiorcy – głównie młodzież szkół ponadpodstawowych, odbiorcy mediów społecznościowych – ponad 78 tysięcy odbiorców.
- Działania – konkurs TikTok pod nazwą: „Nie! Dziękuję – nie eksperymentuję”, Przedmiotem konkursu był filmik nagrany w aplikacji TikTok, którego celem był problem palenia e-papierosów przez młodych ludzi. Do konkursu nadesłano 7 filmików. W siedzibie PSSE w Katowicach 1 grudnia odbyło się uroczyste wręczenie nagród laureatom konkursu. Opracowano własny post, który został wysłany do wszystkich szkół.

W ramach działań związanych z problemem palenia tytoniu w 2661 obiektach przeprowadzono kontrole w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. We wszystkich obiektach ustawa była realizowana, nie stwierdzono nieprawidłowości.



Post wysłany do szkół



*Wręczenie nagród w konkursie TikTok
w siedzibie Powiatowej Stacji
Sanitarно-Epidemiologicznej
w Katowicach*

6) „**HIV/AIDS – chcę wiedzieć więcej**” – celem projektu jest profilaktyka zakażeń wirusem HIV.

- Odbiorcy – głównie młodzież szkół ponadpodstawowych, odbiorcy mediów społecznościowych – ponad 7 tysięcy odbiorców.
- Działania:
 - kampanie w mediach społecznościowych: Europejski Tydzień Testowania (ETT), „Światowy Dzień AIDS”.
 - Konkurs Wiedzy na temat HIV/AIDS pod hasłem: „Wyrównujmy” dla uczniów szkół ponadpodstawowych.
 - Prelekcje dla młodzieży szkół ponadpodstawowych.



Konkurs Wiedzy na temat HIV/AIDS w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach

7) „**Wybieraj bezpieczną żywność**” – kampania, której głównym celem jest zwiększenie świadomości konsumentów na temat roli nauki i zapoznanie z pracą naukowców, którzy pracują aby zapewnić bezpieczeństwo żywności oraz zachęcanie do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych.

- Odbiorcy – ogół społeczeństwa – ponad 5500 odbiorców.
- Działania – wystawy, warsztaty, rozmowy indywidualne, podczas których poruszano tematykę znakowania żywności, higieny podczas przygotowywania żywności oraz suplementów diety, kampania w mediach społecznościowych.



Prelekcja w Katowickim Centrum Edukacji Zawodowej

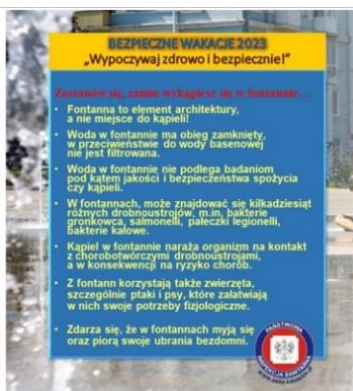


Wystawa w Szkole Podstawowej nr 18 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 w Katowicach



Prelekcja w Katowickim Centrum Edukacji Zawodowej

- 8) **„Bezpieczne wakacje”** – celem akcji było stworzenie bezpiecznych warunków wypoczynku dzieci i młodzieży na terenie woj. śląskiego, zwłaszcza w ośrodkach wypoczynku letniego. Systematycznie umieszczano w mediach społecznościowych posty związane z bezpiecznym wypoczynkiem: 169 postów – 11355 odbiorców. Opracowano 18 własnych postów (38 zamieszczeń na portalach społecznościowych) 4062 odbiorców.



9) **„Bezpieczne grzybobranie”** – akcja dotycząca bezpieczeństwa związanego ze zbieraniem, przetwarzaniem i spożywaniem grzybów.

W ramach akcji prowadzono działalność edukacyjną, m.in. konkurs wiedzy z nagrodami podczas współorganizowanych lokalnych festynów oraz warsztatów dla dzieci i młodzieży przeprowadzonych podczas wypoczynku letniego. Przez cały okres grzybobrania prowadzono kampanię internetową „Bezpieczne grzybobranie z PSSE w Katowicach”: zamieszczono 42 posty – ponad 2200 odbiorców, większość z nich to odbiorcy naszych własnych postów.



10) **„Zaszczep w sobie chęć szczepienia”** – w 2023 roku włączyliśmy się w dwie kampanie:

- kampania Komisji Europejskiej na rzecz szczepień #UnitedInProtection pod hasłem „Zaszczep się: spraw, by szczepionki działały”, która ma na celu zwiększenie zaufania do szczepień poprzez podniesienie świadomości korzyści z nich płynących – udostępnianie w mediach społecznościowych postów z hasztagiem #UnitedInProtection – 570 postów, ponad 12 tysięcy odbiorców.
- rządowa inicjatywa w związku z wprowadzeniem bezpłatnych szczepień przeciw HPV – udostępnianie w mediach społecznościowych postów promujących szczepienia przeciw HPV – 113 postów, 1673 odbiorców.
- kampania „Zaszczep Swoje Dziecko To Bezpieczny i łatwy sposób by chronić się przed chorobami zakaźnymi” – warsztaty dotyczące znaczenia szczepień ochronnych w profilaktyce chorób zakaźnych prowadzone dla dzieci polskich i ukraińskich – 19 warsztatów, 755 odbiorców.

11) W 2023 roku duży nacisk położono na działania w środowiskach seniorów:

- 24 maja 2023r. – Dom Pomocy Społecznej „Zacisze”, spotkanie z mieszkańcami i pracownikami w ramach akcji „Łap słońce z głową” oraz „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”.
- 11 lipca 2023r. – Senior Residence w Katowicach, stoisko promocji zdrowia podczas Pikniku Rodzinnego dla mieszkańców, pracowników i ich rodzin.
- 14 lipca 2023r. – Dom Pomocy Społecznej „Przystań”, spotkanie z mieszkańcami i pracownikami w ramach akcji „Łap słońce z głową” oraz „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”.
- 6 czerwca 2023r. – Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów przy KWK Murcki-Staszic, spotkanie z seniorami w ramach akcji „Łap słońce z głową” oraz „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”.
- 6 czerwca 2023r. – Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, plac pod Lipami, spotkanie z seniorami w ramach akcji „Łap słońce z głową” oraz „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”.
-



*Piknik Rodzinny
w Senior Residence
w Katowicach*



*Spotkanie w Domu Pomocy Społecznej
„Zacisze” w Katowicach*



*Spotkanie w Domu Pomocy Społecznej
„Przystań” w Katowicach*

12) Dodatkowe działania w środowisku lokalnym:

- 1 kwietnia 2023r. – współorganizacja ze studentami Polskiego Towarzystwa Studentów Farmacji akcji pod hasłem ”Skonsultuj z farmaceutą – astma oskrzelowa”, stoisko promocji zdrowia w Galerii Katowickiej.
- 6 maja 2023 r. – stoisko promocji zdrowia na Wielkim Pikniku Urodzinowym 15 lat Telewizji TVS w Parku Śląskim.

- 3 czerwca 2023 r. – stoisko promocji zdrowia na Festynie Rodzinnym w Zespole Szkół i Placówek nr 1 przy ul. Paderewskiego w Katowicach.
- 20 sierpnia 2023r. – stoisko promocji zdrowia podczas Pikniku Integracyjnego dla Rodzin Ukraińskich i Polskich „Kultura nie zna granic”, Rynek w Katowicach.
- 9 września 2023r. – stoisko promocji zdrowia podczas Pikniku Integracyjnego dla Rodzin Ukraińskich i Polskich „Zabawa nie zna granic”, Park Powstańców Śląskich w Katowicach.
- październik 2023r. – w siedzibie PSSE w Katowicach znajdowało się stoisko Kampanii społecznej „Dotykam=Wygrywam” – „Oddaj stanik do reCYCclingu”. Każdy mógł wrzucić/oddać swoje niepasujące biustonosze. Zebrane staniki przekazane zostały partnerowi kampanii, a uzyskane środki z wprowadzenia ich do drugiego obiegu wsparły charytatywne działania związane z walką z rakiem piersi.



Festyn Rodzinnym w Zespole Szkół i Placówek nr 1 w Katowicach.



Piknik Integracyjny „Kultura nie zna granic”



Piknik Integracyjny „Zabawa nie zna granic”

Podczas akcji, na których pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Katowicach przygotowywali stoiska promocji zdrowia, prowadzono poradnictwo w zakresie zdrowego stylu życia, właściwego stosowania antybiotyków, bezpieczeństwa podczas grzybobrania oraz profilaktyki chorób zakaźnych m.in. poprzez promocję szczepień ochronnych. Zawsze ważnym elementem akcji była profilaktyka uzależnień, w tym uzależnień od narkotyków oraz alkoholu – chętne osoby mogły zobaczyć świat przez narko- i alkogogle. Przygotowano także cieszące się dużym zainteresowaniem konkursy tematyczne („Bezpieczne wakacje 2023 – Wypoczywaj zdrowo i bezpiecznie”, „Co wiesz o zdrowym stylu życia”).

Media społecznościowe

W mediach społecznościowych (Facebook, X i Instagram) oraz na stronie www umieszczono ponad 2 tysiące postów (ponad 80 tysięcy odbiorców) związanych ze zdrowiem w każdym jego zakresie. W oparciu o kalendarz zdrowia publicznego, a także w odpowiedzi na potrzeby lokalnego społeczeństwa przygotowano i opublikowano ponad 200 własnych postów (w sumie 405 zamieszczeń – 38096 odbiorców). Wiele z nich cieszyło się bardzo szerokim zainteresowaniem, np.:

- „Napoje energetyczne nie są dla dzieci” – 462 odbiorców,
- „Oznakowanie jaj” – 493 odbiorców,
- „Walentynki – bliskość emocjonalna” – 959 odbiorców,
- „Światowy Tydzień Mózgu” – 1341 odbiorców.



W 2023 roku kontynuowano dwie kampanie prowadzone w mediach społecznościowych:

- kampania informacyjno-edukacyjna „**Dbam o siebie – żyję zdrowo**”, w ramach której zamieszczono/udostępniono 1067 postów – 26517 odbiorców. Celem kampanii jest zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie racjonalnego odżywiania, aktywności fizycznej, badań w profilaktyce chorób oraz kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie i życie.

- kampania „**Nie! – Dziękuję, nie eksperymentuję**”, skierowana głównie do młodych ludzi oraz ich opiekunów, obejmująca zagadnienia związane z używaniem substancji psychoaktywnych – alkohol, nikotyna (również e-papierosy), narkotyki oraz dodatkowo – napoje energetyczne. Celem kampanii jest również zwiększenie świadomości społeczeństwa temat uzależnień behawioralnych, np. zakupy, hazard, Internet. W ramach kampanii zamieszczono/udostępniono 74 posty – ponad 2 tysiące odbiorców.